

5

ЩОМІСЯЧНИЙ
ЕРОТИЧНИЙ
ІЛЮСТРОВАННИЙ
ЖУРНАЛ
ДЛЯ СІМЕЙНОГО
ЧИТАННЯ

Індекс 74283

Засновники: фірма «Довіра» і
С. М. Чирков
(свідцтво про реєстрацію:
серія КП № 579).

Журнал видається з червня
1992 року.

Видавець: фірма «Довіра».

Головний редактор С. М. ЧИРКОВ.

Редакційна колегія:

В. П. ГРАБОВСЬКИЙ
(редактор відділу),

І. В. ЛУЧУК,

Р. О. МАРКОВЕЦЬ.
(відповідальний секретар),

В. І. МИТРОФАНОВ,

М. РЕВАКОВИЧ (США),

В. І. СТАХ (редактор відділу),

М. М. СУЛИМА,

В. В. ЧИСТЯКОВ

(редактор відділу).

Літературний редактор

В. Я. МИТРОФАНОВА.

Художнє редагування, макет

В. В. ЧУПРИНІНА.

Комп'ютерна верстка

Г. М. ТИХОМИРОВОЇ.

На 1, 2 та 4 стор. обкладинки

фото Валерія СОСНІ.

Номер проілюстровано

фото Сергія СЕКРЕТОВА.

Підписано до друку 28. 10. 92 р. Формат

60 × 84 1/8. Друк офсетний. Умовн. друк.

арк. 6,0. Умовн. фарбовідб. 26,0.

Обл.-вид. арк. 8,5. Тираж 25000 пр.

Зам. 0158206. Ціна договірна.

Адреса редакції: 254119, Київ-119,

вул. Пархоменка, 38-44.

Телефон для довідок: 211-02-78.

Комбінат друку видавництва «Преса

України», 252047, Київ-47,

просп. Перемоги, 50.

При передруку матеріалів посилання

на журнал «Лель» обов'язкове.

ОСКАР УАЙЛЬД

ТЕЛЕНІ

Я вже перекинув ноги через парпет, сповнений рішучості знайти забуття в цьому каламутному Стіксі, коли раптом чийсь руки обхопили мене і не дали мені провалитись у небуття.

— Камілле, душе моя, хлопче мій коханий, чи ви збожеволіли? — пролунав здурений, засапаний голос.

Чи я марю? Невже це Телені? Мій ангел-охоронець чи мій демон-спокусник? А може, й справді я збожеволів?

Ні. Я не збожеволів і не став жертвою галюцинації. То був Телені власною особою. Я відчував, що обіймають мене його руки. Я повертався до життя після моторошного кошмару.

Він тримав мене в обіймах так міцно, що мої перенапружені нерви, повне знесилання, яке прийшло на зміну розпачу, нав'яли мені враження, що наші тіла злилися в одне тіло.

Я переживав дивне відчуття. Мої руки ковзали по його голові, ший, плечах, передпліччях, а мені видавалося, що я доторкаюсь не до його тіла, а до свого власного. Наші розпашілі чола притиснулись одне до одного, і кров, що пульсувала в його тріпотливих судинах, ступіла, як мені здавалося, в моїх жилах.

Внаслідок неусвідомленого взаємного потягу наші уста невідчутно для нас обох злилися. Ми не цілувалися, але наше дихання сповнювало нас обох жагучим бажанням жити.

Довгий час я перебував у напівпритомному стані. Я відчував, як покидають мене сили, і лише іскра свідомості жевріла десь у глибинах мого ества, даючи мені знати, що я ще живий.

Аж ось нервовий удар потряс мене з голови до ніг; кров відринула від серця до мозку; мої нерви забриніли, у вухах загуло, і мов тисяча голок устромилися в моє тіло. Наші уста, які на мить роз'єдналися, знову злилися в жагучому пориві любострастя. Губи прикипіли до губів, тручись із таким палом, що з них бризнула кров, і ця солона роса змішалася, як ото під час святкування подружніх церемоній у первісних племенах, коли шлюбне єднання двох тіл скріплювалося не дитячим причастям ритуального вина, а самою кров'ю.

На якийсь час ми завмерли, поринувши в екстаз, переживаючи після кожного поцілунку все бурхливішу насолоду.

Ті поцілунки розкривали найсокровеннішу суть кохання! Найкраще в нас, найістотніша частина нашого ества підіймалася з глибини душі до уст, як підіймаються вгору випари п'яної амброзії.

Такий екстаз людина переживає дуже рідко або й ніколи. Я почував себе знесиленим, переможеним, знищеним. Усе оберталось в мене перед очима, земля провалювалася під моїми ногами. Я не мав сили стояти, я відчував, що ось-ось

© «Лель», Київ, 1992.

знепритомню. Чи не помираю я, бува? В такому разі прихід смерті — найщасливіша хвилина в нашому житті, бо навряд чи подібне щасливе очамріння можна пережити більше, ніж один раз...

Скільки часу перебував я в такому стані? Не знаю. Знаю лише те, що я помалу повернувся до тьми кризь густий туман забуття, коли почув унизу піді мною плюскіт води. Потроху я став пригадувати, де я є і що зі мною сталося. Телені усе тримав мене в обіймах. Я спробував випрочатися з його рук.

— Пустіть мене, о, пустіть! Чому ви не дозволили мені вмерти? Цей світ мені бридкий! Навіщо я тягиму ярмо життя, коли воно вселяє мені відразу?

— Життя вселяє вам відразу? Але чому, чому?

І своєю чужоземною, незрозумілою мені мовою він лагідно і дуже повільно прошепотів кілька магічних слів, які стікали в мою душу, мов цілющий бальзам. Потім сказав:

— Природа створила нас одне для одного. Навіщо ж опиратися їй? Я можу знайти щастя, лише кохаючи вас, вас і нікого більше. Моє серце тужить за вами — і не тільки серце, а й душа.

Зібравши всі сили, я відштовхнув його і відсахнувся від нього.

— Ні, ні! — заперечив я. — Не спокушайте мене понад мої можливості. Краще я помру — не перешкоджайте мені.

— Що ж, нехай! Але ми помремо вдвох. Принаймні смерть не стане нашою розлучницею, і ми нарешті поєднаємося на тому світі, як поєдналася Дантова Франческа зі своїм коханим Паолом.

І Телені розмотав шовковий шарф, у який був закутаний.

— Зв'яжімося, — сказав він, — і стрибаймо в річку.

Дивлячись на нього, я мимохіть затремтів усім тілом. Він такий юний, такий вродливий — і я мав би вбити його! Перед моїм зором постав образ Антіоя, яким я побачив його в перший вечір нашої зустрічі з Телені.

Він туго затягнув шарф навкруг свого стану і наготувався прив'язати другий кінець до мого пояса.

— Підходьте, — сказав він.

Чи мав я право прийняти таку жертву?

— Ні, — відповів я йому. — Треба жити.

— Жити?.. В такому разі...

І Телені замовк, чекаючи моєї відповіді на запитання, яке він не наважився сформулювати цілком. Зрозумівши його німий заклик, я простяг до нього руки.

І мовби злякавшись, що я знову відсахнувся від нього, він пригорнув мене до себе з усією силою свого нестримного жадання.

— Я кохаю вас, — прошепотів він, — кохаю безумно! Я більше не зможу жити без вас.

— І я! — відказав я йому. — І я марно боровся проти своєї пристрасті. Тепер я

їй поступаюся, і не боязко, а з палкою надією. Я щасливий поступитися, Телені, щасливий, що належатиму вам, вам одному — і назавжди!

Хрипкий крик вихопився у нього з грудей; його зіниці зблиснули, його жадання перетворилося на шалений порив; то був порив хижака, що вхопив свою жертву, порив самотнього самця, який нарешті знайшов пару. Це було навіть щось більше: душа, яка шарпнулася назустріч іншій душі, несена бурхливим потоком палких почуттів кризь безумне сп'яніння мозку.

Чи можна було назвати хіттям той невгамований вогонь, який пожирав нас обох? Ми скидалися на зголоднілих тварин, що знайшли собі нарешті багату пащу, ми обіймалися все палкіше, мої пальці пестили його кучеряве волосся, ніжну шкіру на його шиї. Наші ноги переплелися, і його набубнявілий фалос терся об мій, не менш виструнчений і не менш твердий. Стоячи на цьому мосту, огорнутому густим туманом, тулячись один до одного так, щоб торкатися всіма частинами тіла, важко дихаючи і здригаючись від бурхливих струсів, пристрасно обцілюючи і кусаючи один одного, ми, мабуть, скидалися на двох проклятих Богом грішників, які відбувають одвічні муки.

Плин Часу зупинився, і, мабуть, ми б і далі виснажували один одного в безумному жаданні, аж поки не збожеволіли б, бо ми таки були на межі божевілля, аж поки випадок — і досить незначний — поклав цьому край.

Старий кеб, стомлений після денних трудів, повертався до свого каретника. Візник куняв на сидінні. Бідолашна шкапа, понуривши голову майже собі між ноги, теж дрімала, заколисувана повільним обертанням оббитих гумою коліс, що котилися по брукувці.

— Ідмо до мене, — сказав Телені схвильованим і захриплим голосом. — Ідмо до мене... Ми ляжемо вдвох, — додав він благальним тоном закоханого. Замість відповіді я міцно потис його руку.

— Ви цього хочете?

— Так, — прошепотів він голосом слабким, мов зітхання.

І Телені зупинив кеб, не без труднощів розбудивши візника, який довго не міг утямити, чого від нього вимагають.

Коли ми сіли в екіпаж, мені раптом саянуло, що через кілька хвилин Телені буде моїм, і на цю думку я затремтів з голови до ніг мов під ударом електричного струму.

Я ще не вірив своєму щастю і мусив уголос промовити ці слова: «Телені буде моїм», щоб переконати себе в їхній правдивості. Либонь, він прочитав мої думки, бо вхопив мене за голову обома руками і покрити моє обличчя поцілунками.

Потім, ніби відчувши докори сумління, спитав:

— Ви не жалкуєте, скажіть правду?

— Чого б я мав жалкувати?

— І ви належатимете мені, мені одному?

— Я ніколи не належав і ніколи не належатиму нікому іншому.

— І ви завжди кохатимете мене?

— Завжди!

— Хай ці слова стануть нашою клятвою і запорукою вічної любові, — проголосив Телені.

Після чого обхопив мене обома руками і притис до своїх грудей. Я теж обняв його і в мерехтливому світлі кебних ліхтарів побачив, як спалахнув у його очах вогонь безумної жаги. Usta Телені, висушені спрагою довгостримуваного жадання, благально потяглися до моїх, і ми знову злилися в поцілунку, ще палкішому, якщо це було можливо, ніж перший.

О, спогад про той поцілунок досі обпалює мені губи!

Поцілунок — це щось більше, ніж тілесний контакт, це еманція двох закоханих душ. Але поцілунок потаємний, довгосподіваний, він ще більше насичений почуттям, він — як заборонений плід, він — як розжарена головешка, що підпалює кров.

Поцілунок Телені наелектризував мене, моє піднебіння тішилося його смаком. Навіщо клятва, коли двоє віддаються один одному через такий поцілунок? Клятва — лише обіцянка уст, і про неї часто забувають. А ось такий поцілунок супроводжуватиме вас до могили.

Переклав з англійської
Віктор АНДРІЄЦЬ

КОХАННЯ НА ПАРНАСІ ТРАГЕДІЯ У ПОШУКАХ КРАСИ

...На суді він сказав так:

— Ви запитуєте, що означають слова з вірша: «Кохання, яке не сміє назвати себе вголос»?.. Ідеться, звісно, про наше століття, бо саме наше століття не може або не хоче цього зрозуміти, — це глибоке почуття чоловіка, старшого роками, до молодшого, почуття Давида до Іонофана, почуття, на якому ґрунтується філософія Платона, яке ховається в сонетах Мікеланджело і Шекспіра. Це глибоке духовне почуття, настільки ж чисте, наскільки довершене, воно народжує великі витвори мистецтва, такі, як у Мікеланджело і в Шекспіра; і ці вірші — вони також витвори мистецтва, настільки незрозумілі в наші часи, що от я стою тепер перед судом. Це прекрасне почуття, почуття величчя, найбагатородніше. Це почуття інтелектуальне, і виникає воно тоді, коли старший наділений інтелектом, а молодшому ще притаманна радість і промениста надія життя. Світ цього не розуміє, світ ганьбить і цькує все, що з ним пов'язане.

Серед публіки залунали оплески...

За вироком суду Ї Королівської Величності автор цих слів, поет і письменник Оскар Уайльд був засуджений до двох років тюрми й тяжких робіт.

Його називали Королем Життя.

Який парадокс! Майже в душі самого Уайльда: Король Життя відокремлений від життя залізними ґратами. Звинувачений у содомії. Сьогодні б це назвали гомосексуалізмом.

...Він народився 16 жовтня 1854 року в Дубліні й одержав у подарунок цілу купу імен: Оскар, Фінгал, О'Флаєрти, Уїлс. Леді Уайльд, романтична й екзальтована, мріяла про доньку, відтак і наряджала сина дівчинкою, говорила про нього «вона» і «люба». Однак Оскар ріс доволі огрядним хлопчиком, охайним і акуратним в одязі, з красиво зачесаним волоссям над світлим чолом, сильний, але не злобливий. У крикет не грав, аби не ставати у негарні пози, оскільки вже тоді, в шкільному віці, велику увагу приділяв красі в будь-яких її проявах. Завжди веселий і гострий на язик, він чудово говорив і розповідав, вигадував злі прізвиська для товаришів і вчителів. У нього самого прізвиська не було, його звали просто Оскар, і ніхто його не любив.

В останній рік шкільного життя він несподівано відкрив для себе красу грецького життя. Незбагненна ясність ховалася у грецьких словах, віршах, іменах. Сонце мандрувало картою грецьких міст і островів. Оскар змішувався з натовпом ефебів, чий тіні лягали на жовтий пісок палестри... З того часу він на все життя перейнявся культом молодості, культом краси. У снах своїх він був святителем юного Зевса в Егеї, священослужителем Аполлона Ісменійського і проводирем процесій Гермеса в Танагрі, — то все були юнаки, нагороджені за красу. Його нагороджували вінком за чарівні цілунки, — і все це він розповідав товаришам так, ніби й справді був у Стародавній Греції.

Але він і справді був там!..

Він закінчив коледж із золотою медаллю і став студентом Оксфорду. Зовні він нічим не вирізнявся серед інших. Хіба що волосся носив дещо довше та відзначався надмірною вразливістю: деякі кольори, запахи страшенно впливали на почуття Оскара. Він був дуже сильний фізично, одного разу легко викинув чотирьох п'яних колег із свого житла, коли вони почали бешкетувати. Але це був швидше виняток, оскільки більшість емоцій Уайльд вкладав у книги про відомих художників світу. Свідки донесли до нас і такі слова Уайльда, промовлені ще в юнацькому віці:

— Не кажіть мені про страждання бідняків. Вони немилі. Говоріть про страждання геніїв, і я плакатиму кривавими сльозами.

У ньому народжувався художник, поет, естет. І образ Греції легким туманом кружляв у його віршах...

У Лондоні вісімдесятих років він називав себе учителем естетики, що викликало тривогу. Цей високий довговолосий юнак з гладким обличчям і вихлястими стегнами навіював думку про щось аморальне. Бурхливий розум двадцятирічного юнака сприймався як ляпас тими людьми, що визнавали право на власну думку тільки за володарями гучних титулів або мішків золота.

І зовсім інакше оцінили Оскара Уайльда в Америці, куди він поїхав зі своїми лекціями з естетики. Він знайшов там і славу, і гроші. Повернувшись додому, він вирішив здобути тут всесвітню відомість, і не просто гроші, а багатство.

Однак спочатку він одружився. Констанс Ллойд, дочка дублінського адвоката, зустріла Оскара захоплено, мов казкового принца, і закохалася у нього нестямно. Та й сам він не сумнівався, що зустрів жінку, про яку мріяв: «Вона чарівна, біла й струнка, мов лілея, і очі її ніби танцюють, і сміх її тріпотить і хвилює, мов музика». За два роки вона народила двох синів. Кохати дружину здавалось Оскару справою легкою і приємною, він вирішив розпочати життя, сповнене праці й самопожертви...

І він пише. Пише казки, рецензії, літературні статті. Його хвилюють «Сонети» Шекспіра, які, на думку Оскара, були присвячені молодому акторові, чий образ сповнений граційності й поетичності і для якого Шекспір створював свої найпривабливіші жіночі ролі. Тут слід відзначити, що в його часи жіночі ролі грали юнаки.

Ніколи Уайльд не працював так, як на початку дев'яностих років, без остраху поринаючи у прірву письменницьких мук і насолод. Водночас Оскара часто бачили в італійському ресторанчику в компанії з Робертом Россом, симпатичним юнаком, якого Уайльд підібрав разом з його тростиною та рукавичками в редакції «Сетердей ньюс». Що спричинило їхню дружбу? Напевне, і схожість поглядів, і краса юного Росса. Так чи інакше, але дружба

виникла: з боку Уайльда великодушна, доброзичлива і благородна, з боку Росса — покірлива, віддана, непохитна. Росс так і залишився вірним другом Оскара на все життя. Певне, саме він і став першим коханцем Уайльда.

У квітні 1891 року з'явилася чи не найдивовижніша книга Уайльда — «Портрет Доріана Грея». А через місяць Оскар познайомився з молодиком на ім'я Джон Грей, що лише зайвий раз дозволило письменникові утвердитись у своїй теорії, що життя наслідує мистецтво. Цікава теорія, чи не так? Принаймні дозволяє подивитись на трагічну історію самого Уайльда через призму мистецтва, яке так хвилювало Оскара протягом багатьох років...

Однак успіх самої книги був невеликий — у вікторіанську епоху публіка була схильна сприймати цінності швидше моральні, ніж естетичні. А Уайльд тим часом своєю зухвалою поведінкою робив усе можливе, щоб розпалити невдоволення. Він жив так, як хотів, як розумів життя — а воно, на думку Уайльда, має бути суцільною насолодою. Він був справжнім гедоністом. Власне, грецьке слово «гедонізм» і означає «насолода». Для прихильників гедонізму насолода — найвище благо. Все, що задовольняє душу й тіло, — прекрасне, все, що не приносить насолоду, — не варте уваги.

Пізніше сам Оскар Уайльд скаже так:

— У книжку я вклав тільки талант, життю віддав свій геній.

Він відпустив волосся, яке розділялося проділом так, щоб лягало на вуха двома густими хвилями. Одягався відповідно до пануючої моди, яку почасти сам формував і змінював. Години, які проводив у кравця або в галантерейному магазині, можна було б складати в місяці й роки. Тут вирішувалися важливі питання щодо чорних сюртуків з шовковими вилогами, щодо розкішних редингтонів і світлих панталонів у темні смужки, щодо насмисне недбало пов'язаних зелених краваток, шведських рукавичок сталевого кольору, шовкового циліндра, однаково обов'язкового і влітку і взимку.

Усім буденним, здавалося б, речам Уайльд надавав ваги і піднесеності. Снідаючи або обідаючи в ресторані, він вибирав страви і напої і встановлював їхню черговість так, ніби це було якесь урочисте дійство. Із старовинних хронік і описів королівських бенкетів він позичав незвичайні поєднання страв і забуті рецепти, міг довго обговорювати з кухарями смак черепахового супу, в якому вині слід готувати форель, наказував обгортати тетеревів листям сіцилійського винограду. З Константинополя і Каїра йому надсилали найкращі сорти цигарок, і для кожного сорту він мав різні портсигари...

Свій неспокій, жагу до змін і незвичності Оскар передавав найконсервативнішим людям англійської аристократії, він змінював самий спосіб життя на островах. Уайльд розповсюджував те, що сам називав «натхненністю почуттів». Змінюючи і вдосконалюючи самого себе з допомогою краси, він надихав інших на її пошуки. А саме поняття краси для нього практично не мало меж. У краси стільки ж форм, скільки в людини настроїв. Кожне наше почуття створене для насолоди. Дух може з однаковою свободою підвестись при погляді на колекцію бронзи, гарно прибраного столу, клумби орхідей. Немає проміжку між відчуттями пальців, що торкаються античного торсу, і думкою, що почепила до його потрісканих від часу плечей янгольські котри. Немає речей поганих або ганебних, є краса і потворність, витонченість і вульгарність.

Він був людиною, з якої в Англії надзвичайно дивувались і яку люто ненавиділи. Його вважали ексцентричним, а насправді то був нестримний потяг до ідеалу, до незнаних світів, до блаженних і далеких країв. У в'язниці, позбавлений усього, що мав, сидячи у смердючій ка-

мері, він писав: «Я зробив мистецтво філософією і філософію мистецтвом. Я змінив душі людей... Мистецтво я розглядаю як найвищу дійсність, а життя — як один з видів вигадки. Я пробудив уяву свого століття, і воно оточило мене міфом і легендою».

Він шукав красу — і знаходив її. А краса врешті-решт поінвечила його життя... Прочитайте «Портрет Доріана Грея», і ви самі все зрозумієте...

Восени 1891 року Уайльд вперше побачив витонченого юнака з очима кольору фіалки і золотавим волоссям. Красень ефеб звався лорд Альфред Брюс Дуглас і був третім сином маркиза Куїнсберрі. З дитинства юнака звикли називати Бозі, таким ім'ям користувався і Уайльд. Гаряча, палка романтична любов спалахнула між ними з першого погляду.

«Я робив з ним і дозволяв йому робити зі мною все те, що робили один з одним хлопчики у Вінчестері або Оксфорд», — казав пізніше Бозі. Та насправді найбільше в Уайльді приваблював юнака надзвичайний розум. І... гроші. Бозі, як примхливий коханець, буквально витрушував гаманець Уайльда. Та Оскар був дійсно зачарований юнаком.

«Мій любий хлопчику, — писав він, — це справді дивина: я не можу жити без тебе. Думаю про тебе цілими днями, мені не вистачає твоєї витонченості, твоєї молодості, блискучого фехтування жартами, ніжного таланту твоєї фантазії... Яке щастя, що у світі є хтось, кого можна кохати!»

Жодна людина не принесла Уайльду стільки щастя і стільки страждань, як Бозі. Спалахи любові і дружби змінювалися жорстокими сварками, розривами, але жити один без одного вони вже не могли...

А тим часом в Оскара дружина і двоє дітей. Дружина, яку він колись безмежно кохав, ні про що не здогадувалась, але поряд з Констанс Уайльд втратив те, що було для нього нервом життя, — розмову. Йому неможливо було розмовляти з дружиною, вони просто стояли на різних щаблях інтелектуальної драбини. Він ніколи не докоряв Констанції, але й будь-яку цікавість втратив.

Мабуть, не випадково навіть і сучасні чоловіки серед усіх людських якостей, якими приваблює їх жінка, на перше місце ставлять інтелект. Не ніжність навіть і не сексуальність — а інтелект!.. А Уайльд у «Портреті Доріана Грея» пише: «В усьому Лондоні є тільки п'ять жінок, з якими варто поговорити, та двом з них не місце в пристойному товаристві».

Чи не це, бува, стало головною причиною Оскарової байдужості до жінок?..

Маркіз Куїнсберрі зробив усе можливе для того, щоб Уайльд був засуджений, щоб ім'я його було спалюване, а твори заборонені. Водночас у громадській уяві залишилася думка про нещасного Бозі, лорда Альфреда Дугласа, шляхетного юнака, який під впливом розбещеного письменника ледь не впав у прірву, але був порятований своїм турботливим батьком.

Оскар Уайльд відсидів повний строк. Вийшовши з в'язниці, він того ж дня залишив Англію і останні роки свого життя прожив в любій йому Франції. Помер він 30 листопада 1900 року.

А найближчий друг Уайльда і його перший зваблювач Роберт Росс помер пізніше. Останнім Россовим бажанням було, щоб його прах спочивав поряд з прахом Уайльда. І мимоволі пам'ять видобуває зі своїх глибин слова самого письменника: «Я був одружений тричі: один раз із жінкою і двічі з чоловіками».

Нестримний шукач краси, Король Життя, поет, філософ, письменник, естет, гомосексуаліст... Усе це Оскар Уайльд. Чи зрозуміємо ми його?

Володимир ЧИСТЯКОВ
Малюнки Юрія КОЛОМІЙЦЯ

О. Уайльд:
„СПРАВЖНІЙ
СЕКРЕТ
ЩАСТЯ —
В ПОШУКАХ
КРАСИ“

ЧИ БЕЗНАДІЙНЕ КОХАННЯ БЕЗ НАДІЇ?

Навряд чи я надто збрешу, коли скажу, що «безнадійне» або «нешчасливе» кохання — найбільш цікава тема листів зацікавленої публіки до молодіжних видань. Хоч як це прикро, але і в нашому Храмі Дівонії скарг на «безнадійно нещасливе» кохання не бракує. Тому я не маю ніякого морального права не поділитися своїми думками з цього приводу.

Хай не дивує вас те, що популярні епітети до слова «кохання» в попередньому абзаці я взяв у лапки. Хай не дивує — оскільки безнадійного, а тим більше нещасливого кохання насправді НЕ ІСНУЄ. Кохання — це завжди щастя, а той, хто цього не розуміє, не гідний і щасливого кохання. Прощу запам'ятати цю думку, оскільки вона не зовсім збігається з висновками деяких світил науки. А саме.

Справжній науковий підхід до хвилюючої нас проблеми виявив міжнародний конгрес на тему «Кохання і потяг», що відбувся 1977 року в Англії. Порозбивавши високі лоби об грані науки, психологи дійшли цілком сенсаційних висновків: по-перше, виявляється, вродливі, багаті й розумні схильні закохуватись у вродливих, багатих і розумних — тобто подібних до себе. Хто б міг таке подумати!

А по-друге, кохання «функціонує» активніше, коли обидві високі кохаючі сторони відчують однакові за силою почуття. Причому першорядного значення набуває не глибина кохання, а однаковість — тобто двоє людей, однаково трохи закоханих одне в одного, являють собою продуктивнішу пару, ніж та, де один кохає до нестями, а другий — злегка...

Науковий висновок цілком невтішний для нас з вами: безнадійне кохання нічого хорошого людині не несе, — а тому я з ним аж ніяк не згодний. І тепер спробую пояснити чому.

Чому?...

Майже за двісті років до Лондонського наукового конгресу в Лейпцігу вийшла у світ тоненька книжечка під назвою «Страждання юного Вертера». Їм'я її автора — Йоганн-Вольфганг Гете — тоді мало що говорило читачам. А був це двадцятип'ятирічний адвокат, який писав вірші, прозові твори, драми і навіть оперетки. Хоча часто-густо не доводив роботу до кінця: кидав свою п'єсу, місто, в якому жив, дівчину, яку кохав, і рушав у мандри. Здається, якийсь внутрішній вогонь спопеляв Гете, бентежив душу і примушував удаватись до вчинків, які шокували добропорядну публіку. Його невеличка книжечка теж стала таким шоком. Наприклад, у Мілані, де «Страждання юного Вертера» миттю перекладали італійською, місцевий єпископ наказав священикам викупити весь тираж, аби книжку не встигли прочитати молоді люди. Що ж так обурило єпископа, що жадливого знайшов він у книжці нікому не відомого Гете?...

Спочатку я все ж запропоную прочитати «Страждання юного Вертера» всім, кого хвилює кохання, і спробувати зрозуміти, чому книжка так бентежила тисячі й тисячі молодих людей впродовж багатьох десятиріч... Можливо, когось вона і здивує, оскільки герой повсякчас вигукує «ах!» і «ох!», нещасно обливається слізьми над своїм безнадійним коханням і бавиться з небезпечними для життя пістолями. Ні, несучасна книжка. Прочитав — і забув... Але це не так. Цю книжку вже неможливо забути, вона вперто закарбується в пам'яті, викликаючи несподівану тривогу й подив. І бліде, нервово обличчя нещасного Вертера, який пише останнього листа Лотті, ще не раз зринатиме з глибин уяви...

Сюжет книжки простий. Здібний, чесний, розумний, запальний юнак проходить крізь численні випробування. І кохання юного Вертера до Лотті — теж випробування. Може, найбільше. І поразка. Найгірша.

ХРАМ ДІВОНІЇ

Василь РОЗАНОВ

ОПАЛЕ ЛИСТЯ

(фрагменти)

Сильне кохання когось одного робить непотрібним кохання багатьох.

Навіть нецікаво...

Після книгодрукування кохання стало неможливим.

Яке ж кохання «з книжкою»?

Усе окреслене і викінчене в людині, крім статевих органів, які ви-

даються поряд з рештою якоюсь трикрапкою чи неясністю... яку зустрічає і з якою пов'язується неясність чи трикрапка іншого організму. І тоді — обоє ясні. Чи не від цієї невикінченості бридкий вигляд їх (на який усі нарікають): і — захват у ту мить, коли недоказане — кінчається (акт у відчутті)?

Так ніби Б(ог) хотів створити акт; але не виконав порух свій, а дав його початок у чоловікові і початок у жінці. І вже вони закінчують цей первісний рух. Звідси його сластість і непереборність.

А в «S» (utriusque secus homines) все уже скінчене: ось чому з «S» пов'язано стільки таланту.

Кохання є біль. Кому не болять (за іншого), той і не кохає (іншого).

Відстоюй кохання своїми нігтями, відстоюй кохання своїми зубами. Відстоюй його проти розуму, відстоюй його проти влади.

Будь міцний у коханні — і Бог тебе благословить.

Але кохання — корінь життя. А Бог є життя.

«ВІН МЕНЕ НЕ ЛЮБИТЬ!»

Власне, ця фраза повторюється в більшості жіночих листів до редакції. Та коли починаєш вчитуватися в подробиці, то виявляється, що це неправда. І хочеться сказати голосно-голосно: — Дівчата! Він любить! Любить — але не так, як ви!

Людська підсвідомість містить у собі таке «дзеркало», яке часто ускладнює всім нам і без того не надто просте життя. Підсвідомо ми прагнемо, щоб усі люди були схожі

на нас самих. А коли цього не відбувається, ми вкрай невдоволені: не такий, як я, значить — поганий! Дурниці! Люди — різні, і не схожий на мене не означає гірший. Просто — інший.

Те саме стосується і кохання. Хочеться, щоб коханий любив тебе так само, як і ти його. Прагнення подібного керує нашою психікою, ти чекаєш від близьких таких самих почуттів, таких же проявів

кохання, які бувають у тобі. А коли такого не відбувається, починаєш вважати, ніби тебе не люблять. Не хочеш зрозуміти, що не так, як у тебе, кохання — теж кохання, просто інше. І тут важливо зрозуміти партнера, дозволити йому кохати відповідно до свого характеру, темпераменту, «кольору» кохання. Тільки за такої умови можливі любовні стосунки, які влаштовують обох. До речі, щодо любовних

ЧИТАЙТЕ ОБЛИЧЧЯ!

Ця дівчина змальована такими ніжними й прозорими барвами, що навіть не-досвідченому читачеві стає зрозуміло, що не Вертер, а сам Гете освідчується у власному коханні, пише про свої страждання. І про свою поразку... Лотта, ніжна, чарівна Лотта!.. Це — фата моргана, міраж у пустелі самотності, мрія, яка не втілюється. Безнадійне кохання.

І Вертер гине у вогні пристрасті, вогні, який власноруч і розпалив...

Навіщо я все це розповідаю? Сам не знаю, згадалось просто. Згадалось — і схвилювало. Прочитайте книжку, самі зрозумієте.

Але повернімося до Гете. Людини, яка здобула безліч перемог у житті і зазнала численних поразок у коханні. Після «Вертера» він прожив ще багато років. Здається, ніби із словами він вихлюпнув на сторінки книжки ті смертельні інстинкти й потяг до саморуйнування, які часом так захоплюють людину змолodu. Сказавши про себе: «Я, мов пелікан, вигодував Вертера кров'ю власного серця», — Гете дійшов висновку, що людина не повинна гинути під тиском свавільного життя, вона має сама виробляти **свій сенс**. І все життя невтомно і невідступно він виробляв його, свій сенс. Його називали «Олімпійцем», він був письменником, поетом, філософом, мінерологом, зоологом, колекціонером, міністром, драматургом, фізиком, істориком, мандрівником. І незмінно й в усьому досягав успіху! При цьому він не був аскетом, не цурався поривів кохання!..

Але ж Вертера він писав із себе, пам'ятає? Це його кохання призвело героя книги до трагедії. То неже після такого безнадійного кохання можна не тільки знову покохати, не тільки взагалі хоч щось робити, але й досягти вершин?..

Виходить, можна.

Гете було вже сімдесят чотири, коли він знову закохався — цього разу вже у вісімнадцятирічну блакитнооку Ульріку. І знову зазнав поразки. Це був страшний удар для «Олімпійця». Але він витримав і його. І на передостанньому році життя сказав такі слова:

«Поки день не згас, високо триматимемо голову, і поки ми спроможні творити, не занепадатимемо духом».

Іноді страждання нерозділеної любові потрібне людині для того, щоб злетіти духом на нечувану висоту. Недавно я прочитав у Фелікса Кривіна таку притчу:

«Билинка покохала Сонце...»

Природно, на взаємність їй важко було розраховувати: у Сонця стільки всього на Землі, де йому помітити маленьку незграбну Билинку! Та й гарна ж парочка: Билинка — і Сонце!

Але Билинка вважала, що пара була б таки гарна, і тягнулася до Сонця з усіх сил. Вона так наполегливо до нього тягнулася, що витяглася у високу струнку Акацію.

Гарна Акація, чудова Акація — хто впізнає в ній тепер колишню Билинку! От що робить з нами кохання, навіть нерозділене.

Називається притча «Любов». І тому я хочу заспокоїти всіх: не все так безнадійно, як часом здається. Ризикую справити на вас враження надто надокучливої людини (хоча насправді я хіба ж такий хлопечень!), але знову—таки вдамся до літературних цитат — ніщо у скрутну хвилину так не сприяє одужанню, як хороша книга, передусім вірші. «Відики» можуть і не допомогти, а от література — чудові ліки. А щодо нашої ситуації, то про неї ще в дванадцятому сторіччі сказав поет Омар Хайям (для молодих людей з науковим складом мислення повідомлю, що це той самий Омар Хайям, який тоді ж запропонував календар на 7 секунд точніший за нині діючий, тож не варто вважати поетів просто балакунами). І от що сказав Поет — це можна вивчити напам'ять:

Не благай повернутись — кохання слабе.
Не ходи під вікном, де невірна живе.
Наче дєрвіш злидений, перебує незалежним —
Може статись, тоді й покохають тебе.

Отже, високо триматимемо голову — все буде гаразд! Ми ще погуляємо на твоєму весіллі!

ЛЕЛЬ—філолог

Про те, як корисно вміти читати, певне, й казати не варто, оскільки без цього не дізнаєшся ні про що коханий у записці пише, ні про зміст цікавої книжки, ні, на-решті, про що я хочу попередити в Храмї Дівонії. Отже, вміти читати дуже корисно, чи не так?

Та не тільки літери, які складаються в слова, і не тільки слова, які збираються в речення. Часом буває корисно уважніше придивитися до того, що написано на обличчі чоловіка, який до тебе залицяється. Звісно, краще було б зразу попросити в нього характеристику з місця роботи, але, як відомо, найчастіше ми самі себе характеризуємо.

Як казав один мій знайомий пес на ім'я Чаррі: «Якщо хтось запевнятиме, ніби він ідеальний чоловік, на тій підставі, що не п'є, не палить, не швендяє за спідницями, лягає спати о десятій вечора й прокидається о шостій ранку, а весь день зайнятий роботою, — все одно не довіряй: хтозна, як він поводитиметься, коли вийде з в'язниці».

Раджу прислухатися до цієї мудрої поради. Тому краще навчитися читати характер людини за його обличчям. Цьому окрема наука присвячена. Називається «фізіономіка».

З'явилася вона дуже давно і набула популярності завдяки працям італійця Чезаре Ламброзо, який, аналізуючи зовнішні риси людини, робив висновки щодо соціального типу людини.

Природно, на всі сто відсотків визначити характер і схильності за самим лише обличчям неможливо. Та все ж головні елементи людської натури не мають проходити повз нашу увагу. Придивимось?..

Ніс

Найвидатніша частина обличчя — і в буквальному розумінні також. З нього й починаємо:

стосунків. Американський психолог Т. Кемпер спробував визначити відповідні типи взаємовідносин у коханні. На його думку, різниця у цих взаєминах ґрунтується на двох факторах: **влада** — тобто здатність змусити партнера зробити те, що ти хочеш, і **статус** — тобто бажання партнера йти назустріч твоїм вимогам. Відповідно визначились і сім типів відносин у парі.

РОМАНТИЧНЕ КОХАННЯ — обидва партнери володіють і статусом (кожний з них може

«покарати» іншого, позбавивши проявів свого кохання), і владою у ставленні одне до одного.

БРАТЕРСЬКЕ КОХАННЯ. Ґрунтується на обопільно високому статусі і низькій владі (немає можливості і бажання примушувати партнера, ревнувати).

ХАРИЗМАТИЧНЕ КОХАННЯ. Один з партнерів володіє і владою, і статусом, другий — тільки статусом. Ці відносини характерні для пари, де один грає роль «учителя», другий — «учня».

КОХАННЯ-ЗРАДА. Один з партнерів володіє і владою, і статусом, другий — тільки статусом. В разі зради другий зберігає владу, але вже не викликає в партнера бажання йти назустріч своїм вимогам, тобто втрачає статус.

ЗАКОХАНІСТЬ. Один з партнерів має і владу, і статус, другий — не має ні того, ні того. Приклад — кохання без відповіді.

— Якщо він широкий і справді «видатний», це свідчить, що його володар має незалежний характер і розум, який дозволяє успішно боротися з багатьма комплексами.
— Масивний унизу — подібні риси можуть свідчити про суперечливість характеру. Такий ніс не притаманний людям, які поважають конкретність і точність.
— Великий, з різкими обрисами — ознака волюватої людини, здатної до боротьби.
— Ніс з чітко окресленими ніздрями — агресивність разом з відповідною часткою практичності.
— Прямий і великий — темпераментна й запальна людина, водночас дещо невпевнена у собі.
— «Виліплений», злегка кирпатий — урівноважений характер, цілеспрямованість водночас із м'якістю й людяністю.
— Ніс гачкуватий і приплюснений — замкненість і стриманість, самокритика разом з іронічністю його володаря дозволяють долати численні знегоди життя.
— «Горбатий» ніс — «єврейський» профіль, з характерною жвавистістю характеру. Люди з таким носом легко підпадають під чийсь вплив, тож таким людям варто побоюватись втрати власної індивідуальності.
— Прямий, злегка закруглений — особливо характеризує людей з естетичними смаками.
— Маленький ніс «як бараболя» — характеризує хитрість і жвавистість характеру. Однак ніс картоплею може означати і твердість характеру.
— Стрункий з чітким профілем — це ознаки успіху в житті.

ЧОЛО

Високе чоло означає високий інтелект і швидкий розум його володаря, але якщо чоло надто високе, ефект цілком протилежний.

ОЧІ

Надто близько поставлені одне від одного очі свідчать про амбіційність характеру.
Надто далеко розта-

шовані — про відсутність професійних здібностей.

Глибокі очі — чутливість.

Мигдалевидні очі — свідчення м'якості, товариськості.

«Сяючі очі» — щирість, відвертість, оптимізм.

ВУХА

Маленькі вуха (до 6 см завдовжки) — легковажний, жвавий характер, блискучий, хоча й поверховий розум.

Великі вуха (понад 7 см) — свідчать про впевненість у собі й про пробивну силу володаря.

Витягнуті вуха — делікатність і чутливість. Широкі вуха — це сила характеру, здоровий глузд, реалізм.

Вуха, вивернуті назад, свідчать про імпульсивність, велику вразливість, емоційність їхнього володаря.

«Капловухі» люди відзначаються підвищеною інтуїцією і дуже вразливі.

ПІДБОРІДДА

Сильне — самокритична людина з почуттям гумору.

Випнуте уперед — свідчить про силу волі, твердість.

Невиразно окреслене — хитрість і підступність.

Маленьке, закруглене — передбачає вірність, захопленість, почуття обов'язку.

РОТ

Маленький, але м'ясистий — свідчить про любов і красу.

М'який — рішуча людина.

Великий, горизонтальний — свідчить про інтелект, практицизм, філософський склад розуму.

Якщо куточки загнуті вгору, це означає незалежність (хоча часом цілком удавану).

Тепер час перейти і до практичних занять. Може, й не одразу все пощастить угадати, помилки можливі. Але ж і звичайні літери, якими написано цю статтю, теж не одразу склалися для вас у зрозумілий текст: у першому класі ви теж помилялися на уроці читання, чи не так? Отже, вся справа — в досвіді.

ЛЕЛЬ-фізіономіст

ОДЯГАЙТЕСЯ ПЕРЕД ПОЖЕЖЕЮ!

Колись я вже розповідав про те, що таке «цілковита свобода» і як її розуміють у США. Але того разу встиг лише натякнути, що в Америці бажано не порушувати законів — навіть бажаніше, ніж у нас із вами.

Та є тут ще одна проблема: кожний американський штат має своє законодавство, а тому до кожного конкретного вчинку в кожному конкретному штаті можуть поставитись по-різному. Скажімо, якщо у вас поцупили шкарпетки у Вашингтоні, то це один злочин, а якщо в Техасі — то вже два. Бо в техаському законодавстві записано, що правопорушник мусить зробити письмову або усну заяву про майбутній злочин за 24 години до його вчинення. А хіба ж вас хтось попередив, що шкарпетки вкрадуть?.. Але, здається, найбільшу небезпеку для громадської моралі в окремих штатах становлять жінки. У Сент-Луїсі, приміром,

КОХАННЯ-ПОКЛОНІННЯ.

Один з партнерів володіє статусом, не маючи влади, другий же не володіє нічим. Вельми поширений варіант у підлітковому віці, коли охоче закохуються у кіногероїв або зірок естради. В такій парі немає емоційного контакту, закоханість може обмежуватись фантазіями.

БАТЬКІВСЬКА ЛЮБОВ.

Один партнер тут володіє високим статусом, але низькою владою (позиція дитини), другий (позиція батька) — низьким статусом, але

майже безмежною владою. Так от: дівчата й жінки часто мріють про романтичне кохання, та водночас скочуються до кохання харизматичного, залишаючи для себе, звісно, роль «учителя». А от чоловіки частіше схильні до братерських відносин, хоча іноді теж можуть претендувати на «вчительські» посади. Отож не поспішайте звинувачувати партнера. Краще позбутися психологічного дзеркала в душі й настроїтись на свого партнера, надати йому можливість кохати так, як уміє він.

Ось усього чотири правила, на яких і ґрунтується гармонія кохання і подружнього життя: — кожний має право на кохання; — у парі обидва партнери мають рівні права на такий життєвий устрій, який відповідатиме їхній індивідуальності; — у чоловіка і жінки права на сексуальне задоволення однакові; — у коханні немає місця егоїзмові. Все. Як бачите, дуже просто. В теорії. Залишається тільки втілити її в практику. Тоді кохання ґарантоване.

ЛЕЛЬ—психолог

законом визнано за обов'язкове жінкам повністю одягатися перед тим, як їх рятуватиме пожежник. Боронь Боже там опинитися серед вогню без ліфчика!

Та навіть наявність цього предмета туалету не врятує жінку від покарання, якщо вона вийде на вулицю міста Шарлотт (Північна

Кароліна) в шортах або купальнику. Більше того, навіть сукня не врятує, якщо вона закоротка: всі особи жіночої статі повинні загортати своє тіло мінімум у 16 ярдів матерії!

А от в Оксфорді жінкам заборонено роздягатися не тільки в громадських місцях, але навіть перед портретом людини протилежної статі! Навіть якщо це твій прадідусь. Начувайтесь, прихильниці оголеного тіла!

Зате чоловікам краще. Припустимо в Арканзасі чоловіки цілком легально можуть бити своїх дружин — законом дозволено. Хоча, правда, лише раз на місяць. Хочеться ще раз — зачекай чотири тижні, а тоді...

ЛЕЛЬ—закононик

СЛУЖБОВИЙ РОМАН

Буває, звісно, коли секретарка потай мріє про те, щоб оженити на собі власного шефа. Буває.

Але трапляється і так, що начальник аніскільки не мріє про щасливий шлюб із секретаркою, а просто хотів би порозважатись. Трапляється.

До того ж варто зауважити, що шанси у чоловіків у таких випадках значно суттєвіші, ніж у жінок. Тобто — проблема стосунків начальника і підлеглої існує і нікуди від неї не подітись. Якщо у вродливої та молодій жінки є начальник у штаних, а до того ж він аж ніяк не джентльмен, то в деяких відвідувачів Храму Дівонії виникає цілком слушне запитання: як поводитись у подібних випадках?..

Відповідаю.

По-перше, варто заздалегідь визначити, чи існує подібна загроза. Якщо ваш керівник, називаючи решту жінок своєї контори «бабами», тільки до вас звертається «люба Оксано», то варто одразу згадати слова класика, який зазначав, що «місце артиста — в буфеті». Тобто натякнути начальникові на те, що він сідає не на свій стілець. Якщо це сталося вперше, то можна відбутися жартом, але якщо начальник нетямущий (а так теж буває!), якщо такі звертання стають звичними, тоді краще недвозначно заявити: «Надалі прошу звертатися до мене «пані Оксано» (можна й прізвище вказати).

Може статись і так, що керівництво раптом почне ділитися з вами своїми еротичними фантазіями. Щось на зразок: «Я такий самотній. А чи не провести нам вечір удвох? У мене така затишна квартира, а в молоді літа мене вважали суперменом...» У такому випадку теж не слід відкладати пояснення у довгу шухляду, а одразу повідомити: «Атож, пане начальнику, я бачу, що ваші проблеми вельми серйозні, і щиро співчуваю. Якщо хочете, я вам як старшому товаришеві підшукаю хорошого лікаря, оскільки вам потрібна порада досвідченого психіатра».

Якщо ж він не зрозуміє, повторіть свою пропозицію стільки разів, скільки потрібно для того, щоб він охолов.

Побоюватися, що начальник після цього почне псувати вам настрій на роботі, не слід — ймовіріше він почне ставитись до вас з більшою повагою, розгледівши не тільки ніжки й губки, але й особистість. Як казав мудрий Блез Паскаль: «Спіратись можна тільки на те, що опирається». Подумайте над цими словами, гаразд?

І ще не варто посміхатися, читаючи ці рядки, бо, як свідчить статистика, абсолютна більшість жінок (87 відсотків!) несподівано навіть для себе починають відчувати сексуальне хвилювання, коли з боку керівництва надходить пропозиція «стрибнути в гречку». Тобто багатьом уже важко буває відмовитись. А подібні історії та хвилювання — аж ніяк не підмога в роботі.

ЛЕЛЬ—психолог

НОЧВИ

Кореспонденти інформаційного агентства НОЧВИ («НОВИНИ ЧИ ВИГадки?») повідомляють спеціально для «Леля».

Олександр БРИГИНЕЦЬ

ПОДОРОЖІ НАВМАННЯ

Повість*

ЦИБУЛИННІ СТРАЖДАННЯ

Нещодавно норвежець Гунар Лунд став світовим рекордсменом, оскільки спромігся безперервно протягом 34 годин різати цибулю. На змаганнях він одержав перший приз серед цибулерізів, однак радість перемоги затьмарила прикра подія: рекордсмена покинула дружина, оскільки не змогла витримати стійкого запаху цибулі, що йшов від чоловіка. Правду кажуть, що цибуля викликає сльози!

* Продовження. Початок у «Лелі» № 3, 4.

Зрештою, коли нам обридло повчати одного й дошкуляти, ми, ситі і вдоволені, впали в крісла таємної вітальні й повели мову про різне.

— А тепер розповідай, що тебе до мене привело, — сам перевів розмову на справи Джамала. — Якщо потрібна допомога, я до твоїх послуг.

— Ні, допомога не потрібна. Чи може нам хтось, окрім нас самих, допомогти? Просто хотів би з тобою попотятися про різні справи. Я, бачиш, трохи захопився розслідуваннями.

Далі коротко переповів дещо про свої справи, принаймні те, що могло його зацікавити. Як не дивно, з усього, що я розповів, Джамала зацікавила моя фірма, бо вона пов'язана з кольоровими металами. А йому потрібна була мідь.

— Якщо принесеш мені у дзюбику повну розкладку бодай однієї угоди: кому, скільки, звідки і те де, — обіцяю тобі один відсоток вартості цієї угоди. Але, зрозумій, мене цікавить саме те, скільки, чого й де за бічною угодою. Тобто суми хабарів.

— Ти мені даси один відсоток основної угоди, бічної угоди чи комплексно? — поцікавився я, бо розумів, що краще поставити одразу всі запитання. Тим паче маючи впевненість, що ці матеріали я роздобуду.

— Ну, ти жук, — похвалив мене Джамал. — Загальна вартість усіх угод не може бути меншою, ніж 10 — 20 мільйонів. Один процент — 100 — 200 тисяч. Ну, ти жук.

Якщо зважити, що сьогодні вранці я уклав угоду на 18000 доларів готівкою, тобто на 2000000 карбованців, то його зітхання з приводу 100 — 200 тисяч мені видалися беззубим шемрінням старця.

— Скільки? 200 тисяч? Я маю щомісяця не менше 20 тисяч від цієї контори, — сміливо загнув я, бо й справді за місяць від контори мав з премією, зарплатою і компенсацією за відрядження тисяч сорок. — А ти мені пропонуєш за десять відер води плюнути в криницю.

— Слухай, я, здається, тебе недооцінював. Я думав, письменники — люди романтичні; їм більше подобається процес досягання мети, ніж сама мета. А ти — прагматик. — Він голосно розсміявся. — Оце мені вже подобається. Давай зробимо так: я тебе на три місяці беру за контрактом на роботу і платитиму тобі для початку по 12000 карбованців. Чи, може, тобі у фунтах?

— Скільки?

— Сто.

— Сто п'ятдесят! — не погодився я, аби просто поторгуватися.

— Добре, сто п'ятдесят. За цей час ти маєш зробити дві речі. Перше: дістати згадану угоду і вирішити, скільки ти хочеш за неї грошей. Друге: знайти юридичну адресу в Києві, за якою я міг би відкрити там наше представництво. Це робота — не бий лежачого. Третє: запропонуєш валютним магазинам список наших товарів, що є на московській базі. Товар живий, можна помацати руками. Твої — 10 відсотків нашого прибутку. Тобто, якщо річ коштує 90 фунтів, а ми продаємо її за 100, то твої — 10 відсотків з 10 фунтів. Тобто — фунт. Якщо зробиш угоду більше, ніж на 100000 фунтів, то обіцяю відрядження в Лондон.

Я погодився, бо ніякого ризику для себе не бачив. Про юридичну адресу чи, простіше кажучи, про адресу поштової адреси я домовлюсь — це факт. А за все інше — оплата окремо. Ні — то ні.

— Твої люди могли б щось з'ясувати для мене по британських справах цієї компанії? Більш ніж певен, що червоні компартійні карбованці навіть здалеку різняться від фунтів.

— Я подумаю. У нас, звичайно ж, є люди. І вони допоможуть дуже дешево, бо гадають, що червоні афери — це речі моральної, а не економічної ваги. Поторгуюсь. — Він підморгнув мені. — Повернемося до цих тем через місяць.

Я зажадав гроші прямо зараз. Сказано — зробле-

но. Розписався за 2000 фунтів і отримав 600. Решту, треба гадати, мій щирий друг поклав собі до кишені. Але я не тримав на нього зла.

Ще трохи випили, а потім він глянув на годинника, вибачився і, стрибнувши в свій «Фіат», помчав обдурювати інших. Літак мій був наступного дня вранці, але ми вже не побачилися. Він зателефонував десь о сьомій, запитав, як ніч з «віце-міс Тула», пояснив, що не встигає приїхати, і запросив наїздити.

Але моїх шановних читачів, певно, цікавить ніч з «віце-міс».

Ніч з «віце-міс» справді була. Дівчина, яку я про себе прозвав Й., з'явилася одразу по зникненню Джамала.

— Я можу чимось допомогти? — запитала вона. Я знов згадав свою єдину в житті ніч за домо-вленистю з повією в готелі «Либідь», про яку я детально писав чи не в другому розділі, і вирішив, що найкраще вдавати, ніби я її зваблюю і ніхто ніяких вказівок їй не давав. Зрештою, чому я маю відмовляти собі в красивій жінці?

— Слухай, тут є вино, цукерки і завіси на вікнах?

Вона повідомила, що тут є все.

— Тоді тягни.

Вона принесла.

Я посадив її біля себе й налив вина.

— Джамал мені уже багато розповідав про тебе. Він казав, що ти найкращий романтик і не вмієш жити. Він так дошкульно описував твій поношений костюм якогось єгипетського чи сингапурського виробництва, що в нього щелепа відвисла, коли ти з'явився, наче франт з листівки. Він тебе не знає чи ти змінився?

— Я різний і завжди був різним. Джамал мене знав таким, яким я хотів, аби він мене знав, а ти знатимеш таким, як я хотів би, щоб мене знала ти. Чи змінився я? Так. Як змінюється річка. Кожної миті в ній інша вода, але річка залишається сама собою навіть коли міліє і висихає.

Ми випили ще по келиху вина. В мене пропало бажання філософствувати, і я просто впав на коліна перед Й., провів руками по її ногах, починаючи від кісточок і закінчуючи стегнами. Її спідниця виявилася десь під грудьми. Звичайно, вона не збиралася чинити ніякого опору, але мій напад був настільки стрімким, що вона автоматично відштовхнула мене. Але я, охопивши її за голі сідниці, до яких добратися не складало ніяких зусиль, бо на Й. були лише самовтримні панчохи і символічні трусики, підняв угору і почав цілувати живіт, що опинився якраз навпроти мого обличчя.

А вже за мить я взяв її, навіть не роздягаючи і не роздягаючись?

Коли ми нарешті скінчили, вона подивилася на годинник і, ніби на щось зважуючись, сказала:

— Ти, звичайно, не повіриш, що я в тебе закохалась. Бо які можуть бути у шльондри почуття? Розумієш, вони інші. Вони або майже байдужі: трахнути, а ти й не помітиш, або, наче ті тупі дебіли, товчуть обличчям між ноги, ще й стогони від кайфу чути хочуть. А щоб хоч би помитися перед тим добре — дзуськи. Бачиш, я тобі кажу такі речі, про які не говорять. Але я доведу, що кохаю тебе. Знаєш, яке хобі в твого Джамала? Він записує все, що тут відбувається кілька перших годин, на плівку. Зараз камера вже не працює. Хочеш подивитися на нас?

Звичайно, я хотів. Й. відкрила шафу і показала її нутрощі — все було забито касетами.

Вона ввімкнула відеомагнітофон, перемотала плівку, і пішла сцена з падінням на коліна.

— Потім він з цієї касети найкращі шматки перепише на іншу.

Вона роздратовано вимкнула відеомагнітофон. Дістала сигарети й тремтячими руками почала підпалювати. Я послужливо клацнув запальничкою.

— Розумієш, я типова хвойда. Мені подобається

СКІЛЬКИ КОШТУЄ ЖИТТЯ?

Відповідь знають самотні жінки Владивостока, котрі за можливість зачаття дитини від анонімного донора сперми шляхом штучного запліднення мають сплатити 50 карбованців. Медики розраховували на курсантів військово-морських училищ, але командири їм це не дозволили, тому здають сперму здебільшого особи без постійного місця проживання. Хоча і їх не вистачає: за нагороду в 40 крб. місцеві чоловіки не бажать не тільки працювати, але й одержувати задоволення.

«кохатись» з чоловіками. Інколи мені й справді майже байдуже з ким, аби в нього гарно стояв і він був хоч трохи лагідний. Але ж інколи я не хочу нікого. Але яке значення має те, що я хочу. Я — жінка. Гадаю, що колись боротьба за емансипацію починалася з того, що жінкам захотілося працювати за освітою, а не за статтю. Захотілося, щоб їх наймали робити винаходи, а не мінет, працювати головою, а не геніталіями. Щоб їх не звільняли, коли вони набридли чи коли не хочуть віддаватися на-чальнику в його кабінеті. Ще зовсім недавно у нас майже не було такої проблеми, а тепер усе більше приватних фірм. Працювати ткалю чи продавщицею я не хочу, хоча там, може, і є шанс, що на тебе не зазіхатимуть, бо надто багато жінок, хоча... А піти на добре оплачувану роботу і не лягати хоча б під начальника... Це стало неможливо. Ось тому я тут. Тут принаймні платять нормально.

Наступного ранку, коли я виїжджав на аеро-дром, Й. була ще в постілі. Я її на прощання поцілував, подякував за гарно проведений час і непомітно, як мені здавалося, підсунув під ковдру стофунтову купюру.

— Зачекай, — зупинила мене Й. Вона потягнулася, вислизнула з-під ковдри, головою пішла аж до себе в приймально і повернулася з сотнею фунтів. — Це тобі за роботу. Ти гарно попрацював, мо-лодець.

Я забрав гроші і сказав «дякую».

Філософський настрій залишив мене лише біля дверей нашого з Б. дому. Не знаю, чи скучив я за нею за ці дві доби. Я хотів її — це так. Мені без неї було некомфортно — це так. Але про неї я за увесь час навіть не подумав, бо просто не мав коли.

Чи скучив я за нею...

Коли вона відчинила мені двері, досить було лише торкнутися поглядом її обличчя, як я зрозумів, що всілякі розмірковування про скучив-не скучив — дурниця. Я просто шалено скучив за нею. Мені, я ж кажу, досить було лише глянути на неї, і вже наче брила впала з моїх плечей.

— В тебе була інша жінка? — поцікавилася Б., і в її голосі я не відчув жодних ревностів. — Я відчуваю її парфуми. Але погодься, що я краща. Я крацала кожної миті. Подивись. Сум за тобою зробив з мене справжню Афродіту. Подивись.

Вона включила музику і почала танцювати. На ній була біла бавовняна сукня-футболка і обручка. Оце і все вбрання.

— Слухай, — раптом зупинилася вона, — прихो-див один з льотчиків. Він був трохи дивний. Залишив сумку й записку. Я не заглядала в сумку й записку не читала. А раптом там щось про твоїх коханок. Навіщо псувати собі настрій?

Я спершу зазирнув у сумку. В ній була виділена пілотом половина спадщини неважких-терористів. Я мимоволі злякався, хоча, як на мене, швидше мав здивуватися. Потім розгорнув листа. Дрібним нерозбірливим почерком там було написано: «Тут на-ша частина. Якщо зможеш, скористайся нею. Мені здається, що за мною стежать. Якщо зі мною щось станеться, допоможи моїй дружині. Сьогодні вранці біля свого під'їзду був убитий Ігор. На нього наїхала машина без номерів. Я втікаю».

Ігорем звали другого пілота з екіпажу Л-410, яким я так дивно подорожував. Страх його напар-ника мимоволі передався й мені. Отже, мені про-понується версія, що за нами стежать. Маю виби-рати. Або повірити в цю версію і тікати, або списати нещасний випадок на випадковість, а страх свого недавнього гостя — на манію переслідування.

І все ж про всяк випадок я наказав Б. швидко збиратися. Ми переночували на дачі в мого това-риша.

РОЗДІЛ ШОСТИЙ

Певно, спрацьовує стара шкільна звичка писати щоденники. Інакше чому я весь час звертаюся до

сьогодення замість того, щоб писати про те, про що збирався. А саме: про те, коли я, усміхнений, вийшов на балкон і категорично запитав О., чи буде вона мою. На що вона так само усміхнено й категорично відповіла: ні! І тоді я... Але якщо в такому темпі описувати події, то може здатися, що це не роман, а службова записка. В романі потрібні ліричні відступи. Так мене вчили в школі, так я й писатиму.

Це ж треба, я вже двічі згадав про школу. Певно, це тому, що дуже присмодно згадувати ті часи, коли все виходило й ніяких проблем не виникало. Справді, за такого розміреного життя писання щоденника було найважливішим завданням. Але якось, перечитуючи свої давні записи, я не знайшов нічого, що стосувалося би мого реального життя. Якись нотатки ні про що. Річ у тім, що я постійно боявся, що той зошит потрапить до рук батьків.

Пам'ятаю, коли мене вперше згвалтувала дівчина, я був настільки вражений і розгублений, що сів і виклав усе в щоденнику. А потім похитався похитався і відер усе. Тепер дуже шкодую, бо стерлися безпосередні враження. Але іноді здається, що я все пам'ятаю, як зараз.

Я приїхав у село до діда. Бував там часто, але, закінчивши сьомий клас, якось раптово відчув себе дорослим. Тому й пішов замість звичайних дитячих гульок до дорослих хлопців на село. Мене там знали, бо ж пісела родичів, тому й прийняли радо. Навіть посадили на лавку, хоча більшість хлопців стояли. Цим я запишався ще більше. Раптом з сусідньої хати вибіг гурт дівчат. Одна з них, найпрудкіша, з розгону встигла мені на руки.

— Я тобі не заважаю? Як тебе звуть? Звідки ти приїхав? Чий ти? Чим займаєшся? — зашебетала вона. Потім з'ясувалося, що до них у хату, де байдикували дівчата, забігла одна з подружок з диким криком: «Там новий хлопець!» Усі побігли наввипередки. Першою встигла Л. Отже, справою її честі було прибрати мене до рук.

Я щось відповідав на запитання. Намагався виглядати дорослим, розважливим і нахабним. Про те, в чому для мене була тоді сутність дорослості і розважливості, я не пам'ятаю, а сутність нахабства полягала в тому, що я сміливо притис Л. до себе і мою руку несподівано доторкнулася до її грудей. Мається на увазі — до блузки, під якою був бюстгальтер, а вже під ним, зрозуміло, груди. Але мені здалося, що я доторкнувся до розпеченого заліза. Важко навіть уявити, скільки потрібно було мужності, щоб залишити руку на місці. Більше того, стиснути пальці. Груди були великі й м'які.

— Ти вмієш на мотоциклі їздити? — наче й не помітивши мого нахабства, запитала Л.

Я гордо відповів, що вмію, бо лише напередодні моєму товаришеві купили вогняно-червоний «Минск», і я на ньому трохи навчився кататися. Дівчина запропонувала покатати її на мотоциклі, який люб'язно надав їй офіційний кавалер.

Ми трошки проїхали асфальтом, потім вона повернула нас на луг, а далі — погнала мене стежкою, увесь час благаючи зменшити швидкість і пригальмовувати на вибоїнах. В одному з місць, коли я слухняно скинув швидкість майже до нуля, вона з усієї сили смикнула мене разом з мотоциклом на бік, і ми впали. Заднє колесо трохи покрутилося, й машина заглухла. А ми тим часом качалися по траві й натхненно цілувалися. Поки я зосереджувався на тому, щоб правильно працювати губами, Л. воювала з мою блискавкою і моїми неслухняними генітальями. Що було далі, я не пам'ятаю, хоча, здається, і не неприпомнів. Пам'ятаю лише, що було вкрай бридко і що я обіцяв собі більше з цими ідіотками-дівчатами справи не мати. Але вже наступного дня цікавість перемогла, і я знову опинився сам на сам з войовничою Л. Вона знову здолала мене вже з меншими жертвами. А потім, коли я, безсилий і майже задоволений, простягся поруч неї на траві,

ПРОЩАВАЙТЕ, ДРУЗІ!

На новорічні свята 1992 року прихильниці двох гігантів петербурзького рок-н-ролу промочили слізьми 300 кв. метрів носовичків, проводжаючи в «монастир нового типу» Бориса Гребенщикова і Сергія Курьохіна. Прощання відбувалося протягом двох вечорів у присутності багатьох офіційних осіб, рок-музикантів і заплаканих дівчат. Останніх, втім, дещо заспокоїли прощальні слова Б. Г., який повідомив, що їде в монастир для того, щоб «осягнути святість через порок».

вона тихенько і невпевнено запитала:

— Скажи, а вчора то в тебе було вперше в житті?

Але це не єдиний чоловічий дебют, до якого я був причетний. Таких було ще кілька. Проте зупинюся на одному.

Мені було двадцять два, як і моєму товаришеві. Але, якщо я вже дещо бачив під дівочою білизною, то він лише чув, що я дещо бачив. А найгіршим було те, що він просто не знав, що і як робиться. Але мене то мало обходило. Терпець мені увірвався тоді, коли він попросив допомоги в організації нелегального абортів. Він знав, що кілька разів я вдавався до таких шук.

— А тобі ж це навіщо? — здивувався я.

— Моя дівчина завагітніла, — гордо повідомив я.

— А ти впевнений, що від тебе?

— А від кого ж! — образився він.

— А ти їй скажи, що ти до цього не маєш ніякого стосунку. Що це її проблеми і що як хоче, так нехай і викручується, — порадив я те, що радив у таких випадках усім.

— Але ж ти так не кажеш?

— Але ж я точно знаю, коли і як то трапилося, а ти знаєш?

І він зізнався, що не має жодного уявлення про те, що було і що від чого був. А коли я поставив усі потрібні запитання, то виявилось, що він лише полегав з нею, голою, у ліжку і трохи потерся об неї.

Ось тоді я й вирішив влаштувати йому дебют.

Я поставив його за портьєрою і порекомендував поспостерігати за моїми діями стосовно однієї гарної дівчини, яка не гребувала, окрім мене, й іншими чоловіками. Коли я про це дізнався, то був шокований, але потім вирішив проковтнути образу, бо надрто вже вона гарна була в ліжку. Як то кажуть, краще мед гуртом їсти, ніж солідол самому.

Ми трошки позаймалися з В. своїми справами, а потім я вийшов, залишивши голу В. в ліжку. Мене одразу ж замінив мій перезбуджений товариш В. Зрозуміла, що втрачати нагоду доповнити мене іншим немає сенсу.

Коли за годину я зайшов у квартиру знову, В. й далі лежала в ліжку, а мій товариш варив каву.

— Я після нього не можу, — гордо сказав я. Мені й справді не хотілося з нею нічого мати. В душі я так сподівався, що вона прожене його, розказавши, що кохає лише мене. Але...

Коли до кімнати прийшов секс-дебютант з кавою, він з гордістю повідомив:

— Я тричі її трахнув! Ти міг би за годину тричі трахнути? — Я промовчав, бо не хотілося псувати йому настрою, але заткнути рота В. я не міг.

— Тричі! — роздратовано промовила вона. — Ні, він би не зміг. Йому б і на один раз години не вистачило.

А ще... Ось уже кілька годин М. вештається магазинами, тому й лізуть у голову різні сексуальні спогади. А насправді зараз зовсім не до цього роману. Надто вже обсіли мене справи.

Позавчора був у Ш. Я довго думав, як бути, але надто вже непевна ситуація, пов'язана з польотом. Ні, зараз не варто влізати в нові ризиковані операції. Я маю на увазі крадіжку угод з міді. Тому я просто прийшов до Ш. і сказав, що одна британська фірма за потрібну нам інформацію зажадала певну інформацію з міді, а ще — юридичну адресу для відкриття представництва в Києві.

Безумовно, Ш. від захвату, що його агента хотіли перекупити, але це не вдалося, буквально шаленів. Він одразу ж наказав збільшити мій посадовий оклад до 10000. Потім, узявши в мене всі реквізити, доручив підготувати угоду про взаємне використання офісів: про використання нами лондонського офісу, а британцями нашого, київського. Звичайно, про безплатне використання. А потім підготував «ксерси» з підроблених мідних угод. Таким чином, я швидко виконав усі московські доручення.

Більше того, я добре запам'ятав, які цифри справжніх угод були замінені на які цифри угод фальшивих. Отже, одним пострілом я перебив усіх вовків, зайців і куріпок.

Натхнений вдалою роботою, пішов до знайомого маклера й попросив знайти мені за валюту квартиру. Він, уважно вивчивши досє, запропонував подивитися трикімнатну поліпшену планувальну з телефоном і двома балконами, холлом, кімнати окремі, 45 метрів, кухня — 9, комірчина 2х2, паркет, п'ятий поверх 16-поверхового будинку. Зупинка тролейбуса далеко, але невдовзі має бути інший під'їзд. До метро «Петрівка» — 25 хвилин. До «Хрещатика», відповідно, 35 — 40. За хату хотіли 5000 доларів.

Я скромно повідомив, що маю лише 6000 дойчмарок. Він швиденько порахував і попросив хоча б ще тисячу.

Я розвів руками:

— А ти спробуй з ними поторгуватися.

— Добре, давай за 6, — можеш вважати, що я поторгувався. Цю квартиру я ще минулого літа купив сам, але вирішив продавати, бо дуже хочу купити собі потрясіння хороми над Бесарабкою.

Я виклав йому 2000, взяв ключ, забрав М. і поїхав дивитися свою нову квартиру. Ми вирішили поки пожити на дачі, а тим часом швиденько обладнати наше нове житло.

І ось тепер я сидів і думав, що робити, хоча вдавав, що пишу. Гроші потрібні були, як повітря. Я знав, що, не вирішивши з квартирою всі питання одразу, я не вирішу їх ніколи і буду жити, як звичайний совок, у недоробленому інтер'єрі.

Коли голова остаточно втомилася думати, на решті прийшла Б.

— Там тебе шукає Г. Я випадково зустріла його в метро, і він благав, аби ти обов'язково сьогодні ж зателефонував йому, — зовсім недоречно повідомила вона. Г. був хороший хлопець, якому я не міг відмовити в тому, що входило до джентльменського набору. Не знаю, в чому там справа, але зателефонувати я мав.

А до телефону звідси кілометрів зо два.

Ми з Б. вирішили піти поплавати, а потім податися до телефону.

В новому італійському купальнику, який я купив у Москві, Б. була поза всякою конкуренцією на всьому пляжному просторі, який охоплювало моє око. Звичайно, і без купальника Б. була лялечкою, але... Зрештою, що там казати, жіноча привабливість не має меж.

Ми тільки вляглися на піску, як до нас одразу ж підсунуло четверо здорованів. Вони сиділи за метр від нас і нахабно розглядали Б. Чесно кажучи, я не хотів ніяких конфліктів. І не тільки тому, що їх четверо, просто надто багато ми мали інших проблем.

Один з хлопців, помітивши обручку на пальці Б., шепнув своїм товаришам, що не варто нас чіпати, бо ми одружені. Це внесло певний сумнів у їхню відпрацьовану програму, і я, взявши Б. за руку, спробував зникнути.

— Тобі що, не подобається наша компанія? — один з чотирьох зупинив мене, схопивши за руку.

— Втікай звідси! — крикнув я своїй дівчині, а хлопцям сказав, вивільняючи руку. — Заспокойтеся. Давайте займатися своїми справами.

— От ми й займемося, — відповів той же, — ти надто нечемний. І сам від нас втікаєш, і її з нами познайомити не хочеш. Видно, тебе погано виховували. Доведеться виправляти.

— Йди звідси! — знов крикнув я Б., яка відійшла тільки метрів на десять. Втікати вона не хотіла. — Ну, кому я сказав! — розлючено гаркнув я. Її тут тільки не вистачало.

Б. відійшла ще на кілька кроків. Тоді один з хлопців підбіг до неї і силоміць підвів до нас.

— Ну, знайом нас, — продовжував той, найна-

МАТУСЯ ВЛАСНИХ ОНУКІВ

Сорокадворічна бібліотечарка з американського міста Абердін (штат Південна Дакота) Арлет

Швейцар стала матусею власних онуків! Радимо ще раз прочитати це речення, а ми продовжимо. В Арлет уже є онук — хлопчик семи років, який народився в сім'ї сина Арлет. Донька Арлет, Кріста, теж заміжня, але дітей в неї немає. Тому що у Крісти немає... матки! Ось така вроджена вада, яка не дозволяє Крісті народити дитину. Але в лютому 1991 року яйцеклітину Крісти запліднили спермою її чоловіка, після чого пересадили в матку Арлет. І сталося так, що бабуса сама виносила своїх онуків — саме онуків, оскільки Арлет народила близнюків!

хабніший. — Чи оглух?

Він підійшов до Б.

— Простягни мені руку для поцілунку і назви ім'я, — загрозило процідив той же. Б. мовчала, тому він схопив її за руку й почав цілувати. Вона спробувала висмикнути руку, але хлопець, певно ж, був сильніший, тому тільки реготав і цілував руку все вище і вище.

Інші троє уважно стежили за мною. На березі було чимало людей, тому нічого особливого статися не могло, але після випадку в літаку подібні ситуації Б. сприймала аж ніяк не холоднокровно. Її аж сіпало. Вона вся тримтіла.

— Бач, як вона горить від бажання. Здається, твої поцілунки її добряче збудили, — єхидно кинув один з них.

Я прекрасно розумів, що сили нерівні, що вважати себе великим фаворитом у галузі бійки я не маю жодних підстав. Але що мав робити? В мене, як то завжди буває в житті, не було вибору. Окрім того, я розраховував, що, розбивши мені, приміром, до крові обличчя, вони просто втечуть.

І справді, я встиг зробити лише один влучний удар. Отому найнахабнішому точно поцілів ногою в пах. Він скрутився, випустив руку Б. Тієї ж миті трійця накинулася на мене, без особливих зусиль збила з ніг і завдала кілька прицільних ударів. Б. кинулася до мене, але її з усієї сили відкинули на пісок. Вона впала. І більше я нічого не пам'ятаю.

Не знаю, скільки часу минуло, але моє повернення до тьми почалося з того, що я, наче на екрані телевізора, побачив себе і свого шкільного товариша С.

То було понад десять років тому. Ми, гарно відсвяткувавши 8 Березня, гуляли парком. Нам було весело.

Раптом якийсь юний тип нахабно розштовхав нас і, наче нічого не сталося, пішов далі. С. наздогнав його й лагідно поцікавився, чи не бажає той вибачитися за свою нечемність. Тип не бажав. Нічого немає дивного в тому, що ми, відчуваючи свою кількарзову перевагу, гарненько вмазали йому у вуха. Раптом у нас за спиною виросло ще з десяток підлітків. З ними було двоє — троє дівчат.

— Що ви до нього чіпляєтесь? — заволали вони. Один з хлопців підскочив і зірвав з С. новеньку норкову шапку. Інший спробував зірвати мою, але лише збив її на вкритий кригою асфальт. Я нахилився за шапкою. Цієї ж миті С. закричав: «Тікай-мо!», а я дістав по голові солдатською бляхою. Удар був не сильний. Він лише ковзнув по волоссю. Наступної миті я встиг вихопити шапку С., але мене з шапками в кожній руці елементарно збили з ніг. Я не міг опиратися, бо руки були зайняті. Але і вони не могли до ладу нападати, бо їх зібралося надто багато, вони заважали один одному. В цій «малій купі» я зумів просунути руку під зав'язаними вухами шапок і вивільнити долоні. Потім під вереск дівчаток «так його!» підвівся і, схопивши за штани й куртку найменшого з хлопців, кинув його під колеса таксівки, що їхала дорогою. Хлопець сунувся кригою назустріч машині, а машина на гальмах сунулася назустріч хлопцеві. Коли вони зітнулися, нічого не сталося. Водій, схопивши монтровку, вискочив з машини. Пацанва від переляку перед моїм дивним вчинком і монтровкою з вереском побігла геть, а я полпентався додому.

Майже біля самого будинку я збагнув, що вся моя голова і обличчя в крові, бо бляха розірвала шкіру. Рана боліла, наче мені знесли півчерепи. В такому вигляді йти додому я не міг, бо батьки збожеволіють, а йти куди інде не було сил, та я й не знав куди.

І раптом я збагнув, що знаходжусь навпроти будинку В., у якій з годину тому я з С. був у гостях. Як мило поспілкувався з дівчиною, мені здається, вона пошкодувала, що я не її коханий. Так чи

інакше, чому я не можу прийти до неї?

Доклавши останніх зусиль, я піднявся на другий поверх і натиснув на гудзик дзвоника.

Далі все було, наче у півсені. В. з батьками втягнули мене в квартиру, роздягнули, вклали в ліжко і почали зупиняти кров, якою вже просякли й сорочка, й куртка, й шарф.

Я лежав майже голий в ліжку В. Її батьки пішли спати, постеливши постіль їй теж в іншій кімнаті, але дівчина, відчувачи своє первинне призначення, сиділа біля ліжка помираючого. То було так романтично. Я вже почувався абсолютно нормально, але мені так не хотілося виходити з образу зраненого, але не переможеного Робіна Гуда. Не хотілось, але довелося, бо надто вже звабливими й ніжними були пестощі й цілушки В.

Коли я розплющив очі, одразу ж подумав: чи не занадто ударів по голові?! Так можна і в дурку зіграти.

Мене й справді розробили за всіма правилами. Два зуби хиталися. Ліву руку вивихнули одразу в двох суглобах. Все інше дуже боліло, але було в нормі. Більше того, я зміг самостійно підвестися і, спираючись на Б., пошкандибав до нашого сховища.

Б. вела мене, обхопивши за талію, і майже беззвучно плакала.

— За що нас так? — важко видихнув я, і дівчина розплакалась на повний голос.

— Це я тобі приношу нещастя. — В неї почалась істерика. Така ж непереможна, як і біла літака. — У мене все в житті не як у людей, все бозна-як. Ось тепер через мене — і в тебе.

Я вичавив з себе подобу сміху.

— Дурненька, що ти мелеш? Фаталістка бідолашна. Я ж тобі казав, за піфагорійським гороскопом ані в тебе, ані в мене немає долі. Це означає, що все, що трапляється з нами, — повна випадковість. Ми з тобою не можемо приносити іншим ані щастя, ані нещастя. Ми можемо приносити іншим лише себе. І я радий, що ти — найкраща в світі жінка — в мене є.

На порозі я згадав, що маю зателефонувати Г. Хоч як Б. переконала мене йти додому, я не міг собі того дозволити. Чи не годину ми шкандибали до телефону. І не даремно, бо з'ясувалося, що моя допомога потребувалася терміново.

— Мій син разом з друзями пограбував магазин. Принаймні це доводять мені якісь мафіозі, що мають синову розписку, де він пише, що винен їм 50 000 карбованців. Сина вони десь сховали. Погрожують, що коли я не принесу до завтра грошей, то передадуть справу до суду. По-перше, я не знаю, що й думати. По-друге, я не знаю, де взяти гроші. Прийдь, треба порадитися.

Справді, ситуація видавалася мені екстремальною. Треба було їхати. Ми з Б. взяли тачку, заїхали на дачу, щоб прихопити ПМ та фунти. Як я вже казав, радянських «дензнаків» у мене майже не залишилося.

Г. навіть не звернув уваги на мій вигляд. Зрозуміло, в нього свої проблеми. Ми зачинилися в кімнаті разом з його товаришем — юристом, Б. разом з дружиною Г. накривали на стіл.

— Треба з'ясувати для початку, — коротко формулював програму юрист, — чи справді було пограбування, чи це типовий шантаж з метою одержання викупу.

— Та не міг він нічого вкрасти, — нервово пояснював Г., — з самого дитинства золота дитина. Відмінник. Не знаю, що й думати.

— Але ж і викуп з тебе тягнути немає сенсу, — втрутився я, — якби ти був кооператором чи якось крутим мафіозі, а не звичайним викладачем університету.

— Може, вони думають, що він бере хабарі і отримує шалену зарплату, — висунув версію

НУМО ЦІЛУВАТИСЯ!

Виявляється, цілуватися не тільки приємно, але й корисно. Як твердять науковці Німеччини, в цьому процесі беруть участь 29 м'язів обличчя, які не простоють без діла, а тренуються, тому й запобігають появі передчасних зморшок. Медики вважають, що любителі цілуватися значно менше схильні до захворювань судин, печінки, не страждають од безсоння. Доведено також, що люди, які, виходячи з дому, постійно цілують своїх близьких, рідше стають жертвами дорожньо-транспортних пригод. **Давайте цілуватися!**

юрист. — Хоча все це не має значення. Мені здається, що треба підключати оперативників.

— Ні-ні-ні, — запротестував Г., — хлопцю в одинадцятій класі, а тут справу відкривають.

— Але ж ти впевнений, що він не грабував, — намагався довести своє юрист.

— Впевнений, але... — зовсім згаслим голосом наполягав на своєму Г., — давайте краще думати, де взяти гроші... Спочатку мені здалося, що це неможлива для мене сума, та я ж маю холодильник, телевізора, двокасетника японського — майже нові. Зрештою, батькову хату. Вона хоч і в чорта на рогах, хоч і стара, але, гадаю, чогось варта. В дружини є шуба. Інша річ, щоб все це продати, потрібен час. Допоможіть мені позичити гроші.

Ми всі втрюх напружили пам'ять, але ніхто з нас не пригадав людини зі свого оточення, яка могла б одразу викиласти 50 тисяч. Звичайно, мені взагалі не подобалося віддавати гроші отим рекетменам без ніякої гарантії, але що поробиш. До того ж несподівано гроші втратили для мене свою первісну вартість.

Де взяти гроші? Я згадав, що в одного мого знайомого поета брат добряче занурився у різного роду спекулятивні операції. Він двічі на місяць ганяв до Польщі і торгував шмотками — то їхніми тут, то нашими там. Грошей у нього було достатньо. Кілька разів він цікавився у мене, чи не можу я дістати валюту. Можу навіть сказати більше. Коли несподівано я отримав свій скарб, першою думкою було проконсультуватися з тим хлопцем. Але я не був певен, що він вміє тримати язика за зубами.

Я набрав номер. Телефон не відповідав. Певно, що не відповідав, бо йшлося ж про молодого хлопця, який полюбляє просиджувати вечори у валютному казино «Русь».

Іншого виходу не було — тільки зв'язуватися з Ш. В того вже напевно були гроші. І знайти його можна миттю. Хоч би де він був, секретарка завжди могла з ним зв'язатися по радіотелефону.

Ш. був в офісі.

Я йому сказав, що маю розмову з особистого питання і, якщо можна, терміново.

Ш., як я і сподівався, погодився на зустріч навіть з радістю. Його улюбленою справою було вирішувати чийсь особисті проблеми й робити послуги. Я це помітив давно. В нього було хобі — здаватися щедрим і уважним до тих, хто з ним працює. Чи то він начитався Карнегі, чи то надивився «Хрещеного батька», чи йому хтось втовкмачив, як себе треба поводити, але мене дуже дратувало його професійне намагання прив'язати до себе людей. Він і мені кілька разів торочив, що мої проблеми — його проблеми і що немає галузі, де він не міг би допомогти. Ліки, товари, вступ до вузів тощо.

Мені не хотілося сьогодні потрапляти на гачок його зразкової доброчинності, але іншого виходу не було. А окрім того, я збирався обставити справу так, щоб вона нагадувала послугу якомога менше.

— У нашого агента, — почав я, — сталася неприємність. Людина дуже важлива. Він працює разом з радником президента К. Через нього я сподіваюся мати цікаву інформацію.

— При президенті працює багато наших людей, — дуже холодно повідомив Ш., який не збирався дешево продавати свої послуги.

— У такому разі нехай викручується сам, — так і кортіло сказати мені, сподіваючись, що Ш. однак візьметься за тему, але що робити, якщо не візьметься? Прийти і пояснити Г., що я не Бог і можу далеко не все? Але ж це неправда, я не настільки «не Бог», як це видається. Принаймні, заплативши певну ціну, я можу за кілька годин роздобути 50 000. І тут я відчув, що включився у гру. Мета гри — довести собі, що я ці гроші дістану. Чи ж багато людей є, які за кілька годин можуть знайти таку суму готівкою.

— Як на мене, дуже відрізняються між собою агенти, що працюють за гроші, і агенти, які працюють із вдячності за врятованого сина.

— А що сталося? — Ш. зрозумів, що, говорячи про вдячність, я маю на увазі не лише Г., а й себе. Він був настроєний робити свою послугу.

— Підліток ніби-то пограбував комерційний кіоск. Його ввіймав рекет і тримає у своєму схроні, вимагаючи 50 штук викупу—компенсації.

— А може, легше придавити той рекет? Не пробував? — поцікавився Ш., ніби й справді думав, що в мене є можливість притиснути шантажистів за всіма правилами мафіозної гри.

— Чому ж, пробував, — збрехав я. Чесно кажучи, я не хотів, щоб послуга заходила так далеко, адже одна річ позичити під заставу гроші, інша — включити свої зв'язки з «шкіряними куртками». — Але це дрібна сошка, любителі. Ні на кого серйозного вони не зав'язані. Діють самі по собі. Початківці. З такими досить складно.

— Ну, коли так... — Ш. вдавав, що слухає неуважно. Гортав якісь папери, щось перечитував, але насправді працювали лише його руки, голова напружено слухала. Видно було, що йому подобається хід моїх думок і його повага до мене зростає. Але схоже, що в один з моментів він засумнівався в моїх мафіозно—рекетирських зв'язках, бо раптом запитав: «А в кого ти консультувався?»

Я замислився. Ні, я й не приховував, що вагаюсь і розмірковую, бо це за таких обставин було нормально. Адже навіть якщо я мав певні контакти, то потрібно вирішити, чи називати імена. Я вирішив називати. Я знав лише одне ім'я від Джамала — це було ім'я голови корейської мафії у Москві. Але в мене не було жодного сумніву, що коли вже я знаю це ім'я, то його мають знати інші також. А якщо, скажімо, у Ш. настільки тісні зв'язки з рекетом, що йому стане відомо про відсутність якихось запитів з Москви, то це не значить рівно нічого. Зрештою, тут може існувати інша структура паралельно чи той чоловік міг працювати через свого таємного агента, який нікому ніколи не зізнається, що такий запит існував.

Ш. натиснув кнопку і вимовив назване мною ім'я.

Ми обидва напружено мовчали. Буквально за тридцять секунд жіночий голос запитав, про яке місто йдеться, бо є кілька людей, що мають згадане ім'я. Ш. запитально подивився на мене.

— Москва, — сказав я.

— Є. Матеріалу на нього багато. Що саме вас цікавить?

— Посилай усе.

Він увімкнув дисплей і, прочитавши кілька рядків, вимкнув комп'ютер.

— Ти його добре знаєш? — поцікавився Ш.

— Достатньо, щоб він набрав київський номер телефону. Але недостатньо, щоб він прислав сюди свою бригаду в моїх особистих справах, — спробував хитромудро відповісти я.

— Ясно, — зітхнув Ш., який подумав, що зрозумів мене, хоча, на щастя, не зрозумів. — Як ти собі уявляєш всю цю операцію?

— Я вам залишаю 300 фунтів стерлінгів під заставу, забираю гроші, сідаю разом зі своїми людьми в машину і їду в призначене місце. Якщо то й справді початківці, то ми робимо з них котлету, а ні, то чемно міняємо гроші на жлопця.

— Де і коли відбудеться зустріч?

— На стоянці за сотню метрів від дорожнього пункту ДАІ навпроти цековських дач у Кончі—Заспі. Завтра о шостій ранку. Тобто через сім годин. — Усе сказане мною було чистою правдою. — Вони будуть на РАФі. Ми маємо під'їхати на машині й не відчиняти дверця, а переговори вести через ледь прочинене вікно.

— Добре, я дам гроші, — погодився Ш. і видобув

ЕКОНОМІЧНІ ПІЛГИ

Наприкінці минулого року в Харкові відбувся з'їзд повій незалежної України. У виступах зазначалося, що «низький рівень культури наших чоловіків у царині сексу не завжди дозволяє ефективно використовувати контрацептиви». Крім того, враховуючи важке економічне становище чоловіків, з'їзд прийняв постанову не підвищувати плату за послуги.

з шухляди пачку новеньких п'ятисоток.

Я дістав з кишені 300 фунтів.

— Ну що ти, — посміхнувся Ш., — яка може бути застава. Бери так. Повернеш, коли будуть гроші, а ще краще, нехай твій друг відпрацює. Принаймні нехай запропонує, чим він може бути корисним.

— Дякую. Я з ним погоджуюся. — Я забрав гроші. Наполягати на заставі не було ніякого сенсу, він би однак не взяв. А в мене є дурна звичка: якщо я в дверях з кимось стикаюся, і він мене чемно пропускає вперед, я дякую й проходжу, уникаючи варіанту: «Ні—ні, після вас», «Що ви, то я після вас», «Ні, після вас...»

— Тільки дивися, щоб тебе ще дужче не розмалювали, — посміхнувся він, натякуючи на мою розбиту фізію. Тільки тепер я збагнув: Ш. переконаний, що гроші потрібні мені, що ніякого друга—агента не існує і таке інше. Адже ж я не даремно прийшов такий побитий.

Я хотів відмовитися від грошей, пояснити, що його здогадки неслухні, що йдеться про те, про що йдеться, але тієї ж миті задзвонив телефон, і Ш. взяв трубку. Його обличчя миттю змінилося. Усмішка зникла, очі наче налилися оливом. Він мовчки поклав трубку.

— Шойно на аеродромі спалили наш Л—410. Двох охоронників убито. До інших літаків навіть не доторкнулися. — Ш. був у розпачі. — Нічого не розумію. Йди вже. Завтра після ранкової зустрічі обов'язково приїдь сюди.

РОЗДІЛ СЬОМИЙ

Здається, почалася найважча смуга цього роману. Дивно, але то цілкова правда, що життя йде смугами. І в мене, і в кожного. Як на мене, вміння жити — це вміння перетинати чорну смугу в найвужчому місці, а всю решту часу блукати вздовж білої смуги, уважно вивчаючи чорну, щоб знайти найвужче місце. Мені здається, я це вмію.

Так вже сталося, що мене в школі дуже багато били. Тижня не минало, щоб хтось не прикрасив синцем чи не роздер до крові. Цікавим було те, що били мене здебільшого гуртом, і я майже завжди виявлявся переможцем. Гадаю, так складалося тому, що я ніколи не втікав. Брав, приміром, залізну трубу, притискався до стіни й обіцяв розвалити голову першому, хто підійде. Бути першим не хотів ніхто. І коли мені було десять, і коли мені було п'ятнадцять чи двадцять років. А після бійки, коли не радять розмахувати кулаками, я з тією ж такою залізною трубою йшов до будинку найжорстокішого і, наче знесилений тигр у засідці, чекав. Я знав, що в мене часу лише на один влучний стрибок. Якщо пожалію чи промахнусь — усе. Як правило, я вимикав ліфт і прилаштовувався на сходах за ліфтовою шахтою. Коли з'являвся ворог (якщо він був один і в під'їзді нікого не було), я бив його з усієї сили по голові тією трубою, а потім ногами спускав нещасного сходами. Потім (з трубою) підходив до нього й спокійним голосом, навіть шкодуючи (і в 10, і в 15, і в 20 років), говорив: «Вибач, особисто проти тебе я нічого не маю, але я змушений захищатися. Ти маєш вибирати: або завтра вб'єш мене, або я післязавтра вб'ю тебе. Але найкраще потиснути один одному руки».

У двадцять я нарешті навчився уникати бійок і розправлятися з ворогами інакше. Але і тоді я знав, що в кожного є час лише для одного удару. Як в атомній війні. Це не раз мене рятувало на ложі жінки на ім'я В.

А в двадцять п'ять, здається, остаточно навчився не наживати ворогів. Бо став ще хитрішим і підступнішим. У таких людей є лише друзі. Але і після цього нічого не змінилося в моїй життєвій філософії: чорну смугу — одним стрибком.

Пам'ятаю, я шойно прийшов працювати в інформаційне агентство. Прийшов, як і годилося, за

протекцією. Мене порекомендувала людина, якій дуже хотіли відмовити, але не ризикнули. Отже, до мене мали ставитися підкреслено гарно, вічкуючи час для підніжки чи добрячого стусана.

Вони, певно, не розуміли, що я вмію бачити крізь маски. Але головне, що я завжди був напоготові. Мені бридко було за собою спостерігати, але я теж вічкуював, бо дуже хотів, аби мене взяли до штату. І от через півроку нагода трапилася. Дізнавшись, що директриса готує матеріал про сьогоденну дитячу смертність у зв'язку з Чорнобилем, я вирішив поїхати і зробити такий матеріал. Звичайно, матеріал мав не просто з'явитися раніше, а й бути настільки сильнішим від директрисиного, щоб за будь-яких умов поставили саме його. Так і сталося. Треба було бачити фізію тієї жінки. Певно, якби оскопили її коханця, вона страждала б менше. Я на мить став героєм.

А потім почалися щоденні війни за виживання. Збираючись на призначене місце, я мав і справді багато сумнівів: якою машиною їхати, хто сидітиме за кермом. Вибір був дуже обмеженим — між «Москвичем» юриста та моїми «Жигулями». Мені не хотілося піддавати ризику свою автівку, але моя машина, безумовно, була потужнішою (двигун «трійки», циліндри збільшеного обсягу, збільшений хід поршнів) і маневренішою, а це важить дуже багато, бо невідомо, чим усе закінчиться. Але, з іншого боку, лише в мене була зброя і лише я вмів нею користуватися. Чого вартий мій ПМ, якщо за кермом я? Отже, я не покладався ні на кого, окрім себе, а це найгірше.

Але, як і завжди, в мене вибору не було. Я поклав гроші до кишені, до іншої — пістолет. Ми втрюх сіли в машину і поїхали у визначеному напрямку. Зізнаюся, якоїсь миті мені хотілося взяти автомат і гарненько їх полякати. Але вже надто ненадійною для таких серйозних ігор була в мене компанія.

Ми вїхали на стоянку. Я віддав гроші юристові, а сам взяв пістолета. Ніхто нас не чекав. Раптом прямо назустріч нам з боку Обохова підїхав ЗІЛ. Він зупинився впритул біля моєї машини, блокувавши ліві дверцята і затулївши нашу машину від тих, хто їхатиме повз стоянку. З кабіни вантажівки вискочило двоє хлопців, які миттєво розкотили ушіповані стрічки попереду і позаду «Жигулів». Потім один з них став біля задніх правих дверцят, а другий — біля правих передніх. Вікно біля юриста, як ми і домо-влялися, було ледь відкрито. Один з нападаючих витягнув з кишені газовий пістолет і вистрелив у салон.

Думки працювали з шаленою швидкістю. Побачивши пістолет, я одразу ж збагнув, що небезпека не смертельна. Поки що. Ще до їхнього пострілу я встиг двома кулями висадити лобове скло свого автомобіля, адже відчинити дверцята й виплигнути з машини не можна було через хитромудро поставлений вагозов. За мить через увільнений прохід вискочив на свіже повітря. Зауважу, що увесь цей час я не дихав. І правильно робив, бо труїли нас, як потім з'ясувалося, нервовопаралітичним газом.

З пістолетом у руці я підскочив до того з нападаючих, що стріляв, але за кілька метрів позаду з того місця, де нікого не мало бути, я почув несподіване: «Спі! Стріляю! Кинь зброю!» Кидати зброю я не збирався. Одним стрибком відскочив на кілька метрів ліворуч, потім знов стрибком підскочив до того з двох нападаючих, що був ближче, і, приставивши дуло до голови, нарешті подивився на людину, що так нахабно мені погрожувала. Це був кремезний сорокарічний чоловік у тильнящі — ніби тільки зійшов з кіномайданчика, де змався американський бойовик. До того ж в руках у нього була зброя мало кому відомої марки — автоматичний пістолет Стечка. Такі були штатною зброєю наших механіків-водіїв, такі й ми при нагоді полюбляли носити, поки нас не озброїли майже

МАЛЕНЬКЕ ДЕРЕВО В КОРІНЬ РОСТЕ

Приємна новина для тих, хто на зріст не вдавсь! Соціолог з Мюнхена Ютта Пізе дійшла висновку: «Маленькі чоловіки у коханні — хоч куди!» Вони володіють особливою мужністю, силою і потягом до сексуальних експериментів. Обожнюють високих на зріст жінок і зовсім молоденьких дівчат. Прикладів тому є багато, але ми згадаємо хоча б Чарлі Чапліна (160 см). Його улюблений вік був 15 — 17 років. Коли він одружився востаннє, Чапліну було 54 роки, а нареченій Уні О'Ніл — сімнадцять. Цей легендарний і щасливий шлюб подарував їм 8 дітей.

іграшковими АКСУ. Я знав, зі «стечкіним» краще не жартувати, але в мене був непоганий щит. Раптом смугастий супермен одиночним пострілом пульнув нам під ноги, й мій «щит», наче підкошений, упав. У мене була лише секунда для того, щоб натиснути на гачок.

Життя всіх нас робить вбивцями. Важко знайти людину, що не була б тією чи іншою мірою причетною до вбивства. Навіть новонароджені. Життя вибудовує такі дивні ланцюги. Може, я б ніколи цього і не втямив, якби не одна дуже давня історія.

Я їхав до діда. Мій «Жигуль» біг, мов казкова лань. Настрій в мене був пречудовий. Раптом я побачив на узбіччі «Жигулі» того ж кольору і тієї ж модифікації, що й мої. Біля машини бігало двоє малят, а поруч стояла каністра. Водій просив допомоги бензином.

Ні, я ніколи не давав бензину, але сьогодні був гарний настрій, бо тільки вчора увечері в мене народився син. Я, власне, тому і їхав до діда, щоб забрати батьків, яким треба було підготувати все, що треба, бо теж я, звичайно, довіряв, але на неї не покладався. Отже, я дав бензину. А через три години, вже на зворотньому шляху, я побачив біля Обохова автомобіль-двійник. Він лоб в лоб зіткнувся з «Ікарусом» Київ — Мозир. Я зупинився, щоб з'ясувати, що сталося, бо відчував себе якимось чином причетним до цієї аварії. На диво, усім керував капітан, якого я добре знав, бо нещодавно (років зо три до того) писав про нього замальовку, коли був на практиці в Іванківській районній газеті. Він мені й сказав, що всі четверо, в тому числі й двоє дітей, розбилися.

Отже, причетність безсумнівна. Але ж я цілком міг і не встановити цього зв'язку, як робив і роблю в безлічі інших випадків.

Саме тоді я зрозумів, що об'єктивно не існує ані добра, ані зла. Що в кожному вчинку є певна кількість добра і зла. Скажімо, в моїй допомозі бензином. У роботі того акушера. Ми робили добро, а сіяли зло. Ми бачимо те, що бачимо, або те, що хочемо бачити. Саме тому нам так легко вдається в разі потреби виправдати будь-який свій вчинок і засудити чужий. Просто інший кут зору.

Ось і тепер у мене був свій кут зору. Як колись у Афгані чи недавно в літаку, я просто натиснув на гачок. І навіть встиг подумати, що має настати час, коли доведеться платити за всі влучні постріли. За мої міцні нерви, гострі очі й надійні пальці. Але перед ким? Перед собою виправдаюся. Перед іншими? Але людський суд — не суд, а лише гра світла на гранях вчинку. Перед Богом? А чи існує уособлення добра, якщо не існує самого добра? Чи не тому творці релігії і створили рівне добро зло, яке не можна перемогти?

Отже, я скористався своїм шансом і розрядив три набой в тильняшку, наповнену м'язами і тельбухами. Я не бачив перед собою людини. Лише мішень. Як і тоді в літаку, я вистрілював тричі. Страх посилює потребу втричі. А між іншим, в пістолеті лише два патрони залишилися. Для ймовірної битви це ніщо.

Я не знав, з якого боку чекати атаки. І не мав подальшого плану. Зараз треба було зробити п'ять стрибків і забрати «стечкіна», тримаючи в полі зору трьох неозброєних бандитів, які так само кинулися до пістолета. Якщо він був їхньою єдиною вогнепальною зброєю, то, не заволодівши ним, вони не матимуть жодного шансу навіть на відступ. А з іншого боку, якщо вони встигнуть раніше, то й мені не жити.

Звичайно, це мій сьогоднішній пост-аналіз, який доводить, що я діяв хоч і автоматично, але абсолютно правильно. Ми вдвох з одним із бандитів опинилися за кілька метрів від пістолета. Можливо, я міг би встигнути схопити зброю раніше, може, мені досить було вдарити ногою суперника, і він би спа-

сував, але ціна спроби була надто велика. Неточний рух — і я мрець. І я натис на гачок... За всіх умов у ПМ залишався один патрон. А раптом у «стечкіну» їх не було зовсім? Ні, я про це не думав, я просто натис лише один раз, хоча там у літаку я вистрілював двічі. І схопив омріяну зброю.

Коли за мить по тому я з двома пістолетами в руках підвів голову, щоб оглянути поле бою, картина була жахлива: четвертий, який, як я потім зрозумів, вискочив з будки, вихлюпнув на мою автівку відро бензину. Залишалося лише черкнути сірником, як машина з моїми непритомними друзями злетить у повітря.

Я безсило опустив руки. Але тут загуркотів ЗІЛ. І я збагнув, що поки поруч з «Жигулями» стоїть ЗІЛ, бандити нічого не зроблять, бо вибухне і їхня «тачка». Їм потрібно було кілька секунд, аби відіхати на десять метрів. Я не дав їм цього часу. Я вистрілював у ліве переднє колесо та у бак. На щастя, «стечкін» стояв на одиночних пострілах. На щастя, бо цю зброю, коли вона стріляє чергами, важко утримати на цілі, особливо після ПМ. До того ж набой вистікають з шаленою швидкістю.

Нападники зрозуміли, що з цієї миті ЗІЛ їм ні до чого. Треба було думати про втечу. Але, схоже, лише одному з п'яти це прийшло до голови. Інші не втрачали надії взяти мене.

Раптом, наче з неба впала, на стоянку влетіла «Волга», а ще за секунду з іншого боку вїхали «Жигулі». З машин вискочили з півдесятка цивільних зі зброєю. Двоє з них кинулися до мене.

Повірте, найважче було збагнути, чого вони хочуть. Якби то була міліція при формі, то я б з полегшенням зіткнув. Якщо це бандити, то і з ними можна буде спробувати домовитися.

Я кинув собі під ноги зброю.

Один з озброєних людей підійшов і нахилився до пістолетів. Я миттєво вихопив його ПМ і знов, як і кількома хвилинами раніше, поставив перед собою живий щит.

— Впадеш на землю — стріляю в голову, — попередив я свого бранця, навчений минулою невдачею.

Та в цей час на стоянку вкотилася неквапом біла «Волга». Поруч з водієм сидів Ш.

— Що з машиною і з людьми? — запитав Ш., вийшовши із свого білосніжного лімузина.

— Газом отруїли, треба терміново до лікарні, — пояснив я і побачив, що та куля, якою стріляли мені під ноги, рикошетом пробила дверцята. Бідна машина.

Ш. дав команду швиденько все зробити і повів мене до Києва. По дорозі я коротко переповів колезію нерівного, але переможного двобою, не забуваючи наголосити, що тільки така спритна й досвідчена людина, як я, могла не просто залишитися живою, а й фактично полонити цілу банду.

— Я бачив лише, як ти спрацював з нашим хлопцем, — відзначив Ш. — То було геніально. Я якось не подумав, що ти можеш наших сприйняти за чужих.

— Одне мені не зрозуміло, — зізнався я, — чому така неадекватна реакція? Хлопець щось вкрав, його впіймали, батьки привезли викуп, а їх — газом.

— З того все і почалося. Я з'ясував, що хлопець зробив спробу втекти. Його охороняв один боєць, а ще на квартирі була баба одного з тих, хто має право голосу в цій групі. Так от саме цій бабі він зіпсував обличчя гарячою праскою. А потім цією ж праскою (а може, перед цим) проломив голову охороннику.

Все це сталося за годину до призначеного часу викупу. Хлопець утік. Ось і захотіли, напевне, взяти вас. Не знаю, що з вами збиралися зробити. Півгодини тому я одержав цю інформацію і поспішив на фінал.

— Дякую за прагнення допомогти, — холодно

«СЕКСУ І В НИХ НЕМАЄ!»

Саме до такого висновку дійшов письменник Віктор Астаф'єв. Принаймні так виходить, якщо простежити логіку його висловлювання в газеті «Правда»: «Якщо на Заході астрологією, хіромантиєю, дияволом цікавляться лише окремі особи, то в нас це викликає поголовний інтерес. Так само, до речі, як і секс».

На сторінках 14—20
вміщено живописні
роботи Юрія КОХА із
циклу «Львівські жінки»,
створені протягом
1980—1991 років.

подякував я, гордий з того, що і тут не дав йому зробити собі вартісної послуги. — Я звик покладатися на свої сили. Але якби знав, що приїдете ви зі своїм батальйоном, то обов'язково залишив би й для вас роботу.

Ш. розреготався. Не можна сказати, щоб він належав до людей щирих. Навпаки, він був з іншої породи. Але цей захват моїми бойовими подвигами був абсолютно щирим.

— Не знаю, що з тобою й робити, — розмірковував Ш. — Ти мене дуже влаштуєш, полюючи за інформацією, але, з іншого боку, я б із задоволенням віддав під твою руку своїх дурноверхих голоторізів. Подумай, може, й справді змниши амплуа?

— Ви хочете сказати, що з тією справою вже владналося? — Я мав на увазі діло, заради якого мене, власне, й наймали.

Ш. узяв на себе миротворчу роль. Він робив послугу якомусь із крил мафії. Мене ж у цій історії хвилювало лише одне — як би так зробити, щоб хоч ці не почали зі мною зводити рахунки. Бо знайти мене, знаючи номер моєї машини, неважко.

— Їхній перший секретар хоче на твою честь влаштувати банкет, — повідомив Ш., поклавши трубку. — Як ти на це дивишся?

— Мене у всій цій історії цікавить лише одне: щоб у мене не стріляли. Дуже не люблю, коли на мене полюють, — зізнався я. Радість від вдалої ранкової гімнастики для вогнепальної зброї розтанула, наче туман.

Передусім я вирішив оформити квартиру на Б. Для цього їй потрібно було сходити додому і взяти різні документи й довідки. Уникнути зустрічі з батьками не вдалося. Б. прийшла до мене абсолютно знищена.

— Краще б я туди не ходила, — плакала вона, — тепер хоч у зашморг лізь. Матуся сказала, щоб і ноги моєї там не було, бо я зганьбила всю сім'ю. Що я остання сучка. І зовсім не думаю про батька, а лише про задоволення примітивних потреб.

— Тебе надто обходить те, що про нас думає матінка? — вдавано здивувався я. — Чи вона знає щось про нас? Ні! Тому її думки й міркування можна не брати до уваги.

Я заспокоював Б., а сам думав, що коли залишуся живим, то згадуватиму все це, як давню приємну казку. Бо й справді: за вікном триголове зло, а поруч у ліжку запалана принцеса.

— Добре, що ти вчасно, — похвалив мене Ш. так, ніби я тільки те й робив, що запізнаювався. — Твої друзі у військовому госпіталі. З ними все гаразд. Вітаю! Ти уник приємного спілкування з нервово-паралітичним газом. Дивно, як це ти так чітко відреагував. Наче досвідчений «зелений берет». А ще тебе хочу порадувати: цієї ночі в готелі «Десна» в Чернігові було вбито пілота того літака, який нещодавно спалили. Спочатку вбивство одного пілота. Потім знищення літака. Тепер знову вбивство. Та ще яке! Ти їх знав, ти літав на їхньому літаку, от і спробуй розв'язати цю загадку. До поїздки в Москву в тебе є тиждень. Покрути цю ідею. Все, що треба, до твоїх послуг. А тепер мерщій на банкет. Трохи попийчимо на похоронах трьох «романтиків з великої дороги». Тільки не забувай, що двоє з них на твоїй совісті. — Ш. розреготався. Як на нього, це був хороший жарт. Нехай жартує. Головне, що в цій гнилій ситуації з'явився в мене шанс не захищатися, а нападати. Що стосується нападу, то в мене з цим завжди було краще.

(Далі буде)

ВСЕ ПРО СЕКС

МОЖНА Й ЗАВ'ЯЗАТИ

Жіночі перса можуть дивувати не лише об'ємами чи вагою, а й... довжиною. І б'ють вони по колінах не лише літніх, а й молодих жінок. Незвичайною довжиною грудей знамениті, приміром, деякі африканські племена. Жінкам нічого не залишається, як закидати перса за плечі, щоб вони не заважали працювати.

КОМУ ЩО...

Згадані тут африканки практично не мають шансів на прихильність чоловіків монголоїдної раси. Довгі груди, на їхню думку, то потворні деформації. Інша річ, коли жінка має хлопчачу стрункість і ледь позначені молочні залози.

НАЙТИПОВІШІ ОРГАЗМИ

Кінзі розрізняв за інтенсивністю шість типів чоловічого оргазму. Звичайний, характерний для 45% дорослих, супроводжується напруженням усього тіла. Зустрічаються також короткотривалі конвульсії чи напруження в ногах, посмикування рота, рук або інших частин тіла. Найтипівіший — це оргазм з кількома спазмами і з невеликим викиданням сімені.

НЕДОНОШЕНІ МІТЛИЩЕ

Нерідко лікарям доводиться діставати з піхви зовсім сторонні речі. В одному випадку вони потрапляють туди під час мастурбації, в

іншому — внаслідок нещасливого випадку, один з яких описав Робертс у дослідженні «Клінічна хірургія» (том 15). Одна жінка впала на сходах, і до її піхви потрапило через сидницю мітлице. Цього не помітили ні жінка, ні лікар, який надавав їй допомогу. Лише через три місяці вагінальні виділення змусили нещасну звернутися по допомогу. Стороння річ була виявлена й вилучена.

ХТО ЦАР ПРИРОДИ?

Людина — скаже кожен. І помилиться, бо наша мова про секс. Статеві органи людини не є ні найбільшими, ні найпристосованішими для кохання... Її можливості в з'яганні перевершуються багатьма тваринами. І найплодовитіша — не вона. Якщо змії полюбують некрофілію, куниці вважають нормою згвалтування, а морські свинки — груповий секс, — і ніхто з них не відчуває при цьому пригнічення чи гризоти, то людина здебільшого не може переступити через власну огиду, моральні засади чи громадську думку. Отож людина, поза сумнівом, є сексуально найобмеженішою з-поміж усіх представників тваринного світу.

НАЙПІЗНІШІ ОРГАЗМИ

У своїх дослідженнях Кінзі називав жінок, які зазнали першого оргазму, лише сягнувши 50 років. Однак слід зазначити, що відсутність оргазму зовсім не вказує на відсутність сексуального почуття. Багато жінок вважає подружнє життя нормальним і не відчуваючи оргазму.

10 СЕКУНД — І В ДАМКАХ

Цікаво простежити, як швидко чоловіки реагують на сексуальну стимуляцію. За свідченням Кінзі 6,5% чоловіків досягають оргазму менш ніж через

десять секунд. Для чверті перевірених осіб вистачило хвилини. Дорослі, випробувані чоловіки «тримаються» довше за хлопчиків.

13 ДЮЙМІВ — ХТО БІЛЬШЕ?

За літературою та легендами людський пеніс може вирости до яких завгодно розмірів. Малиновський у «Легенді про Інувайла» описав голову клану з дивовижно довгим органом. Коли жінки його племені розчищали землю чи пололи, він ставав за загорожею і просовував свій орган в зручну щілину. Пеніс звивався на землі, немов змія, а коли жінки йшли купатися, переслідував їх у воді, немов вугор. Врешті-решт вождь покинув село, відрізвавши попередньо фалос та яєчка. Впавши на землю, яєчка перетворилися на великі кам'яні кулі, а пеніс — на шоломоподібний загострений корал. Багато довгих фалосів змальовано в «Тисячі і одній ночі». В інших оповідках є опис «зеба», що міг сперечатися з органом віслюка чи слона. Відома також історія про чоловіка, який забажав мати великий пеніс. Зеб продовжував рости доти, доки став нагадувати горлянку, що лежить між двома гарбузами. Тягар був таким великим, що цей чоловік не міг більше стояти. Абсолютні перебільшення характерні й для порнографічної літератури всіх часів. У «120 днях Содому» де Сада Геркулес похваляється пенісом довжиною 13 дюймів. Китайська література подає не менш разючі зразки органів «дивовижної довжини», «більші за морський огірок» або надто товсті, аби жінка могла обхопити їх своїми пальцями. Потужністю ці монстри не

поступалися залізній палиці, а в стані ерекції могли витримувати підвищений на їх кінець бушель зерна.

СОБАКА — ДРУГ ЛЮДИНИ

У китайській казці XVII століття «Джоу-пу-туан» є звіт про трансплантацію пеніса. Великий Медик на запитання Вченого, як можна збільшити орган, пояснює, що володіє методикою пересадження збудженого органу собаки. Організували парування пса та суки. В розпал акту Великий Медик відтинає пеніс пса і, розрізавши його на частини, шиває в розсічений орган людини, яка зажадала більшого пеніса.

ЯК ЖІНЦІ СТАТИ ЧОЛОВІКОМ

Дуже просто. Але для цього їй спочатку треба стати черв'яком. Ті з них, що належать до виду сулліс, після відкладання яєць стають чоловічими особинами. Вустриця також має властивість змінювати стать — але в залежності від температури: при 20-22°C «чоловік» щороку стає «жінкою», а при 14-16°C — один раз на 3-4 роки. Таким чином і черв'яки, і вустриці давно знають відповідь на запитання, яке хвилювало ще древніх греків: хто дістає більшу насолоду від сексу — чоловіки чи жінки, — бо спробували паруватися з обох боків.

НАСОЛОДА БЕЗ НАСОЛОДИ

Коїтус резерватус, тобто коли чоловік вводить свій пеніс у піхву жінки, але не бажає еякулювати, практикувався з різноманітних релігійних, моральних, запобіжних та інших причин. Першим його пропагандистом був доктор Еліс Стокхем з Чикаго наприкінці XIX століття. Він писав: «Прояви ніжності

дають насолоду без фізичної чи розумової втоми; пестощі призводять до міцних, але контрольованих обіймів. Дві істоти зливаються і досягають величезної духовної насолоди. Цей союз може супроводжуватися повільними, контрольованими рухами — так щоб хтиві поштовхи не перевищували межі м'яких відчуттів. Якщо нема бажання заводити потомство, таким чином можна уникнути шаленства оргазму. Якщо кохання взаємне і якщо союз триває вже досить довгий час, цим досягається насолода без емісій і оргазмів. Через певний час тіла розслабляються, духовний екстаз посилюється, і коханням відкриваються нові обрії. Книга доктора Стокхема була затверджена медиками Англії та Америки. Трохи згодом деякі сексологи схвалили запропонований метод.

НАЙВСЕ- ОХВАТНІШИЙ ПІДРУЧНИК

Таким донині вважається «Насолода від сексу» Алекса Комфорта, видана з підзаголовком «Керівництво до занять коханням для гурманів». Книга містить 32 кольорових і більше сотні ілюстрацій, що мають допоміжний, а не збуджуючий непристойний характер, притаманний порнографічним знімкам.

ВСЕ ПРО СЕКС

ВЗЯЛА
БЯБАН
ДУРУ

СОРОМІЦЬКИЙ ФОЛЬКЛОР

Ця добірка сороміцьких пісень взята нами із збірки «Український фольклор. Сороміцькі звичаї, казки, пісні, приказки, загадки і лайки», що вийшов 1898 р. в Парижі в серії «Криптандія» (таємне). Ініціатором видання був відомий український етнограф, фольклорист, антрополог і археолог Федір Кіндратович Вовк (1847—1918). Учень П. П. Чубинського, друг І. Я. Франка, В. М. Гнатюка (до речі, вони були активними помічниками Вовка в збиранні текстів, що надає виданню додаткової ваги й авторитету), Ф. К. Вовк, як і його знамениті вчителі та приятелі, відзначався неабиякою широтою зацікавлень. Йому належить ряд відкриттів міжнародного рівня. Не випадково Ф. К. Вовк був почесним членом багатьох наукових товариств, доктором Сорбонни, кореспондентом тогочасних престижних видань, що виходили як у Росії, так і за її межами. У 1912 році на Міжнародному антропологічному з'їзді у Женеві Ф. К. Вовк був нагороджений міжнародною премією Кана.

Звичайно, сороміцький фольклор у науковій біографії Ф. К. Вовка — лише епізод. Але епізод важливий, інакше б Ф. К. Вовк не взявся за реалізацію цього проекту. Іншими словами, участь відомого вченого у формуванні згаданого збірки, треба думати, диктувалася розумінням, що, в даному разі, без сороміцького фольклору уявлення про ментальність будь-якого народу, в тім числі й українського, було б не повним. Тим більше, що т. зв. сороміцький фольклор не є виявом, скажімо, розпусти чи бажання будь-що зняти табу з інтимної сторони людського життя. Читаючи цю добірку, ви, звичайно ж, відзначите такт, із яким описуються гріховні діла героїв цих пісеньок, які, до речі, виконувалися обов'язково в дорослій компанії. Але обстановка навіть при цьому була такою, що здебільшого допускалися лише натяки, відповідна образність (свекор, пекло, ковбаска, червоний буряк, біле тіло, пуп, ніжик, ніжка, котик, жила, вовна, дірка, стручок, маківка, фітя-митя і т. ін.). Серед пісень легко впізнаються весільні пісні ("Випили пиви...", "У поповій гречці", "Ой горілки, свату, горілки..." та ін.), жартівливі, ті, що виконуються під час танцю. Трапляються, звичайно ж, і «круті» тексти ("Заганяйте квочку в бочку..." і под.). Окремі з пропонуємих пісень давно «легалізовані» нашими письменниками-класиками. Так, читаючи пісню «Що ти маєш під намистом...», ви одразу ж пригадаєте «Ніч перед Різдвом» М. В. Гоголя, зокрема, розмову дяка з Солохою, коли дяк кілька разів запитує: «А что это у вас, великопепная Солоха?», і при цьому доторкається то до Солошиної руки, то до її шиї. «Неизвестно, — пише М. В. Гоголь, — к чему бы теперь притронулся дяк своими длинными пальцами, как вдруг послышался в дверь стук и голос козака Чуба». М. В. Гоголь умів інтригувати читача, «вводячи» стук Чуба в найпікантніший момент...

У кожного народу є своя «Кама-Сутра» — книга, яка поетизує інтимні стосунки. Українська сторінка в цій книзі приправлена трохи грубуватим гумором, який диктується скромністю й сором'язливістю українця — з одного боку і його змисловістю — з другого. Цим, власне, український сороміцький фольклор цікавий.

Микола СУЛИМА

Прийшов Ключко
Під віконечко
Та й кличе..
Підняв запаску,
Вийняв ковбаску,
Та й тиче!..

Кулик чайки питає:
«Чи вже, серце, світає?»
— Іще, серце, іще-ще,
Присунемося ближче ще:
Нехай наші пупці
Поляжуть у купці,
Нехай наші животи
Наберуться стратоти!

Пішли дівки по корови,
Натрапили на бики.
Взяли бика за табаку:
«Давай, бику, молока!»

У поповій гречці
Баран на овечці,
А кінь на кобилі,
А князь на княгині.

Тупу, курочки, тупу:
Чотири ножечки в купу;
А п'ята коротша,
Од меду солодша!

Роди, Боже, жито
На корінь корнистий,
На колос колосистий!
Ой наша дівчина мала
Навстоячки жито жала,
Навляжачки хлопцям
Поцьки давала!

У Києві на дзвониці
Чернець лежить на чорниці:
Та так чернець спасається,
Аж дзвіниця хитається.
— Що ти робиш, ченче?
— Спасаюся, серце:
Всередину гріхи пхаю,
Щоб не вийшла душа з раю.

«Де ви мене, люде, поведете,
Де ви мене спати покладете?»
— Поведемо до току,
Постелемо осоку,
Постелемо околоті,
Щоб швиденько проколоти!

Ой у полі грушка не трушена
Ще ж наша дівочка не воружена!
Хто ж тую грушечку потрусить
Той нашу дівочку поворушить!

Темного лугу калина,
Доброго роду дитина,
Сім літ по ночах ходила
При собі красу носила:
Купці купували — не продала,
Хлопці просили — не дала;
Ноги шовком зв'язала,
Для свого Йвася держала!

Ой горілки, свату, горілки,
Да було не брати в нас дівки,
Да було не вертїти їй дірки!
А то хто хотїв, той вертів,
А кому боліло — той терпів!

Як же ти піп, піп,
То веди мене в біб, біб,
В зелененький!
Вирви ж мені стручок
Повний пучок
Зелененьких!
Як же ти дяк, дяк,
То веди ж мене в мак, мак
Червоненький!
Вирви ж мені маківок
Повний подолок
Червоненьких!
Як же ти коваль, коваль —
То ти мене поваль, поваль,
Та й підкуй!
А як ти не зумієш
Та й не розумієш —
То й не псуй!

Ти то, дівче, ти то винна,
Ти б то дати не повинна!
— Як не дати, як він просить,
Аж до Бога руки зносить!

Ти Гриць, я Маринка
В тебе яйця, в мене ринка;
Підем собі на долинку,
Будем яйця бить об ринку.

«Що ти маєш під намистом,
Чернице-сестрице,
Чорненькая, молоденькая,
Чернушечко, моя душечко?»
— «Шию маю, отче Дмитріє,
Архієрею, владико,
Митрополите!...»
«А що маєш нижче шиї,
Чернице-сестрице...»
— «Цицю маю, отче Дмитріє...»
«А що маєш нижче циці,
Чернице-сестрице...»
— «Пула маю, отче Дмитріє...»
«А що маєш нижче пула,
Чернице-сестрице...»
— «Пекло маю, отче Дмитріє...»
«Дай же мені того пекла,
Нехай всуну свого свекра,
Чернице-сестрице...»
— «Благословіть, отче Дмитріє,
Архієрею, владико,
Митрополите!...»

Випили пиво, викотили бочку;
Викивали, виморгали в пана свата дочку:
Положимо спати на білій кроваті!
Ми ж її не манили, сама вона хтіла
Червоного буряка до білого тіла.

Курва, не давай дурням:
Затикай клоччям, та давай хлопцям!

«Ой, мамцю, мамцю,
До комори ведуть!»
— Цить, доню,
Тобі меду дадуть!
«Ой, мамцю, козак
На мене лізе!»
— Цить, доню,
Він тебе не заріже!
«Ой, мамцю, вже й ніжик виймає!...»
— Цить, доню, він боже думає.

Е-е, чи не плачеш ти?
І матері чи не скажеш ти?
— Коли б я казала,
То я б тобі й не давала!

Мій плуг не оре,
Цілини не бере?!
Заліза тупий,
Бо літа молодий!

Заганяйте квочку в бочку,
А курчата в вершугу;
Признавайся, Марусю,
Кому давала спершу?
— Давала Хомі,
Ще буде й тобі;
Давала попові,
Давала дякові,
Давала піддяхому —
Ще й по-собачому!..

Сорока рака носила,
Теща зятя просила:
«На тобі мірку маку —
Зроби дочці признаку!
На тобі мірку перцю —
Пригорни дочку до серця!»

Дівчина біла,
Де ти поцю діла?
— Дала шевцям на виправу,
Щоби ся не засмерділа!

Я у батька була,
Понеділкувала!
Дала тром заразом,
Таки дівка була!

Графика
Володимира КОСТИРКО

Маркіз де Сент-Анж Будуарна Рішарія

Роман*

(Поки пані де Сент-Анж та Дольмансе читали свої лекції, атмосфера в будуарі стала спокійною; жінки, прикриті прозорими накидками, розмістилися, напівлежачи, на канапі, а Дольмансе розсівся біля них у просторому кріслі).

ЕЖЕНІ. Але ж є чесноти і чесноти. Що ви скажете, приміром, про благочестя?

ДОЛЬМАНСЕ. Яку вагу має ця чеснота для людини, котра не вірує в Бога? Нумо, поміркуймо розважливо, Ежені. Спробуймо точно визначити, що ж це, власне, таке — релігія. Очевидно, це угода, яка поєднує людину з Творцем і зобов'язує її виявляти через культові ритуали вдячність за своє існування, одержане в дар від отого вишнього автора.

ЕЖЕНІ. Навряд чи можна дати їй краще означення.

ДОЛЬМАНСЕ. От і гаразд! Отже, якби ми довели, що людина завдячує своє існування лише законам, які одвіку діють у природі, якби ми довели, що людина живе на цій планеті; відколи виникла сама планета — як дуб, як лев, як мінерали, заховані в її надрах — і являє собою лише продукт, необхідний для життєдіяльності планети, і не завдячує свою появу на світ нікому; якби ми довели, що так званий Бог, котрого йолопи вважають за єдиного творця і майстра усього сущого, є не що інше, як *pes plus ultra* людського розуму, як теоретичний конструкт, створений у ту мить, коли цей розум зайшов у безвихідь і шукав з неї виходу; якби ми довели, що Бог не потрібен ані людям, ані природі, яка завжди в діяльності, завжди в русі і сама володіє тією могутністю, що нею, на думку йолопів, нагороджує її Бог; якби ми дійшли неминучого висновку, що неможливо припустити існування такої нездарної істоти, бо то була б найнедоладніша з усіх можливих істот, адже працювала вона тільки один день¹, а потім мільйони століть біла байдики; і якби ми все-таки припустили, що Бог існував таким, яким змальовує його нам Святе Письмо, то така істота була б гідною зневаги, бо ж Він дозволяє зло на землі, хоча завдяки своїй усеомогутності міг би його знищити; якби все це, повторюю, можна було довести, а цього й доводити не треба, настільки воно очевидне, то невже ви гадаєте, Ежені, що благочестя, яке має поєднувати людину з цим безпорадним, бездіяльним, жорстоким і нікчемним Творцем, є чеснотою необхідною?

ЕЖЕНІ (до пані де Сент-Анж). Що він говорить? Невже, любя подруго, існування Бога — химера?

ПАНІ ДЕ СЕНТ-АНЖ. І одна з найпустіших, найзанудніших химер — у цьому можеш не сумніватися.

ДОЛЬМАНСЕ. Треба зовсім утратити глузд, щоб зберегти в неї віру. Страх одних і слабкість інших, Ежені, призвели до створення цього бридкого фантому, не потрібного для земної системи, бо він завдав би їй непоправної шкоди, адже його промисел, що має бути справедливим, ніколи не зміг би поєднатися з несправедливістю, невід'ємною від законів природи, тому що Він постійно прагнув би добра, тоді як природа терпить добро лише в тих випадках, коли

воно потрібне для врівноваження зла, що служить її законам; він мав би діяти постійно, і природа, для якої безперервність дії — один з найголовніших законів, неминуче увійшла б з ним у безперервне змагання і суперечність. Але, скажуть мені на це, Бог і Природа — одне й те саме. Твердити таке — чи не абсурд? Річ створена ніколи не тождна з Творцем: хіба можливо, щоб годинник не відрізнявся від годинникаря? Так то воно так, скаже мені інший опонент, але ж Природа — ніщо, а Бог — усе. Ще одне безглузде твердження. У Всесвіті неминуче мають існувати дві речі: діяч-творець і створений індивід. Але хто він — отой діяч-творець? Ось єдина проблема, що її слід розв'язати; ось єдине питання, на яке ми повинні дати розумну відповідь.

Якщо матерія діє, рухається, утворюючи невідомі нам сполуки й комбінації, якщо рух споконвіку властивий матерії, якщо сама матерія, начинена енергією, може творити, виробляти, зберігати, підтримувати, врівноважувати в неозорих просторах космосу всі небесні тіла, які вражають наш зір і вселяють нам захват і подив своїм монотонним, незмінним рухом — чи ж є потреба в такому разі шукати рушійну силу за межами всього цього, адже властивість дії невід'ємна від самої природи, а природа — то не що інше, як матерія в дії? Хіба ваша божественна химера прояснить хай там що? Я не вірю, що хтось мені це доведе. Припустімо, я помиляюся в питанні про внутрішні властивості матерії, але в такому разі переді мною одна проблема. А чим допоможете мені ви, пропонуючи свого Бога? Ви тільки підкидаєте мені ще одну нерозв'язану задачу. Невже ви хочете, аби я визнав — з огляду на те, що я чогось не розумію — існування речі, яку я розумію ще менше? І хіба догмати християнської віри, які я зараз піддам аналізу, допоможуть мені пізнати сутність вашого жахливого Бога? Розгляньмо бодай побіжно, як нам змальовує його Святе Письмо.

Хіба я можу бачити в Богові цього непривабливого культу щось інше, ніж істоту непослідовну й дику, котра сьогодні створює світ, а завтра кається за своє творіння? Хіба можу я бачити в Ньому щось інше, ніж істоту відверто слабку, котра так і не зуміла сформулювати людину за тим планом, який собі накреслила? Адже будучи витвором Бога, людина забрала над Ним неабияку владу, вона може гудити його — хай і прирікаючи себе на довічні муки. До чого ж слабке створіння — ваш Бог! Як же так? Він зумів створити все, що ми бачимо, але не спромігся зліпити людину за своїм образом і подобою. Але, відповісте ви мені на це, якби він витворив її такою, то людина не могла б робити вибір між добром і злом. Яка банальність! І чому б то людина мала навчатися добра від Бога? Краще б Він створив її первісно доброю, і тоді вона ніколи б не могла чинити зла. І тільки в такому разі творіння було б гідне називатися богоподібним. А цей Бог дав людині можливість вибору — і цим зробив її безпорадною проти спокус. І він чудово знав, що з цього вийде — адже мудрість Його

* Продовження. Початок — «Лель», № 4.

¹ Згідно з Книгою Буття Бог гудився трохи довше — протягом тижня. Хоча й тижень ніщо порівняно з мільйонами століть (прим. перекладача).

незглибима. Отже, очевидно, що він просто розважається, віддаючи на згубу власне творіння. І це Бог — та це ж справжнє страховище! Лиходій, якого не любити, а ненавидіти слід, гідний найнещаднішої помсти! Не дуже вдоволений зі своїх вишніх трудів, він топить, він палить, він проклинає людину — прагнучи в такий спосіб повернути її до себе. Та все це анітрохи її не змінює. Диявол, істота куди могутніша за самого Бога, зберігає протягом усієї вічності незалежність і владу, постійно кидає виклик Творцеві усього сущого і знову й знову домагається успіху в розбещуванні отари, яку Всевишній забрав під свою опіку. Ніщо не може протистояти впливові цього демона — а тим паче людина. Що ж у такому разі думає грізний Бог, якому ви поклоняєтесь? Він породив сина, єдиного сина, якого створив великим дивним для небожителя способом; бо земному чоловікові властиво грати жінкою, тож він захопив, щоб і його Бог робив те саме. І Бог послав людям з неба істотну частину свого ества. Може, ви гадаєте, що Боже дитя явилось нам в осяйному промінні, супроводжуване кортежем ангелів на очах у приголомшеного космосу?... Аж ніяк! Бог, чийм призначенням було спасти світ, прийшов до нас із лона юдейської дівки, у яслах, з яких годувалися свині. Непогану ж дорогу обрав він для своєї появи у світ. Але які вигоди принесла нам Його висока місія? Коротко проаналізуємо вчинки цього персонажа. Що він говорив? Що він робив? Які вишні настанови одержали ми від нього? Яку таємницю він нам відкрив? Яку догму закликав він нас сповідувати? І нарешті — в яких діяннях проявилася його велич?

Спочатку бачимо дитинство, про яке нічого не відомо, потім прислуговування жерцям Єрусалимського храму досить розпусного характеру — в цьому дарма сумніватися, а далі юний шибеник зникає на цілих п'ятнадцять років, протягом яких затрує свою свідомість маячню єгипетської школи, яку згодом приносить до Юдеї. Як тільки він там з'являється, схиблений розум штовхає його на зухвалий і відчайдушний крок: він проголошує себе Сином Божим, рівним Отцеві, приєднавши до цієї спілки ще одного привади, якого називає Духом Святим, і запевняє, ніби ці троє персон насправді являють собою одне неподільне творіння. І що більше ця безглузда містерія приголомшує розум невтаємничених, то наполегливіше нахабний молодик її проповідує: мовляв, прилучитися до неї — то велика заслуга, а заперечувати її — непростенний гріх. Він твердить, що, будучи Богом, прибрав плотську подобу в лоні земної жінки, аби спасти нас усіх, і незабаром, коли він натворить незвичайних чудес, світ переконається в правдивості його слів! І ось на одній з вічірок хитрун перетворює, як нам оповідають, воду на вино, вкрай здивувавши захмелених глядачів. У пустелі він нагодовує кількох розбишак харчами, які таємно приготували його учні. Один з тих хлопців прикидається мертвим, і наш самозванець його воскрешає. Він підіймається на гору і там у присутності лише двох чи то трьох приятелів показує кілька фокусів, які примусили б почервоніти найнездарнішого із сучасних шукарів.

Завзято проклинаючи всіх, хто в нього не вірує, крутий обіцяє царство небесне кожному, хто його послухає. Він нічого не пише — з огляду на свою неосвіченість; говорить дуже мало — бо не відзначається розумом; робить ще менше — бо не наділений ні силою волі, ні фізичною міццю, і кінець кінцем, увірвавши терпець представникам влади, яким обридли його бунтівничі промови, хоч він і проголошував їх вельми рідко, пророк-шарлатан дозволяє розп'ясти себе на хресті, перед тим переконавши пройди-світів, які до нього приєдналися, що кожного разу, як вони його покличуть, він являтиметься їм з небес у вигляді ритуального хліба, який вони мають з'їсти. Молодика закатавали, він не вчинив опору. Його вельмишановний Тато, отой вишній Бог, якому він зухвало нав'язався в сини, не подав йому найменшої допомоги, й сердегу спіткала лиха доля, як і двох злодіїв, чийм поводитирем йому випало бути в останні хвилини свого земного життя.

Його прибічники зібралися на раду. «Ми пропали, і всім

нашим надіям кінець», сказали вони, — якщо ми не зуміємо врятуватися завдяки якомусь блискучому ходу. Підпоїмо варту, яка стереже Ісуса; викрадемо його тіло, а потім пустимо чутку, що він воскрес. Це певний засіб; якби нам пощастило домогтися, щоб люди повірили в це ошуканство, наша нова релігія стане на міцний підмурок і швидко пошириться; вона запанує в усьому світі. Нумо за діло!» Задумано — зроблено. Скільком шахраям відчайдушна зухвалість допомагала досягнути успіху! Отже, тіло викрали; кілька роззявляк, жінок та дітей повірили тоді в чудо, наскільки було можливо, але ж у тому самому місті, де відбулися такі грандіозні дивовижі, у місті, забарвленому кров'ю Божою, ніхто не захотів увірувати в цього бога, ніхто до нього не повернувся. І навіть більше: та подія заслуговувала стільки уваги, що жоден тодішній історик не визнав за потрібне згадати про неї. Лише учні ошуканця вирішили здобути вигоду зі свого трюку, але не відразу, а згодом.

Так вони вирішили, так і вчинили, лише через багато років скориставшись зі своєї хитромудрої витівки, коли почали споруджувати на ній хистку будівлю своєї непривабливої релігії. Будь-які переміни людям до вподоби. Ім остогид деспотизм імператорів, революція витала у повітрі; до тих шахраїв почали прислухатися, і їхнє вчення стало швидко розповсюджуватися — так буває завжди, коли історія звертає на хибний шлях. І незабаром на зміну олтарям Венери та Марса прийшли олтарі Ісуса й Марії; було опубліковано життєпис самозванця, і цей банальний роман знайшов своїх наївних читачів; Ісусові приписали сотню висловлювань, яких він і на думці не мав говорити; кілька з його неодадних реплік стали підвалинами нової моралі, а що нову релігію проповідували насамперед убогим, то милосердя стало найголовнішою чеснотою цієї моралі. Виникли дивні обряди, названі таїнствами, найганебнішим і найогиднішим з яких є те, коли священник, заплямований безліччю гріховних діянь, наділяється, проте, владою за допомогою кількох заклинань і фокусів перетворювати кусень хліба в тіло Христове.

Нема підстав сумніватися, що якби проти цього негідного культу застосовували лише ту зброю, на яку він заслуговує, тобто зневагу, він би на самому своєму початку згинув без сліду. Але деяким йолопам забандюрилося переслідувати його прибічників, і внаслідок гонін він швидко набрав силу — так одвіку ведеться в людському суспільстві. Хай би навіть сьогодні спробували виставити його на посміх — і він упаде. Спритний Вольтер ніколи не застосовував проти нього іншої зброї, і це чи не єдиний письменник, який може похвалитися тим, що за ним пішло багато новонавернених. Одне слово, Ежені, ось вам історія нашого Бога й нашої релігії; міркуйте, якого ставлення заслуговують ці байки, і вирішуйте, чого вони варті.

ЕЖЕНІ. Я не маю труднощів з вибором. Я зневажаю всю цю пусту маячню, і Бог, у якого я вірувала внаслідок душевної слабкості чи то невігластва, тепер уселяє мені тільки жах і відразу.

ПАНІ ДЕ СЕНТ-АНЖ. Поклянися більше ніколи про Нього не думати, ніколи Ним не перейматися, ніколи не звертатися до Нього помислами, хай би що там з тобою сталося; поклянися, що забудеш про Нього до кінця твоїх днів.

ЕЖЕНІ (*кидаючись на груди пані де Сент-Анж*). О, я принесу цю клятву в твоїх обіймах! Хіба я не бачу, що все, чого ти вимагаєш від мене, ти вимагаєш у моїх же таких інтересах, і що ти не хочеш, аби звертання до Бога, хай навіть підсвідомі, будь-коли турбували мій спокій!

ПАНІ ДЕ СЕНТ-АНЖ. Та хіба могла я мати іншу мету?

ЕЖЕНІ. Але ж якщо я не помиляюся, Дольмансе, то до розгляду релігій нас привів аналіз чеснот. Отже, повернімося до чеснот. Хай навіть християнська релігія безглузда, але хіба вона не закликає нас дотримуватися певних моральних засад, сповідуючи які, ми досягаємо душевної рівноваги та щастя?

ДОЛЬМАНСЕ. Гаразд, розгляньмо й це. Ось, наприклад, цнотливість, Ежені, чеснота, яку заперечують ваші очі, а

весь ваш вигляд стверджує. Невже ви станете шанувати обов'язок, який вимагає від людини нехтувати всі нахили природи? Невже ви всім пожертвуєте задля пустої і безглуздої честі ніколи не проявити слабкості? Будьте справедливі і дайте мені відповідь, любя подруго: невже в абсурдній і небезпечній душевній чистоті ви знайдете всі насолоди суперечного їй пороку?

ЕЖЕНІ. Ні, слово честі, ні, я зовсім не прагну прилучитися до цієї чесноти. Я не відчуваю найменшого бажання бути доброчесною, навпаки — мене невтримно вабить порок. Але ж є такі чесноти, як м и л о с е р д я, д о б р о д і й н і с т ь, невже вони не можуть принести щастя деяким людям, наділеним вразливою душею?

ДОЛЬМАНСЕ. Остерігаймося чеснот, Ежені, завдяки яким лише розплоджуються люди невдячні! А втім, не обманюйте себе, моя чарівна подруго: добродійність — це скорше порок гордині, аніж справжня чеснота душі; полегшуючи життя ближнім, людина насамперед прагне похизуватися і ніколи не йде на це лише заради втіхи зробити добро. Кожному, хто подає милостиню, стає страшенно прикро, якщо ніхто не помітить його некорисливого вчинку і не вознесе його за це до небес. І не думай, Ежені, що такі вчинки призводять до тих добрих наслідків, задля яких їх і здійснюють. Особисто я вважаю їх за найнахабніше ошуканство. Вони привчають бідняка до ледарювання і цим підривають його життєву снагу; сподіваючись на вашу милостиню, він уже не працює, а коли ви припиняєте підгодовувати його, стає зlodієм або вбивцею. Звідусюди я чую заклики до викорінення жебрацтва, і водночас усюди робиться все можливе, аби воно процвітало. Ви не хочете мати у себе в кімнаті мух? Тоді не розсипайте в ній цукру, який їх приналежить. Ви не хочете мати у Франції бідняків? Тоді нікому не давайте милостині, а головне, позакривайте всі притулки для вбогих. Побачивши себе позбавленим цих небезпечних прибутків, індивід, народжений у нещасті, тепер зможе надіятися лише на себе; він збере свою мужність, усі таланти, що ними обдарувала його природа, і вибереться зі скрути, в якій з'явився на світ; він більше не надокучатиме вам. Зруйнують, позмітають без будь-якого жалю огидні пристановища, де ви мали нахабство заховати плоти розбещеності вбогого люду, познищуйте моторошні клоаки, які щодня виблювують у суспільство гідкі рої нових істот, що всі свої надії покладають на ваш гаманець! Кому вигідно, запитую я вас, зберігати подібних осіб так ревно і так ретельно? Може, ви боїтеся, що Франція обезлюдніє? О, ніколи цього не бойтеся!

Один з найсерйозніших недогладів нашого нинішнього уряду — це те, що він довів країну до перенаселення, а вельми сумнівно, щоб зайві люди сприяли примноженню державного багатства. Ці істоти, що виходять за межі розумної кількості городян і селян, скидаються на паразитичне гілля, яке, тягнучи життєві соки зі стовбура, кінець кінцем виснажує його понад міру. Хіба вам не відомо, що в кожній державі, де кількість жителів зростає швидше, аніж зростають засоби до існування, уряд дихає на ладан? Згадаймо про Францію — ось вам приклад такої країни. І які ж наслідки? Вони в усіх на виду. Китаєць, набагато за нас мудріший, остерігається допустити, щоб надмір людності довів його до згуби. Там немає жодного притулку для ганебних виплодків розпусти; від цієї бридоти звільняються, як звільняються від перетравленої їжі. А про притулки для вбогих у Китаї ніхто й не чув. Там усі працюють; там кожен почуває себе щасливим; ніщо не підриває життєвої снаги бідака.

ЕЖЕНІ (до пані де Сент-Анж). Мій батько думає достоту так, як пан Дольмансе, моя любя подруго: за все своє життя він не зробив жодного доброго діла. Він завжди свариться на матір, коли та витрачає гроші на подібну діяльність. Вона входила і до «Товариства матерів», і до «Філантропічного товариства». Я не знаю такої асоціації, яка б обійшлася без її участі. Батько примусив матір покинути все це, пообіцявши, що посадить її на вбогу пенсію, якщо їй припече знову зайнятися такими дурницями.

ПАНІ ДЕ СЕНТ-АНЖ. Нема нічого безглуздішого і водночас небезпечнішого, Ежені, аніж такі товариства: це їм, це школам безплатного навчання та притулкам для вбогих завдячуємо ми жадливий хаос, у якому нам доводиться жити. Ніколи нікому не подавай милостині, моя любя, я тебе благаю.

ЕЖЕНІ. Не бійся, не подам. Мій батько вже давно зажадав від мене того самого, і добрі діяння не настільки мене спокушають, щоб заради них я порушила батьківську заборону, мої власні переконання і твоє застереження.

ДОЛЬМАНСЕ. Не поділяймо той запас чуттєвості, яким обдарувала нас природа: розтринькувати її — це її знищити. Яке мені діло до страждань ближнього! Невже я не маю достатньо власних турбот, щоб перейматися тими, які зовсім мені чужі? Нехай вогнище нашої чуттєвості завжди розпалює лише прагнення до насолоди! Зважаймо тільки на те, що їм миле, і будьмо цілком байдужі до всього іншого. Такий стан душі прищеплює людині певну жорстокість, яка часто має свої принади. Не можна постійно творити зло. Позбавлені втіхи, яку воно нам дарує, принаймні замінимо це відчуття легкою пікантною підлотою ніколи не робити добро.

ЕЖЕНІ. О Боже! Як розхвилювала мене ваша наука! Я певна, що віднині не вчиню жодного доброго діла, нехай мене ліпше вб'ють!

ПАНІ ДЕ СЕНТ-АНЖ. А якщо трапиться нагода заподіяти зло? Чи будеш ти так само готова піддатися цьому потягу?

ЕЖЕНІ. Замовкни, спокуснице! Я не відповім на це запитання, доки не закінчу свою освіту. З усього вами сказаного, Дольмансе, я зробила висновок, що людина має бути байдужісінька до того, що вона творить — добро чи зло. Слід зважати тільки на схильність наших душ і на наші впоодобання, чи на так?

ДОЛЬМАНСЕ. Ви тільки врахуйте, Ежені, що всі ці балаки про чесноти і порок дають на про них дуже приблизне уявлення. Не існує жодного вчинку, хай би яким незвичайним він видавався, що мав би повне право називатися злочинним; і жодного такого, який би цілком заслуговував називатися доброчесним. Усе залежить від звичаїв, від клімату, в якому ми існуємо; те, що вважається злочином тут, часто визнають за чесноту за кілька сотень льє звідси, а чесноти, розповсюджені на протилежній півкулі, навпаки, можуть нам вдаватися злочинами. Нема такого жадіття, якого десь не обожествляють, нема такої чесноти, якої десь не таврують. Оскільки це відмінності чисто географічного характеру, то стає очевидно, як мало повинні ми звертати увагу на схвалення чи осуд людей, почуття безглузді й необгрунтовані; тож ліпше або зовсім їх нехтувати, або без вагань віддавати перевагу людському осуду, бодай з тієї причини, що вчинки, які накликають його на нас, завжди дають нам більше насолоди, аніж вчинки похвальні.

ЕЖЕНІ. Але мені здається, що існують вчинки настільки небезпечні, настільки погані за самою своєю суттю, що їх у більшості випадків треба вважати злочинними і карати за них людей у всіх кінцях світу...

ПАНІ ДЕ СЕНТ-АНЖ. Таких вчинків не існує, моя любя. Наперед не можна осудити навіть згвалтування або кровозмішання, навіть убивство чи й батьковбивство.

ЕЖЕНІ. Що ви кажете? В яких же куточках світу можуть бути виправдані такі жадіття?

ДОЛЬМАНСЕ. Десь їх вихваляють, возвеличують, вважають за вчинки гідні хвали; а деінде дивляться, як на жадіття, на людяність, на щирість, добродіяння, невинність — зрештою, на всі наші чесноти.

ЕЖЕНІ. Прошу вас розтлумачити мені все це. Я вимагаю, щоб ви проаналізували кожную з таких злочинних дій і в першу чергу проясніть, будь ласка, ваші погляди на розпусну поведінку дівчат, а потім і на перелюбство заміжніх жінок.

(Далі буде)

З французької переклав Віктор АНДРІЄЦЬ

ВСЕ ПРО СЕКС

ОЦЕ ПОПУЛЯРНІСТЬ!

Важко повірити, але найчастіше перевидавалася книжка «Ідеальний шлюб» Теодора Гендріка ван де Вельда (1873 – 1937), яка вперше побачила світ 1926 року. Відтоді й до 1932 року лише в Німеччині вона витримала 42 видання. Після приходу Гітлера до влади книжка була заборонена. В Англії з 1930 до 1970 року «Ідеальний шлюб» видавали 43 рази загальним тиражем 700 тисяч примірників. У США між 1945 і 1970 рр. було продано понад півмільйона примірників.

ПЕКЛО ДЛЯ БІЛИХ

1964 року в Мексикі відбувся суд над трьома сестрами, які з нечуванним цинізмом і жорстокістю займалися бізнесом сексуального рабства. Світлошкірих дівчат викрадали, розпеченим залізом таврували стегно чи перса і замикали на кілька місяців у клітках, аби зламати духовно. Після приборкання за допомогою голоду, побоїв та інтенсивної сексуальної експлуатації дівчат продавали до мексиканських чи зарубіжних борделів. Невільниць прив'язували до ліжок колючим дротом, катували вогнем, деяких забивали до смерті. На ранчо сестер поліція знайшла тимчасовий крематорій із залишками обвуглених кісток.

НАЙПЕРЩЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОРГАЗМУ В США

Багаті традиції американських сексологічних досліджень походять з XIX століття. На цей час припадає і перше спостереження оргазму. Доктор Бек зробив це в серпні 1872 року. Одна пацієнтка під час установки песарія попередила, щоб він був обережнішим, інакше внаслідок її нервового характеру і жагучого темпераменту може відбутися оргазм. Але науковий інтерес узяв гору, і Бек вирішив спровокувати жінку. «Я швидко провів вказівним пальцем правої руки між шийкою матки і лобковою дугою три-чотири рази, і зразу ж почався оргазм...» — повідомив доктор Бек про свої спостереження у вересневому 1872 року випуску «Медичного і хірургічного журналу Сент-Луїса». Розширена доповідь на цю тему була прочитана перед Американською медичною асоціацією 2 червня 1874 року і надрукована в «Американському журналі з акушерства та жіночих і дитячих захворювань» в листопаді того ж року.

БІКІНІ ДЛЯ ЖЕРЕБЦЯ

До зовсім недавнього часу США могли пишатися товариством, яке непокоїв вигляд неприкритих статевих органів тварин. З його ініціативи швидко було сконструйовано бікіні для жеребців, спідниці для корів, бриджі для бульдогів і боксерські шорти для дрібніших братів наших менших.

ГОЛИЙ ЖАХ

Існує багато прикладів людської моралістичної глупоти. Аби ви мали уявлення, про що мова, наведемо один з випадків, зафіксованих Р. Фрайаром у книзі «Контролери народжуваності».

Жінка сімдесяти років, мати сімох дітей, розповіла авторові, що вона ніколи в житті не бачила голого чоловіка, а її сестра зізналася, що ніколи не дивиться на себе без одягу, бо це лякає її.

КОРИСТУЙТЕСЯ «АРМПІТИНОМ»!

Канадський лікар Дж. С. Грінштайн опублікував звіт про вигаданий контрацептив, який він назвав «Армпітин» і для якого навіть вивів хімічну формулу, що включила декілька молекулярних груп, представлених ініціалами Ні. «Армпітин», пояснював він, діє через ніс чоловіків і робить їх стерильними на кількість днів, що еквівалентна кількості груп Ні у формулі. «Винахід» був серйозно поцінований у фармакологічному щорічнику, а доктор Грінштайн одержав вигідні пропозиції від фармацевтичних компаній.

ОРГАЗМ — ВІН ОДИН

Різні фахівці й у різні часи описували оргазм. Але найдокладніше дослідження здійснили й опублікували у 1966 році Мастерс і Джонсон. Робота називалася «Сексуальна реакція людини». В ній, зокрема, вони довели, що дебати про «кліторний» та «вагінальний» оргазми безпідставні — існує лише один тип оргазму, що не залежить від того, яким способом був викликаний.

НА КОГО ВЧИТИСЯ

Не так давно якийсь Терман багато сил поклав на те, щоб довести залежність жіночого оргазму від родинного та соціального походження. Спочатку він досліджував велику групу заміжніх жінок та одружених чоловіків середнього та вищого класу. А потім переключився

на каліфорнійців, що або самі були освічені, або взяли шлюб з інтелігентами. Але претензії Термана так і залишилися претензіями.

ПЕРЛИ ПЕРЛА

Першим, хто спробував серйозно вивчити залежність між віком і сексуальною активністю, був біостатистик Перл. У 1925 році він проаналізував клінічні дані на 257 білих чоловіків віком понад 55 років. Вік максимальної сексуальної активності цієї групи припадав на 30—39 років. На обмеженій емпіричній основі Перл дійшов висновку, що пік активності лежить між 20 і 29 роками, а потім поступово знижується. Аналіз Перла розкритикували за те, що в ньому не враховувалися соціальні аспекти: освіта, порівняння міських та сільських жителів.

«МОЄ ТАЄМНЕ ЖИТТЯ»

Вольтера є найширосерднішою з існуючих сексуальних автобіографій. Виключно вся вона присвячена сексу. На відміну, приміром, від «Спогадів» Казанови, які містять багато «сторонньої» інформації про гру в карти, магію тощо, понад 4000 сторінок «Мого таємного життя» оповідають про секс і лише про секс, насолоди, розчарування і прозріння автора. Саме цим ця автобіографія є унікальною.

ТРЕБА ПІДСТРИГТИ?

Буває довге лобкове волосся, а буває дуже густе, що вкриває всю черевну область. Вольтер у «Моєму таємному житті» з неприхованим захопленням розповідає про чудовий кущ «рудого, як шотландець» лобкового волосся: «Кущ був розкішним і буйним,

звиваючись майже до її пупка і поширюючись приблизно на 5 дюймів вгору по її сідниці». В іншій частині своєї автобіографії Вольтер відмічає, що бачив жінок з лобковим волоссям довжиною 6 дюймів, яке буяло від сідниці до пупка. З таким же захопленням у класичному творі американської літератури «Спогади про Доллі Мартон» згадується міс Дін: її інтимне місце було вкрито «густим лісом лисучого темно-коричневого волосся», з п'ядями приблизно два дюйми довжиною. Один чоловік зауважив: «Боже ж мій! Ніколи не бачив такої шерсті між ногами жінки. Хай я буду проклятий, але її спершу треба підстригти, щоб в неї зміг ввійти чоловік».

У 18. АЛЕ МІСЯЦІВ

Лобкове волосся є ознакою статевого визрівання і, як і менструація, може зустрічатися у дивовижно ранньому віці. Доктор Джоллі згадує вісімнадцятирічного хлопця, у якого були і збільшений пеніс, і лобкове волосся. Ці аномалії, як правило, спричинені великою кількістю клінічних відхилень. У даному випадку хлопчик хворів на черевний пухлина. Розтин показав, що це була злоякісна пухлина ембріональних печінкових клітин.

ВСЕ ПРО СЕКС

ДЕФЛОРАЦІЯ

Як справедливо зазначає народна мудрість: «Хто рано встає, тому Бог дає». Щодо теми нашої розмови, то цю народну мудрість можна витлумачити в тому розумінні, що чим раніше ти почнеш статеве життя із своєю ровесницею, тим більше матимеш шансів наштотхнутися на таку суто жіночу (на перший погляд!) проблему, як дефлорація.

Якщо це слово для тебе нічого іншого не означає, крім красивого набору звуків на іноземний кшталт, тоді мушу тебе розчарувати, оскільки дефлорація — це порушення цілості дівочої плівки, тобто позбавлення дівчини незайманості. Наші цнотливі предки дуже дбали про те, щоб цей процес відбувся виключно першої шлюбної ночі, щоб боронь Боже цього не сталося до весілля, а відтак мали звичку вранці після першої ночі вивішувати надворі скривавлені простирадла: хай усі бачать, яка в нас невістка!..

На щастя, такі звичаї пішли в минуле і дівоча незайманість тепер не надто тривожить чоловіче серце: лібералізація моралі робить свою справу в нашому суспільстві. Принаймні я знаю не так багато подружніх пар, чиє статеве життя почалося саме першої шлюбної ночі. Все частіше чоловіки й жінки, які укладають шлюб, уже мають певний досвід статевого життя — зокрема, й спільного.

Однак проблема власне дефлорації нікуди не поділася! І якщо тобі поки що щастило уникати її, то це означає тільки, що хтось устав раніше за тебе і виконав цю роботу. Але немає ніякої гарантії, що ця проблема не звалиться на тебе вже завтра, оскільки жодна дівчина не має звички носити значок, який би засвідчував її незайманість. Тож і до цього треба бути готовим, щоб не завдати дівчині непоправної шкоди.

Що я маю на увазі? Тільки те, що під час статевого акту з незайманою дівчиною чоловік має бути особливо ніжний і лагідний, а крім того, знати певні свої обов'язки. Ми ж, на щастя, живемо не в страхотливі часи середньовіччя, де право першої шлюбної ночі належало сюзерену, і не в тибетському племені, де наречених перед весіллям «розпечатували» спеціально навчені монахи. І хоча, як свідчить вітчизняна статистика, сучасні дівчата вважають за краще починати статеве життя не з «другом», а з якимось випадковим мужчиною (пояснюється це нерозумінням власних сексуальних потреб юнок, звідси й не такий цілеспрямований пошук партнера, як у юнаків), та де гарантія, що саме ти не виявишся отим «випадковим»? Нема гарантії. Тому краще підготуватися до такого випадку заздалегідь. Саме заздалегідь, бо якщо наштотхнешся на деяку заваду у здійсненні своїх найяскравіших намірів уже в ліжку, кидатися на пошуки цієї статті буде дещо запізно.

Отже, передусім я мушу закликати тебе, мужчину, до **милосердя!**

Насамперед, забудь про свої сексуальні пристрасті й спрямуй всі зусилля на те, щоб перший досвід жінки не відбив у неї бажання до сексу назавжди. Сьогодні ти не маєш права на помилку! Тому уяви, нібито є головною дійовою особою ритуальної церемонії.

Обери відповідне місце для такої церемонії. Квартира приятеля, куди от-от можуть повернутися батьки, чи сидіння автомобіля — то найгірші варіанти. Все має відбуватися у якнайможливіше затишному і спокійному місці, щоб ніякий сторонній спостерігач або поспішливист не втрутилися у ваш ритуал.

Попереджаю: можливо, тобі доведеться допомогти жінці перебороти свій

**ХРАМ
ГОЙТОСИРА**

ЧОЛОВІК НА КУХНІ

Улюблений чоловічий привід заманити привабливу жінку до себе додому — це запросити її на чашечку кави. Та, з іншого боку, найродливіші і найтерплячіші жінки дратуються, коли замість обіцяної кави чоловік одразу лізе обніматися.

Тому каву все ж таки варто навчитися готувати!

Найприйнятніший варіант — кава по-східному. Робиться це так: у

турочку закладають стільки ложок кави і відповідно цукру, скільки чашок збираєшся поставити на стіл. Посуд з кавою ставлять на невеличкий вогонь. Гріють, доки цукор не потемнішає, тоді наливають води (можна теплої — в залежності від кількості чашок) і тільки-но піна підніметься до самого верху турочки, знімають з вогню.

Цікавий варіант, який підкрес-

лить твою шляхетність: подай до кави в окремій склянці воду з льодом, адже справжній смак кави можна оцінити, тільки запиваючи ковток напою ковтком холодної води.

Якщо подаєш каву з коньяком або лікером, потурбуйся і про лимон — на тарілочці з цукром.

Приємного вечора!

ЛЕЛЬ—кулінар

МАЙКЛ ДЖЕКСОН — ДІВЧИ!

«Шкандаль!» А яким іще більш-менш «культурним» словом оцінити висновки, яких дійшла доктор Керол Ліберман, яка впродовж багатьох років була домашнім психоаналітиком всесвітньо ушанованого Майкла Джексона?.. Шкандаль — та й годі!

«Джексон донині незазайманий! — стверджує доктор Ліберман. — Його пристрась до екстравагантних витребеньок та екзотичних тварин свідчить про відсутність сексуального досвіду. Коли людина росте в нормальній родині, загострення її сек-

суальності завжди пов'язане з почуттям кохання. Але Майклові не пощастило відчувати цього, оскільки відверто безладне статеве життя батька лякало і пригнічувало сина».

Тут мимохідь починаєш згадувати і заяву Латорі Джексон про те, що в дитинстві батько неодноразово намагався зґвалтувати її. Та й одна із служниць якось уже засвідчила, що старійшина клану Джексонів тривалий час перебував з нею в інтимних стосунках.

Але доктор Ліберман не обмежується та-

кою інформацією і натякає ще й на кохання без взаємності, яке Майкл Джексон відчував до одинадцятирічного блондина Маколі Калкіна (той знявся у фільмі «Home Alone») — звідси, буцім, те співакове прагнення будь-що змінити колір шкіри та інші комплекси. «Майкл хоче бути безтурботним хлопчиком у повсякденному житті, але у мареннях бачить себе сексуальним монстром».

Отакий діагноз психоаналітика!

ЛЕЛЬ—меломан

страх перед подією, перед болем (а він насправді можливий), страхом невідомості. А страх долається не твоїми фізичними можливостями, а тільки лагідністю, ніжністю, м'якістю. Більше уваги приділяй психологічному бою справи, не розраховуй на свою фізіологію, хоч якою б видатною вона не була.

Якщо виникне потреба, можна запропонувати жінці невеличку кількість алкоголю: це може зменшити її чутливість до болю. Але велика доза вина, навпаки, негативно вплине на найкращий анестезуючий засіб — на сексуальне збудження. Думка зрозуміла? Тобто я хочу сказати, що протягом любовної гри, впливаючи на ерогенні зони жінки усіма доступними тобі засобами, ти мусиш викликати в неї максимальне збудження — аж до оргазму. Чим сильніше збуджена жінка, тим більше вона прагнуче продовження і тим менше уваги звертатиме на біль. Пестячи її клітор, введи один чи два свої пальці в її піхву, а потім злегка потягни, штовхаючи дівочу плівку назад. Якщо вона не надто міцна, то може луснути від першого доторку.

Для швидкої та безболісної дефлорації спеціалісти радять застосувати відповідну позицію: жінка лежить на спині, крижі на краю ліжка, ноги на підлозі, чоловік стоїть між стегнами жінки. Крім того, низький нахил піхви забезпечує вільне витікання сім'яної рідини і знижує вірогідність зачаття. Хоча, як на мене, цього разу можна утриматись від власного оргазму всередині жінки.

Переконайся, що змазки досить, і дуже обережно, не глибоко введи свій член у піхву. Спрямовуй свій член так, щоб він ішов під невеличким кутом угору піхви: отвір піхви вгорі дещо більший. Будь обережний! Сподіваюсь, ти ще матимеш можливість довести жінці свою силу, але — не цього разу. Проникай повільно й м'яко, хоча й безупинно, поки не відчуєш сильний опір. Отопер і настав час для одного сильного поштовху, оскільки поступовий тиск тепер тільки заподіюватиме біль жінці, але пліва не рватиметься. Отож — один рішучий натиск.

Водночас можна вдатися до хитрощів. Безпосередньо перед тим, як здійснити це фатальне проникнення, ущипни її — сильно, боляче! Вона може скрикнути, але цей **несподіваний** біль відволіче жінку від болю **очікуваного** — а саме цей, очікуваний, вона зараз і не відчує.

А тепер, коли греблю прорвано, зупинись і оціни ситуацію. Не рухайся, полей кілька секунд спокійно і дай своїй подружці отямитись від шоку. Якщо вона тремтить від болю, або в істеричі, варто вийти з неї і заспокоїти. Найвірогідніше, що справжній біль минув, і ви зможете продовжити аж до твого оргазму. Тільки ніжно. І не чекай, що вона розділить з тобою задоволення. Але тривалий акт застосовувати не слід — якось іншим разом, домо-вилися? Хай жінка спершу одужає — а на це може піти і два дні, і тиждень, протягом яких ти мусиш бути якомога ніжним до неї.

Може статись і так, що після акту в жінки кровотеча не припиниться. В такому разі примусь її лягти на спину і стулити ноги. Вогким рушником зітри з неї кров і залишки сперми — водночас вона побачить, що ти опікуєшся нею не тільки до, але й після акту кохання. Кровотеча має швидко припинитись. Якщо цього не відбувається, слід викликати лікаря.

І ще одне: ніколи не забувай, що маєш язика не тільки для поцілунків. Пести її словами, хвали за сміливість, дай їй зрозуміти, який ти гордий від того, що став її першим мужчиною.

Ритуал завершено, але свято — триває! Потерпів у вас багато щасливих днів, але цей, перший, назавжди стане для вас таємним і, дай Боже, справжнім святом. Свято це не зафіксовано в жодному календарі, але ви про нього не забудете. Тож варто відзначити цю подію.

Пропоную шампанське.

ЛЕЛЬ—сексолог

СЕКСУАЛЬНІ МОТИВИ

Звісно, я зараз не про музику сексу. Хоча можна було б і про музику. Так, один мій знайомий сексолог на цілковитому серйозі наполягав, що найеротичнішою музикою, яку він будь-коли чув, є «Болеро» Равеля. Не знаю цього напевне, але думку фахівця заперечувати не буду. Зазначу тільки, що все залежить від темпераменту та виховання. Тобто комусь більше до вподоби «Танець з шаблями» Хачатуряна, а комусь — «Кохання не купиш» Бітлів.

Утім, які мотиви ви слухаєте в ліжку, то цілком окрема тема. А мене більше цікавить, які мотиви привели вас у це ліжко.

А от ці мотиви чи не такі ж численні, як і музичні. Просто чудово, якщо сексуальний контакт відбувається завдяки обопільному потягу двох людей, коли взаємне бажання кохатися досягає своєї вершини. Чудово! Але, як виявляється, такий секс-кохання не тільки не переважає у кількісному відношенні, але й узагалі не передує серед мотивів сексуальних контактів. Не маючи конкретних показників щодо України, пошлюся на досвід США, де подібні соціологічні дослідження проводяться давно й успішно. Так от — тільки 11 відсотків американців дали позитивну відповідь на запитання стосовно справжнього кохання як мотиву сексу.

Тоді слід з'ясувати, які ж іще існують мотиви сексу? Сексолог Лев Шеглов серед найпоширеніших називає такі.

Випадковий секс

Усе залежить від випадку, від ситуації. В юнацькому віці, за відповідної компанії, вечірки з алкогольними напоями статевий контакт може спровокувати ситуація. Перший статевий контакт 17-річний юнак М. мав з жінкою старшою від нього на 10–15 років. Був запрошений на день народження, було гамірно, випили, танцювали.

Погано пам'ятає, як опинився в іншій кімнаті наодинці з господаркою квартири. Статевий акт відбувся з ініціативи жінки. Як згадує М.: «Відступати було б безглуздо і соромно...»

Секс «на відплату»

Такий мотив теж характерний для підлітків. Статевий контакт має функцію «покарання» коханого (або коханої), який зави-

ШЛЯХ ДО СЕРЦЯ

Подією, ніби славнозвісний Дон Жуан у приватній бесіді із своїм заплемлем другом Доном Карлосом якось поділився секретом свого успіху: «Шлях до серця чоловіка лежить через плунок жінки». Так сказав Дон Жуан, пояснивши, що жінка починає безмежно любити того чоловіка, котрий зможе смачно її нагодувати. На превеликий жаль, людський погосл геть спотворив цю мудру думку, скоротивши її до примітивного: «Шлях до серця чоловіка лежить через плунок». Різницю відчуваєте? Отож - то.

Так і сталося, що жінки тепер мордуються на кухні з ранку до вечора, натомість чоловіки лежать на дивані й чекають, коли ж ті почнуть торувати шлях до їхнього чоловічого серця... А розумні жінки відповідно до способу вживання їжі визначають і чоловічі здібності до кохання. Тобто доволі справедливо вважають: як їсть, так і кохає. Хочете пошукати себе в цьому списку?..

НЕНАЖЕРА. Такому досить лише згадати про якусь смачну страву, як бурхливо починається фізіологічно

виправданий процес слиновиділення. Його фантазія постійно малює різноманітні наїдки. Їсть багато, на сервірування столу уваги практично не звертає. Дуже дратується, коли улюблена страва хоч трохи підгоріла чи пересолена. Такий само примітивний та жадібний він і в коханні.

БУРКОТУН. Обідає тільки тому, що це необхідно для підтримання життєвих процесів в організмі. Найсмачніша страва, хоч як би старалася жінка, не викликає в

нього справжнього задоволення. За столом копірається в тарілці, кривиться, присікується до дрібниць. Буркотун — це вже точно! — як їсть, так і кохає: без найменшого натхнення.

ЕСТЕТ. Передусім звертає увагу на сервірування столу — чи красиво, з вигадкою оздоблені страви, яка музика лунає під час їжі, обов'язково мають бути квіти. Кожну страву не поглинає, а кустує невеличкими порціями, ніби між іншим. Він аж ніяк не прихильник делікатесів або

дібна поведінка відзначається дитинністю, інфантильністю вчинків.

Юнак Б. на дискотекі помітив, що його дівчина виявляє підвищений інтерес до іншого, відтак почав запрошувати на танець дівчину, яка мала репутацію легковажної. Демонстративно обнімався з нею, сподіваючись, що й кохана дівчина помітить це. Після танців пішов з новою знайомою, потрапив до неї додому, був статевий контакт, під час якого Б. відчував здебільшого зловтішні почуття до своєї дівчини.

Секс як плата

Статевий контакт може бути і відповідною платою за якісь послуги: «Неможливо було відмовити після всього, що для мене зробили». Такий варіант може мати і кримінальні наслідки.

Секс як втеча, як наркотик

Цей мотив був вельми характерний на Заході в 60-і роки, за часів так званої «сексуальної революції». Секс розглядався молоддю як та «остання межа», за якою вони можуть зберегти або знайти власну індивідуальність. Ось як описує американський чоловік свої мотиви в сексі: «Я непогано заробляю, але мій бізнес мене не задовольняє. Працювати більше, значить тільки заробляти зайві гроші для уряду. Ми не маємо ні нових світів, які потрібно завойовувати, ні незайманих земель, які треба досліджувати: хіба що космос, таж ми не космонавти. Ви знаєте, деякі люди просто втрачають розум, вигадуючи собі цікаве хобі на зразок збирання марок чи копірвання в садку, і переконають себе в тому, що вони щасливі. Та все це — самоомана. Я вважаю за краще шукати натхнення в сексі, котрий значно більше, ніж хобі. Це піднімає, захоплює і хвилює мене. І це ніколи не дає мені забути, що я живий». Така втеча в секс від високої життєвої напруги і справді нагадує наркотик.

Секс співробітників

Досить анекдотична, але цілком життєва ситуація. Тут можна говорити про деяку лінивість та раціональність того, що відбувається. Все максимально зручно, під рукою, не потребує ніяких емоційних зусиль і витрат.

Секс як автограф

Вельми поширений варіант, коли з одного боку — прихильники (частіше — прихиль-

ниці), а з другого — зірки (здебільше масової культури). Статевий контакт із зіркою є своєрідним автографом, яким можна пишатися і хизуватися перед іншими.

Секс як спорт

Тут сексуальне життя — це збирання перемог, очок, голів і секунд. Найчастіше пояснюється замаскованою, але глибокою підсвідомою невпевненістю у собі як сексуальному партнері. Кожна нова «перемога» на якийсь час зменшує цю невпевненість у собі. Але невдовзі все починається спочатку, і зростаюча невпевненість змушує шукати нових зустрічей і «перемог».

Секс як повернення боргу

Чоловік розглядає сексуальні контакти як обов'язок у відносинах з дружиною. Після цього — відчуття поверненого боргу. М., одружений понад 20 років. Відносини в родині характеризує як задоволені: без особливої теплоти, але й не надто конфліктні. В останні 5 — 7 років статеві акти стали значно рідшими. Неодноразово чув докори дружини з цього приводу, що ще більше знизило його потяг до неї. Бажає зберегти сім'ю, розуміє, що «це потрібно». Досить часто заздалегідь готує себе до статевої близькості як до необхідності. Після цього відчуває радість, що попередити забезпечений ряд «вільних» днів або й тижнів.

Секс для здоров'я

Єдиним мотивом до зближення є уявлення про безперечну користь статевого життя для здоров'я. Секс набуває значення гігієнічної процедури на зразок чищення зубів. Тому спостерігається відповідна непербірливість у виборі партнера.

Секс для престижу

Подібний до «сексу як спорту», але відрізняється тим, що весь ефект спрямовано на оточення. Суто чоловічі позиції, оскільки донжуанів у товаристві не засуджують. Така роль вимагає постійних доказів, тому друзям можуть повідомлятися найінтимніші подробиці. Це взагалі найбільше задоволення для такої людини — розповідати про свої подвиги. Часто перебільшує свої можливості, любить прибрехати щодо власних «перемог».

Секс заохонаних

Нарешті! Оскільки це найприродніший і найчистіший мотив сексуальних контактів, коли обопільна радість, повноцінне сексуальне життя робить людину щасливою, заоханою, люблячою себе і весь світ.

ЛЕЛЬ—соціолог

НЕ МОЖНА! ХОЧА...

Є таке французьке слово «адюльтер». Що означає «подружня зрада». А взагалі це слово походить від латинського такого ж слова, але тоді це перекладалося «розпусний». От саме про адюльтер я і кажу — не можна. Хоча й розумію, що часом дуже хочеться. Причини цього «хочеться» ви вже знаєте, якщо буваєте в Храмі Гойтосира. А, як похмуро жартує мій пес Чаррі, якщо не можна, та дуже хочеться, то... Ну, самі розумієте.

Так от. В одному з болгарських журналів я наштотував на статтю під назвою «Практичні поради перелюбникам». Спочатку хотів було жажнутися, та не встиг, бо згадав статистику, яка засвідчує: навіть у нашій сором'язливій країні 61 відсоток одружених чоловіків і 41 відсоток заміжніх жінок або вже мають, або ж подумують про пошук партнера, з яким можна стрибнути в гречку.

От таким «пошуківцям» болгарський часопис «Орбіта» і радить дотримуватися відповідної техніки безпеки. А я, хоч і знітившись серцем, пропоную ці поради прочитати: хтозна, як воно там станеться? Запам'ятати ж не важко. Хоча б про всяк випадок...

1. Будьте уважними в оцінці як свого партнера, так і «місця події».
2. Уникайте заводити зв'язки з друзями дому, а також контактів на зразок «шеф — секретарка».

кулінарних фантазій, ні! Для нього найголовніше — краса. Такий він і в коханні: вся увага — елегантності, моді, манерам, дорогим парфумам... Романтично? Можливо. Але — то кохання не на кожен день. ЗАНУДА. Жодної страви не візьме до рота, якщо раніше такого не куштував. Уникає всього екзотичного, незвичайного, барвистого. Якщо пропонувати йому щось надто наполегливо, сприйме це невдоволено й з підозрою. У коханні — цілковита відсутність фантазії. Натомість відзначається неабиякою постійністю. ЛАСУН. Не любить гострих

страв, для нього найбажаніша подія за столом — десерт. Надзвичайно красномовний, елегантно залицяється, зміло натякає на свою освіченість у делікатних питаннях. Але в інтимній обстановці швидко знічується і лякається жіночого темпераменту. ГУРМАН. Полюбляє все смачененьке, вигадливість кухарів викликає його щире захоплення, він знавець багатьох рецептів. Делікатеси смакує з неприхованою насолодою. Від гострих оцінок утримується. В жінках цінує пікантність, жвавість розуму, поблажливо ставиться до їхніх помилок. Але досить лише

запропонувати йому добрий стіл в сусідньому ресторані, легко спокуситься. КУЛІНАР. Вважає за краще готувати самому, охоче знайомиться з рецептами нових страв. Наїдки, які приготувала для нього жінка, оцінює суворо, прискіпливо, дає поради. Здібний, працелюбний, але в коханні — тиран. Все планує заздалегідь і ні в чому не поступиться. ДЕГУСТАТОР. Він і в гостях даватиме оцінку кожній страві, настирливо підкреслюючи свій професіоналізм. Настроений вельми критично, хоча сам готувати не любить, а може, й не вміє. З жінками поводиться

холодно, зверхньо, до того ж неспостійний, примхливий, на нього не входить. ПЛУТАНИК. На делікатесах не розуміється, за столом щось обов'язково пролле, розіб'є або забруднить одяг сусідки. Ніколи не скаже відверто, що йому до вподоби, а просто набурмосено мовчатиме. Дуже складний у коханні, і якщо жінка не має доброго гумору, то знести його не просто. Знайшли свій обідній портрет? Придивіться!.. Тут, правда, жодного позитивного немає, так. Але хто в тому винний?..

ЛЕЛЬ—офіціант

3. Коханців краще обирати одружених і таких, які не прагнуть розірвати «старі зв'язки».
4. Дотримуйтесь дистанції в стосунках! Якщо, боронь Боже, палке кохання примусить партнера щось із собою зробити, то він, можете повірити, залишить записку...
5. Сім'я не повинна страждати матеріально: гроші для «лівого» зв'язку теж мусять бути «лівими».
6. Фантазуйте у своїх виправданнях — у наш час посилати на збори вже не модно.
7. Не змінюйте традиційного вигляду — нові парфуми, білизна чи краватка викликають підозру. Також необачно кидати палити й сидати на дієту. Якщо без цього не обійтись, пошліться на поради лікаря.
8. Уникайте місць, де можете зустріти знайомих і приятелів, тим більше не ризикуйте відвідувати оселю позашлюбного партнера або, ще гірше, знайомити його зі своїм чоловіком чи своєю дружиною: за найменшого сумніву вони викриють вас удвох.
9. Не змінюйте сексуальну техніку!
10. Будьте обережними з парфумами й одеколоном, кремом і помадою, пудрою та тіннями, випадковими волосинками чи нитками з чужої ковдри!
11. Аби уникнути можливості переплутати імена, користуйтеся нейтральними словами — «кошенятко», «рибка», «малюк» тощо можуть врятувати репутацію.

ЛЕЛЬ—тлумач

ХТО ПОРУЧ З ТОБОЮ?

Добре, коли друг. Ще краще, коли це не тільки друг, але й водночас подруга. Але про це — в іншому розділі. А тут я розповім про того друга, якого поет назвав ще й «братом нашим меншим». Тобто — про цуцка або ж кота.

Психологи багатьох країн всерйоз цікавляться, а згодом і публікують результати досліджень впливу домашніх тварин на своїх господарів. Або ж навпаки, оскільки не завжди зрозуміло, хто на кого більше впливає. Узагальнивши такі наукові праці, можна дійти висновку, що вибір вами хатнього улюбленця може розповісти про кожного з вас не менше, ніж ваш одяг чи улюблений колір шпалер.

Приміром, доктор Джулія Берріман зазначає, що більшість людей обирає тварину для дому виключно за своїми індивідуальними особливостями: тобто — яка людина, така й тварина. Треба розуміти: якщо ти за характером — змія, то без гадів удома тобі житиметься нудно.

Інший психолог, Тоні Лайсонс, відзначає, що власники собак і кицьок обов'язково вважають свої розумові здібності вищими за середній рівень. До того ж господарі собак переконані, що переважають у розумі любителів кицьок, а крім того вважають, що те саме стосується і їхніх вихованців.

А ще Лайсонс пише: «Я виявив, що чоловіки, які мають собак, відзначаються більшою сталістю і вірністю, ніж жінки, які утримують кішок. Чоловіки, які утримують удома кішок, і жінки, які надають перевагу собакам, — навпаки, дуже неспостійні».

Оскільки разом зі мною живе навдивовижу мудрий пес Чаррі, автоматично у мене з'являється велетенська повага і до власної особи.

Але підемо далі. Доктор психології Йоханнес Вернер нещодавно завершив роботу по вивченню жінок і собак. Він виявив, що жінки, які утримують тер'єрів, наприклад, охоче дають будь-які обіцянки, але далеко не завжди їх дотримуються.

Натомість учений схвалює тих жінок, які обирають звичайних дворняжок, оскільки такий вибір характеризує їх як людей, що не люблять зайве ускладнювати життя і знаходять спільну мову з оточенням.

Разом з тим доктор Вернер з великою підозрою ставиться до жінок, котрі утримують спанієлів, вважаючи їх схильними до зради... Цікаво, матиму на увазі.

Інші ж психологи зазначають, що любителі кішок схильні до впертості. Вони, щоправда, у більшості випадків багатші за господарів собак. У чудової кішки звичайно є чарівна господарка. До того ж найпривабливіші жінки утримують сіамських котів. Так, як і їхні улюбленці, господарки породистих кішок до дрібниць прискіпуються до своєї зовнішності.

Отак, врахуйте!

ЛЕЛЬ—психолог

СКЕРЦО ФА-ДІЄЗ МАЖОР

— Хто крайній? — цілком стандартний жіночий голос пробудив якісь незрозумілі асоціації. Щось давно знайоме. Черга на мить відвернула голови від ковбасного прилавку. Хтось випадково наступив на хвіст катеринці, і вона надривно зойкнула. Від того зойку аж прокинулася старезна мавпа, що до того моменту мирно дрімала на нагрітій сонцем покриві катеринки. Вона розплющила очі і зацьковано роззирнулася. Не помітивши жодної небезпеки, глибочею позіхнула беззубим ротом і розуміючим поглядом оцінила ситуацію. Вловивши, що до чого, раптом примружила око й іронічно усміхнулася. Потому, ніби похопившись, потупила погляд з якимось нелюдським розумінням.

Він здивовано озирнувся, наче відчуваючи на потилиці чийсь настирливий погляд. Власне, черговий черганти позаду — річ цілком звична і нічого, абсолютно нічого загрозового у тому бути не могло. Проте нашорошені вуха мобілізували усе єство. І доки голова повільно оберталася, інтелект гарячково нишпорив у пам'яті.

Упізнав її одразу. Нахиливши голову до рівня її очей, мужнім голосом визнав себе. Перше відчуття страху — цілком самозрозуміла захисна реакція — змінилося враз на флер образи. Як?! І тут у широких зіницях її очей за товстими — ні, не надто, а лише настільки, аби додавати шарму, виразності її очам і збільшувати, — за товстими скельцями у широких зіницях її очей він раптом побачив своє відображення. Однак це відкриття полегкості не принесло. Над площею знову вчулося гірке зітхання, тужливий стогін катеринки, що невимовно скаржилася на давно заіржавілі образи, по яких хтось обов'язково шарпав вряди-годи корбою — так, задля музики. Мавпа скривилася від тієї какофонії, зітхнула й собі, втерла скупі сльози — вітер виїдав очі. У розпучі прикрила голову рукою, погладила, немов жаліла сама себе, обдивилася крізь пальці натовпу, потім повернулася до нього задом і лукаво зблиснула двома ясными латочками. І лише криклива катеринка снувала і снувала свою гризоту, стогнучи всіма фібрами застудженої душі під такою ж крикливою лубковою катеринкою з яскравою, аж за серце брало, жар-птицею.

Така сама катеринка прозорилася на вітрині магазину перед самим його носом: червоні ковбаси, що аж скапували золотою товщею, рум'яні шинки, грубі кавалки сала навіть могли розбурхати апетит, якого, проте, ніхто ніколи не збирався вгамовувати. Дивився на неї і відчував щось на кшталт ностальгії. Чи провини? Раптом цілком очевидно для себе усвідомив, що колись повівся не так, може, навіть образив її. Чим? Напевне не міг би зараз витлумачити. Проте прикре почуття не полишало. Та не робив собі з того проблеми. Певною мірою вже звик. Більше того, це почуття стало його другим «я», з котрим зжився, як з сусідами по комунальній квартирі. Часом йому навіть подобалося жити з таким настроєм. Він виникав завжди, коли доводилося побачити у вітрині зоологічного магазину клітку з барвистими птахами. Гостро пам'ятав, що колись у дитинстві хотів мати таку клітку і таку барvistу птаху, але так і не спромігся купити.

Тепер інколи здавалося, що хотів її купити для того, щоб випустити. Міцний поштовх ззаду зігнав птаху з улюбленого місця.

— Давай, давай, рухайся, чого став!

Вони були у черзі. В черзі за ковбасою. Господи, як банально.

Робив вигляд, що слухає її, навіть що слухає її голос, а насправді пригадував ті часи. Вчилася на курс перед ним, познайомилися на дискотечі, потім він забажав її проводити, аби оборонити від напасників. Не мало значення, хто мав би нападати: він хотів її обороняти і все. Їхали трамваем, потім ішли пішки, потім довго стояли, зрештою почали прощатися, і він опинився у її кімнаті. Було це випадковістю чи вони того прагнули?..

Раптом йому знову страшенно захотілося пройтися з нею вулицею, зайти на каву, просто мовчки побути поруч, аби згадати той час і той настрій, і взагалі. Він так давно не переживав чогось подібного, що болісно хотілося згадати той специфічний присмак.

Вони вийшли з натовпу. Просто кинули чергу. Пішли повз крамниці і виставки, повз кам'яниці з помутнілими від часу вікнами, повз людей — увесь світ перетворився на юрбу. Їшли, як тоді, просто і невимушено, ніби забрели через невидиму стіну в інший час. Вони таки зайшли до кав'ярні, він, ніби випадково, вибрав найвишуканішу, як йому здавалося: там було досить тихо, а з-під прилавка завжди — коньяк.

Коньяк пили смакуючи, хоч він був не найліпшим, проте цілком пристойним; це вже було поза сценарієм — тоді коньяку не було, та й не могло бути — не було грошей. Замовляв ще канапки з імітацією ікри, мандарини, ерзацшоколад і, неначе перед малою дитиною, звичними жестами розгортав, обдирав шкірку, вміло розлуплюючи плід. Навіщо? Воно не їлося, але враз відчув потребу у добродійності, потребу віддавати, бути потрібним. Відчув себе таким багатим і сильним, що, здавалося, увесь світ уміщався в грудях, і він здивовано, не вірячи собі, відкрив дверцята і дав птасі волю. Зрештою кава набридла, настрої почав розвіюватися, перетлівав у сп'яніння, і хотілося вже шарпнути завісу і покласти виставі край. Важка запона диму набувала містичних обрисів. Вони асоціювалися з чимось неймовірним, жахним, навіть обридливим. Візії вихлюпувалися густо нарум'яними посмішками, що, відриваючись від носів, спливали у повітрі, чіплялися за сусідів, клейлись до липких столів, здійсмалися у чорне піднебіння стелі. Вона нарешті загасила свою сигарету, вийшла у свіжий вечір. Коньяк, дарма, що цілковито не міцний, послідовно робив свою справу, настрої став істерично-веселим, вони взялися за руки і розкуто почовгали, імітуючи ходу по осінньому листі. Ріденькі вогні астматично миготіли, він ловив краєм ока блиск її окулярів, тримав лагідно за руку. Запах листя аж забивав дух. Жартівливо лоскотучи пальцем її долоню, він вдавав, що милується шурхотом осені під ногами. Вийшли на центральну вулицю. І раптом він зрозумів, що має робити.

Вискочив на шосе, рішучим жестом зупинив машину, запросив її у салон. Сподіваного опору не було, вона сіла і назвала свою адресу. Адреса, як на диво, була тією ж. Коли сідала, виразно побачив знову її маленьку ніжку у зграбному півчеревичку, що лукаво визирав з-під дзвоноподібної спідниці. Довга спідниця з товстого полотна приглушених тонів звисала грубими фалдами, так само, як та, колишня. Він пригадав, що саме ця сукня і той малий черевичок привернули колись його увагу найбільше. Проте спогад перебила прикра за теперішньої ситуації згадка про вічну жінчину, а відтак і його власну проблему: ніяк не міг догодити їй зі взуттям. Саме тепер для таких спогадів зовсім не час. Він внутрішньо знімаків, зробив спробу пожартувати, імітуючи жести і тон якогось кіноактора з побаченого свого часу фільму, потім у темряві машини почав шукати її коліно. Робив усе якось зло, мовби мстився комусь невідомому; з третьої спроби, нарешті, досяг своєї мети. Сперся на нього всією вагою, наліг на її торс. Опору знову не було, лиш спокійне уникання. Обіцянка вдовольнила і заспокоїла його. Обхопивши рукою її талію, обтягнуту плащем, притискаючи ту талію майже брутально до свого боку, розлігся у машині і під звуки легкої музики, яку водій увімкнув, коли почалося вовтузіння на задньому сидінні, з почуттям переможця споглядав околиці.

Виходячи, кинув водієві на переднє сидіння п'ятірку. Роззирнувся. Все було так само. Раптом тверезо глянув на себе збоку: вдаючи легковажно-сп'янілого, неадекватно човгав мощеною камнем доріжкою за зграбною жіночою фігуркою. На мить його кольнуло якесь, подібне до каяття, почуття. Вже готовий був повернутися і втекти, безславно розчинитись у темряві, щезнути назавжди з дурнуватою спектаклю. Але чиясь рука владно відчинила дверцята клітки, вхопила тендітну пташину голівку і міцно затиснула.

Кімната теж не дуже змінилася з того часу. Старе — фамільне? — ліжко, якого він цілковито не пам'ятав, картини, які тепер нашорошено дивились чорними квадратами, шафа з дзеркалом, де колись вкрадливо, з лоскитливим замиранням у шлунку, спостерігав, як вона заходила після душу в довгому рушнику, а потім поволі розмотувалася, мов метелик, перше ніж прийти до нього. Все було тим же і разом з тим несло на собі якусь неправдоподібність. Його присутність явно дисонувала з інтер'єром у доброму старому галицькому стилі, зі зграбною фігуркою вишукано вбраної жінки. Сама його присутність у цій темній кімнаті, дарма що виконував у дійстві роль статиста, була абсурдною, як і дурнுவатий мотивчик, бозна-коли і де вчутий, що настирливо крутився у голові. Поморщився обридливо, зціпив зуби і раптом, дивуючись сам собі, вхопив її за плечі, рвучко обернувшись до себе, вп'явся у уста і вагою свого тіла повалив на ліжко. Те жалібно скрипнуло пружинами, зітхнуло і замовкло. Горячковими рухами розціпав пальто, гудзики светра, тремтячими пальцями зсунув під саме підборіддя ліф і глянув згори. Мить перед очима плавали червоні кола, потім її рука зів'яло впала на ліжко і полилося м'яке світло. Очі уважно і широко дивилися на нього. Він пригадав нарешті, чого очікував: колись в аналогічній ситуації вона промовила: «Я ж просила тебе...» Пригадав, як тоді збентежився, більше, ніж від вигляду жіночих грудей, які вперше так близько мав перед собою. Тепер перед ним були такі самі — аж страшно стало, — ті самісінькі груди гарної форми, навіть досконалі, так, ніби й не було отих усіх років. Дивився на

них, немов уперше бачив, не вірячи, що все діється насправді, а очі кололо перехрестя тоненьких золотих промінчиків. Потягнувся рукою до того дива, торкнувся м'якої податливої плоти. На нього цілком спокійно дивилися її очі. Аж тепер помітив, якого вони кольору. Раптом стало соромно, пекуче соромно за своє дівство. За отой наскок, за своє здивування, за розгубленість. Він підвівся, сів, втомленим жестом провів рукою по обличчю, пригладив волосся. Певний час тривала гнітюча тиша. Потім вона встала, порухом плеча поправила одяг і вийшла. До горла підкотився клубок, може, то коняк * протестував з нутра?

У дзеркалі виникла фігурка жінки, загорненої рушником. Стрункі форми були чомусь рудими, ніби вимазані солодкою патокою, що звільна спливала з розпущених кіс по грудях, стегнах, по точених литках на підлогу, теж руду, мовби складену з іржавих дощок. Видиво розвіялось, майнуло волохатою тінню і з усього розмаху упало на нього. Неначе у величезній центрифугі, з нього опадали краватка, окуляри, одяг, аж доки він став колишнім, захопленим і юним студентом. Її тіло не втраило приваби, воно стало соковитішим, шкіра еластичнішою, м'якшою, мов шерсть домашньої кішки. Воно стало ще незбагненнішим, ніби мало тугий, пружний ореол з м'якими голочками на поверхні. Відзначив це зі здивуванням, та її груди не давали часу на роздуми: вони, як і колись, стигло розбігалися навсіді і спонукали ловити себе, випорскували з рук, іронічно підморгуючи чорними очима. Знав, що мусить бути тепер ліпшим, ніж колись, бо й для чого було починати це все? Знав чомусь, що тоді був поганим, точніше, невмілим чи, може, неправним... Знав, що винен перед нею, перед усіма жінками, перед усім світом, і прагнув виправити свою вину, виправити своє невміння за будь-яку ціну. Серце таки заїдало, дихання переривалося, він давно не працював фізично. Перед очима пливли кола, мов кружальця диму від її сигарети у кав'ярні; він аж тепер зрозумів, на що вони подібні. Такими були рисунки на пір'ї у тої птиці, яку він бачив у дитинстві в зоологічній крамниці. Кола росли, напливали, вились, мов шовкові петлі, обплутували його міцним коконом, гальмували рухи, примушували густо пітніти, зашморгувалися на шії, — невже у неї таке довге волосся?

Фіолетове світло цілком знеособлювало все навколо. Воно клало цвинтарний відтінок на все — на руки, пальто, течку, стіни, мертві дзеркала вікон у рамах з облупленою фарбою, на брук і калюжі під тими вікнами. Під'їхав тролейбус, майже порожній. Сідаючи, за звичкою намацав у кишені клапоть паперу і хотів його закомпостувати, аж помітив, що там щось записано. Це був номер телефону — щойно записав його після довгих вмовлянь назвати. А може; то було не щойно, а колись? Відчуття часу зовсім зникло, зате з'явилося почуття пригніченості — похмілля, чи що? Сягнув рукою до течки і видобув пляшечку з таблетками. Те паршиве відчуття не зникло. Воно перелилося в дзвін у голові, сахаючись холодних скронь, і поволі вимальовувалося у майже зриме почуття провини. Він з усіх сил намагався зрозуміти, що з ним діється, і раптом пригадав, що так і не купив ковбаси.

М. Львів

«ГРУПА А»

Еротичний театр «Група А» Євгена Морозова, на відміну від інших творчих гуртів, наполягає на неодмінному соціальному навантаженні своїх вистав. Напевне, в цьому є сенс: нам надто довго втоюмачували, що людина — особина насамперед соціальна, і кохатися ми маємо, лише виходячи з класово-партійних інтересів...

Фотокореспондент Василь ПЯСЕЦЬКИЙ представляє кілька сцен, у яких зайняті актори київської «Групи А».

Іван КОЗАЧЕНКО

Ти вся нага, немов зернина,
облушена з осінніх снів...
А з-за плечей безумна днина
летить, як білка по сосні.

Не треба! Стій! У пащі неба
ми всі — супутники малі.
Сосни система коренева,
мов павучечок у смолі,
що потонув би в темній гущі,
але жага всевладна рве
з Землі, як трави проминуці,
сузір'я творячи нове

з німого спеченого груддя,
і сіє в сиву мерзлоту...
Щоб виколисати на грудях
тебе, зернину золоту.

Ігор КАЛИНЕЦЬ

тієї ночі нас наздогнала погоня
щемливих поглядів і тільки
нам зрозумілих слів

тієї ночі твої вуста закінчувалися
як море приливом і відпливом

тієї ночі твої перса виносили
на червоних вістрях зблукалі
рибини пальців

тієї ночі безмежна глибін
лона поглинула трьох мене
вчорашнього нинішнього і
завтрашнього

Вікторія СТАХ

плоди екзотичні й химерні створіння
із ночі
гуртом наді мною нависли в ослизлу
цю зиму
я не жену їх не маю бажання на прощу
йти як ходила колись напівжінкою —
напівдитиною

прощу знаходжу у нашому спільному тілі
в його екзотичних плодах і химерних
створіннях

прощу знаходжу у вірі твоїй безконечній
в мою жіночість в мою теперішність в мою
прийдешність

прошу прости оце прагнення вічної прощі
просто долоні свої простягни обхопи мене
прошу
стисни коліньми і в танцеві цім найсолодшим
в лоні моєму плекай нашу пристрасну прощу

Марко МОВЧОК

САД МАРКІЗА ДЕ САДА-2

Ідьмо, Галю, з нами,
з нами, козаками...

я — ескадрон махновців.
— хочеш?

я коні ставлю коло хати
тебе я ставлю — серед хати
й благословляю починати:
нас двоє — на твій зад і перед
(о, яблука, пружні й зелені!)
ще двоє — в рот тебе годують
гірким густим гарячим медом
(о, той язик твій електричний —
він лиже леза ятаганів!)
ще двоє — в ямки, де ключиці...
а дев'ятьом дістались перса
(як дітям — пироги з калиною
ще п'ять — ті на живіт твій пишний...
ще семеро — на ясну спину
(пух золотий поміж лопаток!)
ще чотирьом даєш ти руки —
і в пригорщі солоні сиплють
важкі горіхи поцілунків!
ще десять — моляться колінам...
галопа — до ранку!
ніжна бранко
я — ескадрон махновців
— хочеш?

Андрій ГАРАСЕВИЧ

П'ЯНИЙ ВІРШ

Посипались в курник сріблясті зграї,
Блакитну чашу місяць не допив.
Летять в туман надщерблені трамваї,
Хитаються будови і стовпи.

Пливе земля у простір неспокійна,
Надранні хмари — просять у танок.
Я п'яний щастям і вином подвійно
і величаю щастя і вино.

І згадую. А з споминами лунко
Пливе у безвість пісня білих ніг,
Цвітуть в кутках забуті поцілунки
і тиха пристрасть пестощів твоїх.

Міцну любов я вихилив і випив,
і кинув чарку у нічний туман.
Збираю квіти, що колись розсипав
Невтомний і зрадливий Дон Жуан.

Анатолій МОЙСІЄНКО

Благала: перейди мою ріку,
Таку жагучу і таку нестримну...
А він не знав ні Риму ані Криму,
Ні мідних труб не знав ще на віку.

І думав, що ступити в ту ріку —
То й буде ледь не восьме чудо світу.
— То вітром хоч — в мос жагуче літо,
У вітер мій в пекучім сповитку.

І вітром він не був. Печаль таку
Й при собі не сила вже носити...
Й сама виходить з себе, щоб наситить
Свою сльозу, солону, аж гірку,

Аби й перед сльозою не змаліти
В благанні: перейди мою ріку.

Слава ЛОКІС

ЖИТІЄ ПОЕТКИ

Ти кажеш:
то гаразд, що ти обіцяла
народити для свого законного чоловіка
сина.
То лихо
що ти обіцяла народити другому коханому
двох синів.
То злочин,
що ти обіцяла привести для мене доньку
(донька народжується од надмірного
гвалту,
так необачно я мовила,
коли найдужче тебе кохала).
Кажеш:
якщо я це зроблю,
ти відчекрижиш мені голову
і згвалтуєш іще живу і вже мертву.
Тому я народжу для тебе дебіла,
і ти, гвалтуючи мене,
ще живу і вже мертву,
не дізнаєшся,
що є гаразд,
що є лихо,
що злочин,
що злочин,
коханця.

Дарій КУМ

Я жінкою цією володів.
Утіхи мав з досвідченої плоти.
Хрен, як рефрен, перистий і гнідий
Розвішую на плоти.

А жінка спала. По Чумацьким Шляху
Розхлюпались її пітні цицьки,
і товсті стегна, по-простому ляхи,
іще здригались, мов хрупучий кінь.

І знову ночі недоспять,
І знов скалу отсю лупать,
Блукать в п'яті, неначе астероїд,
Де опочив п'яний сперматозоїд,
Де полягла колись їх ціла рать...

Ольга КАТРИЧ

ШЛЯХЕТНІ ЗАБАВИ

Дискретний рух зап'ясть в перлинах.
Келишки. Вуса. Дим. Вуста.
Галантних знаків пантоміма.
Розмов натужна висота.

Удари вій в низькі декольти.
Удари вин в натужний текст.
І перехід на *vivo molto*^{*}
До розділу «Шляхетний секс».

^{*} *vivo molto* (італ.) — дуже жваво; застосовується як музичний термін для позначення темпу.

Назар ГОНЧАР

ГО-О-ОЛ

одне одного беремо в оберемок
! як пригубимось
ти — мій притулок
я твій
! ти така ласкава
! а яка цікава
твоя циця права
тобто ліва
то права — моя рука
! а яка ти ніжнонога
між
нами
нема
нічого
бо
ми
єдиний
цілунок

1001 ВІРШ ДЛЯ ШАХРАЗАДИ

Фото Костянтина ЄГОРОВА

Зірки та Зірочки

СЕРГІЙ КРИЛОВ: «ПОЛЮБІТЬ СЕБЕ»

— Коли б природа подарувала мені нагоду стати жінкою — був би лесбіянкою. Прикро, що ніколи такого не відчую. Я можу собі уявити, як жінка кохає іншу жінку. А ще мені подобаються жінки із ніжною шкірою.

— А ви погоджуєтеся з думкою, що по-справжньому кохати дано далеко не кожному?

— На мою думку, взагалі нікому не дано кохати. То люди для спрощення вигадали таке слово: любов.

— Що ж дано?

— Закохуватися. Ось що, на вашу думку, означає — «любити»? Я, наприклад, люблю свіже молоко. Шоколад з горіхами дуже люблю, напій «Фанта» обожнюю. Люблю блакитний колір за те, що він саме такий і ніколи не стане червоним. Стану сліпим — уже не буду його любити, навпаки, почну ненавидіти... От і все. А людина серйозно змінюється: сьогодні вона така, а завтра — зовсім інша.

Мені, наприклад, досить нудно спілкуватися із колегами по цеху: глибокої розмови, як правило, не виходить. Вона буває нормальною, тобто звичайною. А хочеться іншого. Хочеться, щоб ось ви, наприклад, прийшли до мене і виявилися настільки цікавим співрозмовником, щоб я повністю забувся і розчинився у вас. Це щастя. А його формула: знаходячись із коханою (коханим), ти вже ні про що не думаєш. Коли ж починаєш згадувати, що пісню треба

написати або кудись піти — все, ваш контакт — дрібниця. Для щастя будь-кому з нас потрібна тільки одна людина. Тільки та, яка не зможе жити без вас.

А взагалі, щастя не є чимось постійним.

Сьогодні, припустимо, ви закохані у Володю, але він через тиждень учинив щось погане, і ви його розлюбили. Потім покохали досить симпатичного хлопця Васю, але він через місяць поцупив у вас ланцюжок і каблучку. Відповідно, ви його теж розлюбили. І це цілком нормальний процес. Це — досвід.

— А ви влюбливий?

— Скоріше велелюбний. Не закохувався, а вступав у контакт. Дивно. Правду каже гороскоп, що Діва (а це мій знак) ставиться до кохання як до спорту. Самостверджується через нього. Певною мірою це залишилось і сьогодні, тільки цінності змінилися. Раніше я дивився на красивий бюст, на волосся і ноги, на очі... Тепер для мене на першому місці інтелект. Із дурнями я взагалі не можу спілкуватися. Якщо через дві хвилини виявляється, що красуня — дурапа, уся цікавість до неї зникає.

— У вас велика сім'я?

— Маленька. Дружина Люба (українка, до речі) і я.

— А Люба вийшла за вас заміж, коли ви вже були зіркою?

— Ні, ми одружені 11 років. Це дивовижна жінка. Люба

з тих, які мені по-справжньому подобаються. Вона весь час ніби доповнює свого чоловіка, важить, наприклад, 48 кг.

Можливо, у нашій сім'ї незабаром з'явиться поповнення. Я ж з цього приводу настроєний скептично. Одного разу журналіст запитав мене: «А чому у вас дітей немає?» В мене, до речі, є дванадцятирічний син від першого шлюбу. Пам'ятаю, тоді зопалу вигукнув: «Не хочу дарувати цій державі ще одного громадянина». Хоча, розумієте, природа — вона ж сама розподіляє усі терміни.

— Чого вам не вистачає?

— Мені якось тісно. Постійно відчуваю дискомфорт, а це ненормально. Людина має право жити так, щоб їй було комфортно. Ось, наприклад, їдеш у машині, і там тепло, грає музика. Це нормально. Я, мабуть, не відчуваю головного — свободи. Мені постійно хочеться чогось нового, хоча чого саме — визначити не можу. Часто уявляю собі таку картину: узбережжя моря, тихі хвилі, на горі невеличкий ресторанчик з відкритою терасою. Оркестр грає мій улюблений традиційний джаз, а на веранді сиджу я — у білому піджаку і чорних брюках. Мабуть, там я знайшов би повний душевний і фізичний комфорт.

— Через те ви і погодилися зіграти роль Остапа Бендера в кіно?

— Справді, у новому фільмі, який знімає Василь Пічул, я граю Остапа. Картина так і називається: «Остап. Історія кохання». Вона про відносини між великим комбінатором і Зосею Сницькою. Я навіть кінопроби не проходив — режисер побачив Бендера саме таким... А Паніковського грає геніальний Станіслав Любшин.

Ми знімали сцену над могилою Паніковського. Я там надаю останнє слово Балаганову, а сам вирушаю за мрією вже один. І підіймаюся на дуже крутий і високий насип, а на мене мчить величезний паровоз. Бендер зупиняє його, наче таксі... Те, що Остап мріяв про Ріо-де-Жанейро — не є мрією. Це ілюзії. Що б я робив у Америці, коли б закінчилися гроші? Закінчилися, припустимо, через рік. А навколо мене живуть 99 відсотків людей, яким від мене нічого не треба. А це ж катастрофа, коли від тебе нікому нічого не треба.

— А тут ви відчуваєте себе забезпеченою людиною?

— Як сказати... Порівняно з іншими зірками — жебрак. Але, розумієте, я не можу постійно їздити на гастролі, як ті ж такі зірки, не можу перетворити власну роботу на конвейер, не можу тривалий час працювати без перерви. Звідси і результат: навіть власної квартири не маю.

— А я десь чула, що ви збиралися вести «Хіт-парад Останкіно», передачу на заміну традиційної «Пісні року»?

— Мене запросили готувати сценарії і вести цю передачу. Я все зробив, записав програму... викликають Крилова до серйозної солідної людини, яка на телебаченні займає досить відповідальну посаду. Ось тут я побачив, як людина може брехати просто в очі, навіть не надягаючи маски. Спокійно. То жадливий стан, і я сказав людині, від якої залежав: «Руки вам більше не подам». І не подав.

— Хіба ви ще не звикли до суцільної брехні?

— Кожна людина живе за своїми принципами і вважає їх справедливими. І я так само. У житті, наприклад, ніколи не брав і не давав жодного хабаря, хоч як дивно це звучить: усе, що маю, досягнув чесно.

— Я так розумію, що з вашими принципами не всі погоджуються.

— Звичайно, але я заробляю гроші власною працею. А ось ті, хто може «розкрутити» мою роботу, якось допомогти, наприклад, деякі працівники радіо і телебачення, теж хочуть жити краще. Їхні посади високі, чим ці люди відверто користуються. Коли мене запрошували стати співавтором тієї передачі, тобто запрошували як творчу одиницю, попередив: «Тільки давайте чесно». Зі мною ніби погодилися, але далі — ідею використали, а я сам зі своїми

принципами їм почав відверто заважати. Я ж сказав: «Хочете жити за своєю філософією — живіть. Тільки, будь ласка, без мене». Розумієте, я в житті хочу бути чесним. А могло вийти так: мої друзі-співачи мусили б давати гроші, щоб потрапити до цієї солідної програми. Давати не мені, іншим, але ж я ніби в одній із ними «компанії». І десь мимохіть люди могли думати, що заплатили і Крилову. Це страшно, я так не хочу.

— А вам хтось допомагав «пробитися» і чи робили це безкорисливо?

— Пісні і вірші я писав ще у школі. До нас у Тулу на гастролі приїздило чимало співаків, і я якось набрався хоробрості, пробрався за куліси до Леонтєва і пояснив, що хотів би показати йому свої пісні. А він мене ввічливо так... послав. І пісні навіть не подивився. Так неприємно було, що він навіть не подивився. Але через три роки вже Леонтєв прийшов до мене за куліси і сам попросив пісні. Я про той випадок нагадав, він його, звичайно, не пам'ятав. «Вибачай, — каже, — у мене важкий період тоді був, запій...»

З Аллою Пугачовою ми кліп записали «Здрастуйте, Алло Борисівно», за що я їй дуже вдячний. Вона тоді навіть до моєї однокімнатної квартири приїхала. Я хвилювався страшенно...

А так, щоб серйозно допомагати... Може, хтось і хотів, тільки я не пригадую. Мабуть, таких людей немає. Є люди, з якими раджуся, хоча взагалі намагаюся нікого не наслідувати і розвиватися автономно. Тому дістаю величезну насолоду від спілкування із серйозними драматичними акторами, такими, яким свого часу був Євген Олександрович Євстигнєєв, якими є Євген Павлович Леонов, Армен Борисович Джигарханян, Леонід Куравльов... Вони — мій орієнтир.

— Ви любите театр?

— Ні, хоча й закінчив акторський факультет театрального інституту. Театр для мене — це все одно неправда, хоча й написана геніальним автором. А ось перед мистецтвом перевтілення і перед людьми, які його опанували, голову схиляю.

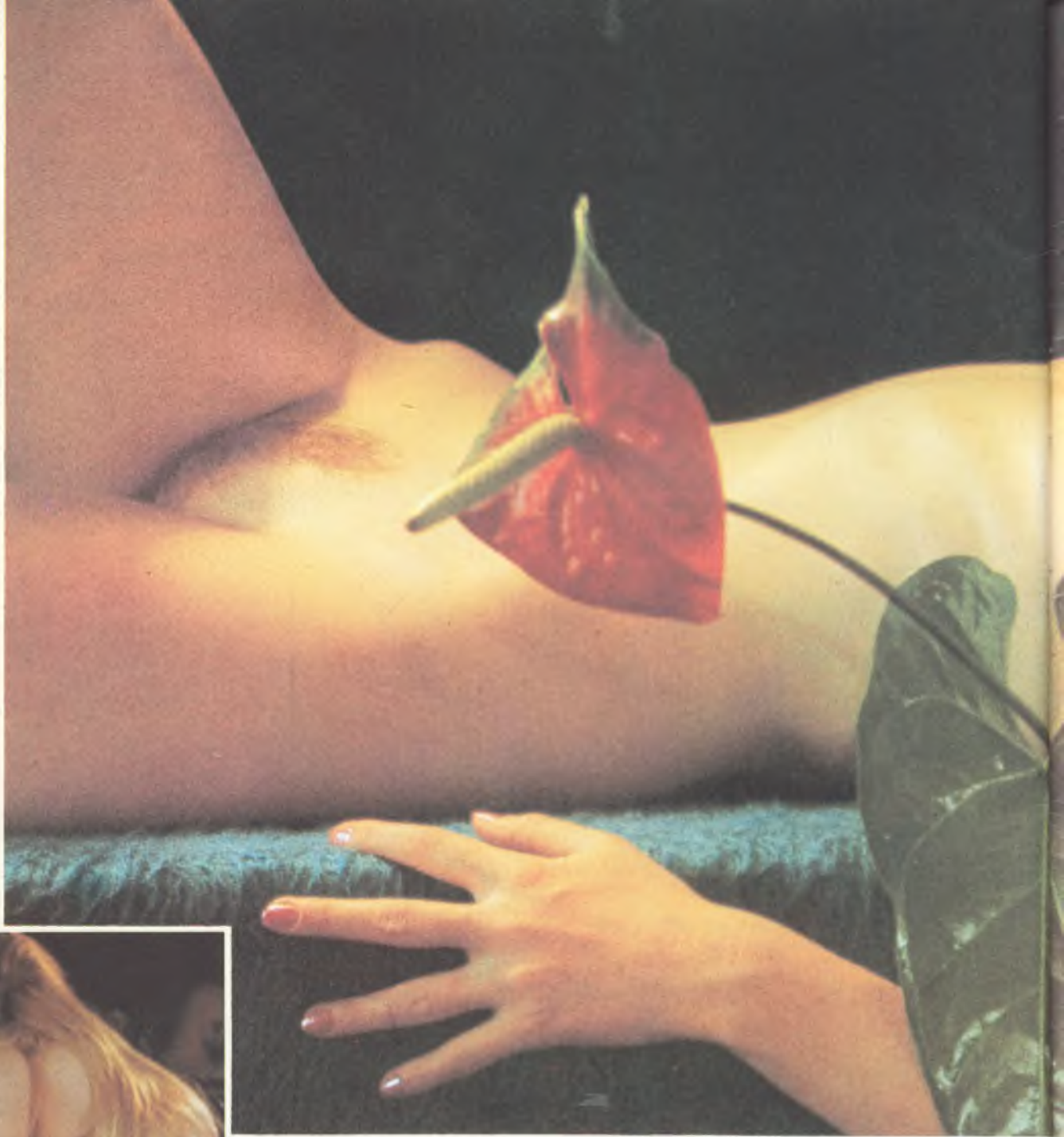
Я сам сьогодні ніби перейшов у інше русло. Мені вже не цікаво розповідати про себе — хочеться дізнатися, які ви. Хочеться довірливої розмови, такої теплої і довгої... Це як, наприклад, роздягнути дівчину і сказати: «В тебе красиві груди». І все. І не торкатися її. Хочеться глибини, але немає. Якось порожньо.

Ми постійно на щось чекаємо і сподіваємося. На те, що буде краще і веселіше. Але забуваємо, що життя минає і комфорт повинен бути сьогодні, зараз, цієї миті, а не десь там, через п'ятирічку. Тому людина у нашій країні повинна зрозуміти: тільки вона сама може зробити своє життя цікавішим, нормальним. Наприклад, не хочеться спілкуватися з кимось — не спілкуйтеся. Не хочеться чогось — не робіть. Пожалуйте себе. Полюбіть себе! Шкода ж прожити вхолосту.

Я не вірю у теорію Дарвіна. Вірю в інші планети, і коли зустрічаю близьку за духом людину — знаю: вона родом з моєї планети. Ми мало що знаємо про інші світи, але так само мало знаємо і про нашу людську цивілізацію. Через те — війни, конфлікти. Я дуже хочу дізнатися, як виникла наша Земля і чому жінка народжує дитину. Не сам процес запліднення і ділення клітин, а щось інше, вище, світліше за цю анатомію.

Заздрю тим, хто твердить, що літав у космос і зустрічався з інопланетянами. Серед тих, хто розповідає, зустрічаються, правда, чимало дебілів, які відверто брешуть. Але є такі, що говорять щиро. І я їм вірю. Вони цілком нормальні люди, просто з ними ось так трапилося. Можливо, то був сон. Хоча навряд. Це все від наших ілюзій, і тому хочеться в них вірити. І це нормально.

Інтерв'ю взяла
Ольга ВОЛОДИМИРОВА
Малюнок Юрія КОПОМІЙЦЯ

ФОТОМОНОЛОГИ

Сказати, що у світі мене приваблюють виключно жінки, було б — неправдою. Хвилює багато й інших речей, часто різних і суперечливих.

Реалізувати себе можу через вірші, коротку прозу. Беручись за фотоапарат, прагну рідийти за межі буденності і звичності. Іноді це вдається — через підсвідоме кодування почуттів різноманітними символами. Це досить поширене явище в живописі і фотографії. І навіть коли доводиться тлумачити зображене (що досить складно, бо ж і фотографую для того, аби спілкуватися мовою фотографії, а не іншою), це не означає мою невдачу як фотографа чи нетягнутість глядача. В кожного своє сприйняття дійсності. І коли мої роботи, хай і не до кінця зрозумілі, але подобаються, — то вже невеличка перемога.

Сергій СЕКРЕТОВ,
випускник Київської незалежної
академії фотомистецтва

ІВАН ЛУЧУК

ONLY FOR YOU*

(Вінок сонетів)

Постукала у двері тихо-тихо,
Немов боялась настроїв перебити.
Я подивився в очко, та на лихо
Не зміг у нім нічого додивитись.

Дивився в очко і сливе не дихав,
Ввижались в коридорі сталактити,
У скронях навіть пульсування стихло
І око безпорадне хтіло вити.

Я знав — хто за дверима там шурхоце,
І відав, що вона від мене хоче.
Від неї я також хотів того ж,
Мене уже не пробирала дрож.

Рішучий я не тільки на папері —
І я відкрив свої скрипучі двері.

І я відкрив свої скрипучі двері,
Впустив її до себе до покою,
Став готувати каву і в етері
Розлилась пахоц, що її густою

Робила пара з кави, ефемерій
Присмачена парфумною луною.
В моїй кімнатній мікросфері
Все пойнялось чудною пеленою.

Ми пили каву, їли чоколяду,
Передчуття вдихали наші пори
І ніби знехотя стрічались зори,
Готові до піднесення і спаду.

Без ліку натяків — стонадцять серій,
Щоб ми могли піддатися химері.

Щоб ми могли піддатися химері,
Вже небагато нам було потрібно.
Жарівка глипала на нас зі стелі,
Скляна блистала люстра, наче срібна.

Вона сиділа в темному светері,
В легкій спідниці, що сягала рівно
До філігранних литок, а мізерні
Три гудзики пишалися осібно.

Я приступився ближче і руками
Обвив її ніжніше, ніж давун, —
Вона замружилася від нестями,
Здригнувшись сотнею солодких лун.

А я відчув, як той в мені задихав,
Що налітає наче наглий вихор.

Що налітає наче наглий вихор?
Те, що сидить до часу невимовно,
Чому мовчить задовго дуже прикро,
Що набухає часом повнокровно.

Але якщо вже налетить, то звикло
Заволодіє всім єством гвалтовно
І забурлять усі бажання дико,
Усі твої інстинкти поголовно.

Тоді ти переслідуєш мету
Себе осолодити, а партнера
Віднести у епоху золоту,
Перед якою блідне й злотна ера.

Щоб нам озадовольнитись велико —
Усе навкруг, немов німе, припишло.

Усе навкруг, немов німе, припишло,
Лише вібруючи із нами в такт,
Все попереднє і майбутнє зникло,
В чеканні здійснення напруживсь факт.

Уста до уст, і видихом і вдихом
Наповнюєм, спорожнюєм, і так
Шалене збудження нас охопило.
Ось-ось відбудеться вже перший акт.

Вже на тобі ні светра, ні спідниці,
Ні станика, ні майточок нема,
Соски розбухлі, сп'янені очиці,
Закучерявлений шумить лиман.

Крім нас нікого у життєвій сфері —
Ми як палкі відлюдники в печері.

Ми як палкі відлюдники в печері,
І стримання і стид — це не для нас,
Ми чисті, як кольори на пленері,
Сягнули збудження найвищий клас.

Недавно ще, гуляючи у сквері,
Чи припускали ми, що прийде час,
Як наша пристрасть, наче вітер прерій,
Чи то степів, влітатиме в екстаз.

Ось входжу я поволі, обережно
У лоно, що мене бажає дуже;
Розширює її світи безмежно
Мого входиння диво харалужне.

Ми не відчуємо потреби ферій,
Заживши у своїй кохальній ері.

Заживши у своїй кохальній ері,
Зливаємось в одно, боги вогнисті,
Ми невідкладні вже ніякій скверні,
Для нас тіла, як дух, кришталю чисто.

Вже нам немає діла до вечері,
В нас апетити інші — пломенисті,
І забаганки в нас тепер штудерні —
Як розкоші нам досягнути висі.

Цілованню нема кінця і краю,
Кожнісінької п'яді прагнуть губи,
І вже чи втримаюсь — не знаю,
Щоб жартома в гузно не вп'ясти зуби.

Коли бурхливо, а коли притихло
Навзаєм розкриваємсь столико.

* Тільки для тебе (англ.).

Навзаєм розкриваємсь столико
У переливах доторків і рухів,
То ніжним стогоном, то тихим криком
Доходять пестоші до наших слухів.

Короткий час минув, як я із риком,
Подібним до грімких небесних звуків,
Глибинно оросив її зі смиком,—
Як знову живчика зростає стукіт.

Холоне в животі, а по колінах
Тоненькі струми легко пробігають,
Лоскоче в вухах, терпне піднебіння,
Хребет і лікті тихо знемагають.

Кристалом буде стан мій хаотичний,
Як обує нас приплив ліричний.

Як обує нас приплив ліричний,
Зникне зникне, явне об'явиться,
Відкриються справдішні нам обличчя,
Які дотіль скривав нам світ безличний.

Етичне все, що наше. Неетичний
Той світ, в якому часто нам крутиться
Приходиться, сховавши справжні лиця;
Той світ, до справжніх почуттів драстичний.

У цій кімнаті, в ці чудні хвилини
Ми спиритично рушимо той світ,
В якому першопотяги людини
Відігнано в напівзабутий міт.

І серед свіжозрушених руйн
Ключі знаходимо від всіх таїн.

Ключі знаходимо від всіх таїн,
Від щоякнайінтимніших букетів,
Коли у зближення стрімкому леті
До сьомих розкриваємся колін.

В багатогранні пестошних вимін
Ми дуже схожі на тонких естетів,
Що в любовцях не визнають секретів,
І вже як люблять — то зі всіх сторін.

Чоло поцілувала, вухо, ніс,
Щоку, а далі шию, груди далі,
Живіт, пупець і того, що підніс
Свою персону грату гарту сталі.

Коли підхід вже надто еротичний,
Кохання триб тоді нам вадить звичний.

Кохання триб тоді нам вадить звичний,
Коли ми прагнем злетів колосальних,
Коли хотіння нам безмежжя зичить,
Коли надміру струменів повальних.

Отож, мій друг, слуга мій симпатичний,
Опісля пестошів лизально-цілувальних
Занурився у орган той практичний
Із функцій безліччю універсальних.

Губами в русі стиснутий пружкими,
Він піднебіння різкоплинно пестив,
Язик все ластився, пустивши слини,
А глотка сприйняла кінець фієсти.

Із надлишком хотіння і умінь
Ми прагнемо і змін і перемін.

Ми прагнемо і змін і перемін,
Щоб все мінялось плавно і невпинно,
Щоб все верталось хоч десятеринно,
Хай чується простір і відгомін.

Тоді до нас не завітає сплін,
Як будемо сповідувати чинно
Теорію про те, що безневинно
Вмістився всесвіт в межах наших стін.

Цей всесвіт — Богом дане щастя,
Вся широчінь чуттів і почуттів,
Та відданість, яка стократ воздасться
У безлічі майбутніх ще боїв.

Бо вічні й незнищенні в нас трофеї —
Апофеоз, зеніти, апогеї.

Апофеоз, зеніти, апогеї,
Провалля, прірви, нурки, схили, спади.
Таке життя, на то немає ради,
Ми ж люди, не опудала з музеїв.

Відчули вже, в любові впрягшись шлеї,
Все розмаїття радості й віради.
Ми тішимся благословенням Лади —
Натхненниці, богині, жінки, феї.

Ще перед нами цілі маси втіх,
Обширне поле гарцювань уяви.
Ідей з колінцями великий міх,
Фантазій різних широченні лави.

Це наше спілкування, по ідеї,
Амброзія для мене і для неї.

Амброзія для мене і для неї —
Це ми самі, це разом ми обое.
Наразі не зрікаємся своєї
Чудної спілки, хоч і не чудної.

Бо як без спілки жити нам цієї?
Якщо розірвем з голови дурної,
То не знайдем такої панацеї,
Яка одне без другого загоїть.

Та ще не все. Це тільки увертюра.
Ми й далі будем вірні нашій Ладі.
Керують нами — світлий дух, натура,
І ми самі, чому ми дуже раді.

Зрадів би знову я, якщо б ти — хі! —
Постукала у двері тихо-тихо.

ПОСТУКАЛА У ДВЕРІ ТИХО-ТИХО,
І Я ВІДКРИВ СВОЇ СКРИПУЧІ ДВЕРІ,
ЩОБ МИ МОГЛИ ПІДДАТИСЯ ХИМЕРІ,
ЩО НАЛІТАЄ НАЧЕ НАГЛИЙ ВИХОР.

УСЕ НАВКРУТ НЕМОВ НІМЕ ПРИНИШКЛО.
МИ ЯК ПАЛКІ ВІДЛЮДНИКИ В ПЕЧЕРІ,
ЗАЖИВШИ У СВОЇЙ КОХАЛЬНІЙ ЕРІ,
НАВЗАЄМ РОЗКРИВАЄМСЯ СТОЛИКО.

ЯК ОБУЄ НАС ПРИПЛИВ ЛІРИЧНИЙ,
КЛЮЧІ ЗНАХОДИМО ВІД ВСІХ ТАІН,
КОХАННЯ ТРИБ ТОДІ НАМ ВАДИТЬ ЗВИЧНИЙ,
МИ ПРАГНЕМО І ЗМІН І ПЕРЕМІН.

АПОФЕОЗ, ЗЕНІТИ, АПОГЕЇ —
АМБРОЗІЯ ДЛЯ МЕНЕ І ДЛЯ НЕЇ.

АБЕТКА АСТРОЛОГА

ШЛЮБИ ВЕРЩАТЬСЯ НА НЕБЕСАХ

РАК (22.06 – 23.07) — РАК

Два Раки, як правило, не мають можливості близько познайомитися, оскільки кожен сидить у своїй «норі». Але, якщо все-таки поберуться, то прекрасно вживаються, оскільки вони добре відчують стан одне одного, однаково сприймають оточуючий світ. У взаєминах вони по-материнськи турботливі, але їх цілком дитячі примхи можуть серйозно впливати на спільне подружнє життя.

РАК — ЛЕВ (24.07 – 23.08)

У Рака й Лева істотна різниця в темпераментах. Лев любить бути в центрі уваги й покоряти всіх, він не може жити без товариства. Його бурхливе життя залякує обережного домосіда-Рака. Можливий шлюб з матеріальних міркувань. Рак може бути потайним коханцем Лева. Він уміє створити Левові спокійну атмосферу, коли той втомлюється від суєти світського життя. Можливі великі витрати на примхи Лева.

РАК — ДІВА (24.08 – 23.09)

Якщо Діва може не зважати на непостійність і певну неакуратність Рака, то їхній союз може бути щасливим. Ракам імponує практичність Диви, її щирість і тонка емоційність. Для обох знаків дім,

діти, сім'я багато значать у житті. Їхні сексуальні темпераменти, як правило, співпадають. Для Рака і Диви характерні також і дружні взаємини і плідотворна громадська діяльність. Діва може бути хорошим секретарем, якщо Рак начальник. Для налагодження тісного контакту корисні прогулянки й спільна літературна діяльність.

РАК — ТЕРЕЗИ (24.09 – 23.10)

Ці знаки можуть тихо, спокійно існувати, якщо Терези будуть терпляче прощати примхи і непостійність Рака. Їхній союз сприятливіший, коли Рак — чоловік, а Терези — жінка. Але можливий легкий дисонанс через відносну емоційну холодність Терезів. За умови досягнення цими знаками стійкого становища в житті їхні взаємини в шлюбі стабілізуються. Рак може допомогти Терезам добитися популярності.

РАК — СКОРПІОН (24.10 – 22.11)

Рак — Скорпіон — це яскравий і глибинний зв'язок за умови, що Скорпіон буде поміркованим. Сексуальні темпераменти співпадають. Рака приваблює в партнерові його прихована сила й енергія, а сам він допомагає Скорпіонові краще зрозуміти світ. Загострена емоційність обох може ускладнювати їхні взаємини. Можливі драматичні романи з фейерверками пристрастей. Для них корисна сублимація сексуальної енергії в різні види творчості.

РАК — СТРІЛЕЦЬ (23.11 – 21.12)

Емоційна гармонія Рака зі Стрільцем можлива лише за умови короткочасного спілкування. У великих дозах Стрілець дещо незатишний для Рака, підвищена вразливість якого відбивається на їхніх взаєминах. Стрільцеві властиво диктувати свою волю і владу, та Рак ховається в свій панцир. У них хороша сексуальна сумісність. Шлюбні стосунки надзвичайно бурхливі: виявлення дружніх почуттів, незаслужених докорів, великого кохання і великих розчарувань. Стрілець часто займається питаннями здоров'я і професійної діяльності Рака.

РАК — КОЗЕРОГ (22.12 – 20.01)

Їхній союз можливий, якщо Козерог не дуже похмурий і достатньо турботливий, а Рак не схильний створювати хаос довкола себе. Але частіше Козерог намагається диктувати свої закони й «упорядковувати» Рака відповідно до своїх уявлень. Та Рак не витримує ніякого тиску й уникає будь-якого насильства. У шлюбі такі стосунки призводять до конфліктів і взаємного відчуження. Сексуальні потреби не співпадають.

РАК — ВОДОЛІЙ (21.01 – 19.02)

Знаки Рака і Водолія — майже антиподи. Єдине, що може їх об'єднувати, — божемне середовище, до якого пристають окремі бродяги-Раки. Звичайний Рак-домосід почувається незатишно в космічних просторах Водолія. І все-таки їх тягне одне до одного. Водолій — цікавий сексуальний партнер, оскільки викликає в Рака бажання пофантазувати. Шлюб майже неможливий, бо Водолій практично не втримаєш вдома, а Ракові для щастя необхідна тиха домашня ідилія. Шлюб може триматися доти, доки терпітиме Рак.

РАК — РИБИ (20.02 – 21.03)

Між знаками Рака і Риб існує тонкий емоційний зв'язок. Їх союз можливий на основі спільності духовних й інтелектуальних інтересів. Сексуальні взаємини можуть складатися гармонійно. Спільне існування Рака й Риб зовні може виглядати малодинамічним, відзначатися хаотичністю і заплутаністю життєвих ситуацій. Тривалі морські подорожі і спільна релігійна діяльність можуть зміцнити їхні взаємини.

ЛЕВ (24.07 – 23.08) — ЛЕВ

Тенденція цього знаку — самостверджуватися на фоні партнера — робить спільне життя двох Левів проблематичним. Злиття сексуальних темпераментів може викликати виверження вулкану або викликати землетрус. Пара Левів здатна «залазити по вуха в борги» і навіть повністю розоритися. В цьому шлюбі, як правило, народжуються яскраві й талановиті діти, але часом «вино переходить в оцет».

* Продовження. Початок: «Лель» №3 – 4

ЛЕВ — ДІВА (24.08 – 23.09)

Союз Лева і Диви можливий тільки на основі інтелектуальних інтересів і спільної творчості. Діва надає Левові стійкості в матеріальній сфері. Проте, Лева, особливо Левицю, дратує дріб'язковість і в'дливність Диви, а її кокетство викликає в Лева приступи ревності. Сексуальні темпераменти різні. Навіть темпераментна Діва видається Левові надто холодною.

ЛЕВ — ТЕРЕЗИ (24.09 – 23.10)

Знаки Лева і Терезів об'яють гармонійний союз з теплими дружніми взаєминами. Світська пишність Лева викликає в Терезів захоплення, а Лева приваблює внутрішня гармонія і доброзичливість Терезів. Можлива спільна діяльність у сфері літератури й мистецтва. Прогулянки в музеї і на виставки сприяють їхньому зближенню.

ЛЕВ — СКОРПІОН (24.10 – 22.11)

Знаки Лева і Скорпіона відчують сильний фізичний потяг. Скорпіон, володіючи внутрішнім сексуальним магнетизмом, відчуває сонячне притягання Лева. Лев, як правило, орієнтує Скорпіона на досягнення спільних життєвих цілей. Але спільне існування проблематичне, оскільки їм дуже важко з'ясувати, «хто ж вдома хазяїн».

ЛЕВ — СТІЛЕЦЬ (23.11 – 21.12)

Зовні від союзу Лева й Стільця прекрасне враження: гармонійні стосунки, хороше взаєморозуміння і сексуальна сумісність. Лев і Стілець прагнуть яскравих вражень. Проблеми в їхньому житті можуть виникати на ґрунті взаємної невірності або прагнення до лідерства. Для їхніх взаємин характерне суперництво в інтелектуальній області. Разом вони можуть досягти успіхів у багатьох починаннях.

ЛЕВ — КОЗЕРОГ (22.12 – 20.01)

Якщо Лева не пригнічує надмірна суворість Козерога, то між ними можливий гармонійний союз і хороша сексуальна сумісність. Лев дає Козерогу життєвий імпульс, підтримує його матеріально. Козерога приваблює благородство і щедрість Лева. Але якщо це всього-на-всього роль — розчарування Козерога може стати для нього життєвою трагедією. Можливі проблеми із здоров'ям або в професійній діяльності.

ЛЕВ — ВОДОЛІЙ (21.01 – 19.02)

Союз Лева і Водолія — це сильне енергетичне притягання двох абсолютних протилежностей. Водолій — сцена для самовираження яскравої натури Лева. Але світський тип Лева дисгармоніює з демократично-богемним типом Водолія. Прагнення Водолія до незалежності й свободи в коханні викликає у Лева різкий протест. Шлюб можливий, якщо обидва знаки відзначаються мудрістю й натхненням. Можуть виникати проблеми із спільним майном або майном батьків.

ЛЕВ — РИБИ (20.02 – 21.03)

Емоційна натура Лева, яка постійно самотверджується, може вдало доповнювати «глибоководну» натуру Риб. Між ними можливий гармонійний зв'язок, який підвладний несподіваним і таємничим колізіям. Для Лева кохання до Риб може стати фатальним і довести його до душевної (або фінансової) кризи. Різниця в темпераментах цих знаків велика. У спілкуванні часто йдеться про професійну діяльність. Можливі фінансові проблеми. Один з партнерів часто утримує іншого.

ДІВА (24.08 – 23.09) — ДІВА

Союз може бути щасливим, якщо дві Диви не надто критичні одне з одним і їхні смаки й уявлення про життя співпадають. Але у випадку, коли погляди партнерів різні, взаємна уїдливості може згубно відбитися на їхньому здоров'ї. Можливе плідне співробітництво в професійній діяльності.

ДІВА — ТЕРЕЗИ (24.09 – 23.10)

І Диві, і Терезам властиве прагнення до порядку і стабільності. Обое розсудливі і педантичні. Можливий благополучний союз з матеріальним підтекстом. Диві варто звернути увагу на естетичний бік спільного життя. Сексуальні темпераменти цих знаків схожі. Між ними можливий і потайний зв'язок.

ДІВА — СКОРПІОН (24.10 – 22.11)

Прогноз взаємин Диви і Скорпіона цілком сприятливий. Діва — втілення жіночого образу для Скорпіона. За умови повного розкріпачення Диви між ними виникає хороший сексуальний контакт. У їхньому союзі можливі дружні взаємини, спільні прогулянки в місця підвищеного ризику, вивчення магії, окультичних наук, занять йогою. На них чатує небезпека, пов'язана з транспортом.

ДІВА — СТІЛЕЦЬ (23.11 – 21.12)

Стілець дещо неконкретний і хаотичний для раціональної Диви. Діва втомлює його дріб'язковістю і критиканством, але може допомогти в детальному осмисленні життєвих питань. Між цими знаками існує сильне сексуальне тяжіння. Можливий також союз на основі спільних соціальних або релігійних інтересів. Стілець може стимулювати притаманний Диві інтерес до вивчення історії й традицій національної культури.

ДІВА — КОЗЕРОГ (22.12 – 20.01)

Діву й Козерога об'єднують працездатність, терпіння й почуття обов'язку. Обом знакам властива глибока сексуальність, яка зовні непомітна. Один з партнерів повинен допомогти іншому навчитися

поводитися вільно. Можливий роман з деякими перешкодами, який переростає в стабільний, дещо нудуватий шлюб. Турбота про дітей робить їхній союз ще міцнішим. Можливі спільні поїздки за кордон, пов'язані з професійною діяльністю.

ДІВА — ВОДОЛІЙ (21.01 – 19.02)

Приземлено-раціональна Діва не дуже сумісна з Водолієм, схильним до ідеалізму і нетривіальних проявів. Можливий союз на фінансовій основі. У спільному житті Водолій не проти перекласти на Діву свої обов'язки. Вони підходять одне одному за сексуальним темпераментом, якщо, звичайно, Водолій не захоплюватиметься експериментами. Для цього союзу характерний плідний професійний контакт.

ДІВА — РИБИ (20.02 – 21.03)

Раціонально-приземлена Діва і Риби з фантастичними уявленнями про світ можуть взаємно доповнювати одне одного. Стійкий гармонійний союз можливий. Але частіше їхні взаємини заплутані й невизначені. Риби можуть дратувати Діву властивим їм марнотратством, страждаючи, в свою чергу, від критики партнера. У сексуально-емоційному плані можлива дисгармонія, оскільки у них різна біоенергетика.

Фото Олександра ЗАДИРАКИ

